

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET

1980

JÚLIUS

Könyörgés szeretetért

„Premier előtti” beszélgetés íróval és rendezővel

Az, . hogy egy darab, amíg nem jutott színpadra, valójában csak „embrionális” állapotban létezik, hogy a mű ténylegesen csupán a bemutató estéjén születik meg, közismert, már-már elcsépelet igazság; nem is kellene róla folyton szót ejteni, ha írók és színházak könnyebben, természetesebben találnának egymásra. Külön problémát jelent a kevésbé ismert, pályakezdő szerzők szín-padra jutása. Kornis Mihály, aki előbb a Színház- és Filmművészeti Főiskolán színházrendezői diplomát szerzett, majd mégis az írói pályát választotta, úgy látszik, a szerencsésebbek közé tartozik. Még csak néhány novellája jelent meg az irodalmi folyóiratokban, kötete még csak előkészületben van a Szépirodalmi Könyv-kiadónál, s első darabjával máris színházat talált magának. Zsámbéki Gábor, a Nemzeti Színház rendezője tervezi a *Halleluja* színrevitelét a következő évadban. Az író és a rendezőt kérdezem a darabról, melyet e havi drámamellékletünkben közlünk. Mi készítette Kornis Mihályt a *Halleluja* megírására? Mi izgatja Zsámbéki Gábort a darabban, mely műfaji meghatározásként a „komédia a szeretetről” alcímet viseli?

Kornis: Megdöbbenő, milyen kevés érett, felnőtt személyiség van a társadalomban. Mert mi is az, hogy „felnőtt”? Ha körkérdést intéznénk az emberekhez, nagy részük bizonyára olyasféle választ adna, hogy mindenki felnőtt, aki harmincadik életévét betöltötte... Én másról beszélek. Azokat a felnőtt személyiségeket keveslem, akik felelősséget vállalnak cselekedeteikért, akik „autentikus létet” élnek, hogy Hankiss Ágnes kifejezését használjam, aki nemrég figyelemre méltó szociológiai tanulmányt közölt e kérdésről a Valóságban, akik tehát autonóm, belső vezérlésű életükben képesek el-látni hivatásbeli feladataikat. Sok vita folyt már arról, hogy társadalmunk a mi nemzedékünknek nem adta meg a felnőtté válás lehetőségét, de bármennyit is vitatkozunk erről, nem feledhetjük el, hogy a személyes felelősség semmilyen körülmények közt sem hárítható át a társadalomra. Darabomban nekem ez a lényeg: a személyes felelősségről akartam beszélni.

— *Úgy értem ezt, hogy, a Halleluja egyetlen család, Lebovicsék magánéletére korlátozódik?*

Kornis: Igen ám, de épp az jellemzi ezt a ..nem autentikus létet”, hogy kibírhatatlanul megkurtítja a magánéleti szférát! Magunkkal visszük a lakásba az Astoria-aluljárót, a buszon való pofozkodást, az összes

olcsó közhellyel és felszínes átpolitizáltsággal. Ezért van, hogy ebbe a lakásba akárki bejöhet, akármit csinál-hat... A huszadik század végének „nagy élménye” a neurotizált 'társadalom, azaz az emberi kapcsolatok olyan mértékben deformálódtak, hogy állandóan az az érzésem támad, bolondokkal vagyok körülveve. Míg egy nap rá nem jövök, hogy magam is bolond vagyok. Az eszmény-nélküliség intoleranciát jelent: erre kell rádöbbenie, ezzel kell szembenéznie Lebovicsnak.

Zsámbéki: A darabnak természetesen két főszereplője van, s nem egy. Nem lehet Lebovicsról beszélni anélkül, hogy ne beszéljünk Miksáról, a nagypapáról. Volt a műnek egy „ősformája”, melyben még egyértelműbben e' két ember viszonya állt a középpontban, de a mostani változatban, mely már a színházzal való együtt-működés során született meg, úgyszintén ezt a viszonyt tartom a legfontosabbnak. Az alaphelyzetet mindannyian ismerjük a saját életünkéből. Az idősebb generáció mindig bizonyos hasznossággal jégvényben igyekszik át-adni a maga tapasztalatait, s az ember fiatalabb korában hajlamos volt azt gondolni: igen, ez az ő életük tanulsága, de a mi nemzedékünk mégsem tud mit kezdeni e tanácsokkal, minthogy sokkal lazább, kötetlenebb életformát alakított ki magának, melyből másféle tapasztalati igazságok következnek. A *Halleluja* némileg módosítja ezt a képletet, illetve bonyolultabbban, mintegy működésében mutatja be. Nem egyszerűen azért, mert a darab végén, egy hosszú, egész napos várakozás után megjelenik az apa is, akinek a szerzés az istene, aki a javak gyűjtésének tébolyában él. Nagyon fontos, hogy Miksa mindig egy elnyomott, szenvedésteli élet tapasztalatait sűríti össze tanácsaiban, melyek lényege, hogy a legkisebb előnyt is a legrövidebb úton meg kell kaparintani; Lebovics félelme és rémülete egészen más, ő a lemaradástól fél és az előadódó helyzetekre agresszivitással válaszol. Így jön létre az a paradoxon, hogy miközben az öregnek mindig igaza van, vagyis Lebovics sorra beleesik azokba a csapdába, melyektől Miksa óv-ta, a nagypapa tanácsai mégis mindvégig használhatatlannak bizonyulnak számára.

— *Ami annyit tesz: kettős szeretethiányról van itt szó, kettős önmagába zártaságról, Miksáérol is, Lebovicsérol is, ami lehetetlenné teszi a nemzedékek közti érdemi, nem formális kapcsolatok létrejöttét.*

Zsámbéki: A helyszín -- a lakás --, melyben oly sok minden megtörténhet egyszerre, a két ember eltérő élet-kora és eltérő helyzetei mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a *Halleluja* egyes jeleneteinek többféle értelme is van. Az egyik legpregnánsabb példa, amikor Sóstai, Lebovics padtársa belép: mindnyájan másképp fogják fel a helyzetet. Lebovics, aki „befutott” a lakáshivataltban, az őt lepéznelni akaró egykori osztálytársat látja Sóstaiában. Miksa előbb azt hiszi, hogy az államosításkor „elvelt” lakásaiért kap kártérítést, majd hogy az NSZK-ból jött meg a háborús kártalanítása, miközben Sóstai megint

csak egészen mást képzel, gyanus alaknak nézve a la káshivatalban a káshivatalban okvetetlenkedő öreg. A játék szereplői így egy helyzetben belül mintegy lejátsszák az egyazon jelenetben bennrejlő különféle lehetőségeket, ami azt is jelenti, hogy a drámai alakok közti viszonyok állandóan, dinamikusan változnak. Egy másik példa: *abban* a jelenetben, melyben Lebovicsot Cicával, „egyik barátjával” látjuk együtt: Lebovics hol érett férfi, hol kamasz, hol tőkös vagány, hol gyámoltalan serdülő ...

— *Igen, ezek a gyors váltások az egyes alakok magatartásában, drámai jelenletében, kétségkívül a darab egyik legsajátosabb, legeredetibb vonása, ami a magyar drámaírásban meglehetősen szokatlan is. Magam hajlamos lennék kételkedni benne, vajon azok a színészek, akik a beleélést, a színpadi illúziót hangsúlyozó magyar színjátszás hagyományain nőttek fel, valóban képesek lesznek-e ezeket a változásokat kellő hitelességgel „megcsinálni”. Néha már-már úgy tűnik, az író tradícióinktól eléggé eltérő színjátszási kultúrában gondolkodik. Utalnék itt például a lengyel színházra, ahol mindig központibb szerepe volt a színészetben az egyes állapotok „megmutatásának”, mint nálunk. Egyáltalán színre vihető a Nemzeti társulattal ez a darab?*

Zsámbéki: Természetes, hogy színre vihetőnek tartom, azért foglalkozom vele. Megfelelő színházi munkára van hozzá szükség.

Kornis: Nem hinném, hogy külön kell választani a szinteket az egyes figurákban, inkább a szituációt kell pontosá tenni. Hogy világos legyen, a szerepek éppen melyik „rétege” érvényesül.

Zsámbéki: A *Halleluja* színrevitelének sikere a Lebovics-Miksa viszony kidolgozásán múlik, s ezt a viszonyt erőteljesen meghatározza az említett szeretet-kérdés. A látszat, az, hogy két összezárt, egymást fizikai-életkori különbségek miatt nehezen viselő ember párosát látjuk, ... végigharcolják az egész napot.

Másrészt

viszont észre kell vennünk Miksa gesztusaiban az óvó-védő szándékot, s Lebovicsban is a felszíni agresszivitás és durvaság mögött •a szeretetét, amire valójában csak akkor döbben rá, mikor nagyapja a darab végén látványosan-észrevétlenül meghal. A *Halleluja* az elmulasztott szeretetről szól, s éppen ezért létezik bizonyos kapcsolat a két főhős között: összefűzi őket a mulasztásuk.

— *Hány éves ez a Lebovics?*

Kornis: Felnőttnek látszik, de csak látszik. Ez fontos.

— *Hol játszódik a darab?*

Kornis: A lakásban, természetesen.

— *Az imént idézett jelenetben Sóstait mégis mintha*

Lebovics a munkahelyi íróasztal mögül fogadná?

Kornis: Lebovicsnak — végig az egész darabon --meg kellene csinálnia a leckéjét, de képtelen rá. Ha a kamasz Lebovicsról beszélek, akkor az iskolai feladatot érthetem ezen, ha a férfi Lebovicsról, úgy az életbeli feladatot. Mintha ez a generáció képtelen lenne elvégezni a maga feladatát: Lebovics végig áldozatnak érzi magát, újra s újra megállapítja, hogy „így nem lehet dolgozni”, mert mindig jön valaki, mert betör az élet a lakásba, másrészt viszont ő maga teremt e lehetetlen helyzeteket magának, hogy elhalassza a feladatot. Ott áll a színpadon a diákkori tanulópadja, mely egyúttal munkahelyi íróasztal is lehet : ez az „átmenetiség” is azt hangsúlyozza, hogy Lebovics csupán látszatszfelnőtt.

— *A darab szereplői furcsa keveréknyelvet beszélnek, melyben hemzsegnék a közhelyek, a zsargonszavak, a bürokratikus nyelv szörnyképződményei...*

Zsámbéki: Aligha véletlen, hogy ezeknek a figuráknak úgynevezett „saját mondat” szinte ne mis hagyja el a száját. Csupa nyelvi sablon, reklámokból, slágerekből, újságokból, ostoba mondókékből eredő kifejezések nyü

zögnek a fejükben más jószereivel nem is jöhet elő belőlük. Egy idő után megszokjuk, hogy a darabnak ez a szövege, s annál erőteljesebben hat, ha valakinek mégis „saját mondata” van. Azaz úgy játsszák le a helyzeteket, hogy csak sztereotípiákat használnak, s ebben a közegben igen meghökkenő, ha valaki valóban közöl is valamit.

Kornis: A nyelvi tisztátalanságok, a sok argó, gyermeknyelv, különféle rétegenyelvi szavak, a hivatali borzalomnyelv használata a lényeghez tartozik: a nyelv roncsoltsága a társadalom etikai normáinak ziláltságát jelzi, a kor és a nemzedék tükré ez is.

Zsámbéki: Nemcsak erről van szó. A darab helyzetei rendkívül kisszerűek. E *helyzetekhez* feltétlen a romlott nyelv tartozik.

Kornis: Kötelességemnek tartom megjegyezni, hogy a mondókák nagy részét Háy Ágnes budapesti folklórgyűjteményéből vettem, melyből nemrég a *Mozgó Világ* is közölt részleteket.

— *Az imént már szóba került a lengyel színház, most nem állhatom meg, hogy ne említsek konkrét párhuzamot. Egy lakás, mely voltaképpen maga az utca: ez a helyszín Rózewicz Kartotékjában is. De Rózewicz ebből később ars poeticát csinált magának, s valójában az összes darabja e „nyitott dramaturgia” szabályai szerint épül, így a SZÍNHÁZ májusi drámaemlékleteként megjelent Kotlik az öreg hölgy is. S a Rózewicz-hősöknek hasonlóképp „nincs saját mondatuk”, mintha újságki-vágásokat ismételnének, mintha csak közhelyekben tudnák „kifejezni” magukat, ami bajosan nevezhető ön-kifejezésnek.*

Kornis: Rózewiczet nem ismerem. De mielőtt bele-kezdtem a darabba, láttam Gombrowicz *Esküvőjét* Kaposvárott. Gombrowicz tagadhatatlanul nagy hatással volt rám. Ha meg akarnám fogalmazni, igazából milyen színházról álmodtam, mikor írni kezdtem, azt mondhatnám: szerettem volna Beckettbe beleoltani Szép Ernőt ...

Zsámbéki: Nekem inkább Örkény Pistije jut eszem-be, mintha a *Halleluja* a Pisti folytatása lenne, különösen, ha az összehasonlításnál elsősorban a főszereplőkre figyelünk.

— *Végül a „legkényesebb” kérdés: a darab szimbolikája. Ki az a Nyuszi-Gyuszi, aki „a legfontosabb az egészben”? Mi az a bogár-báb, amit a nagyapa kiköhög?*

Kornis: Nyuszi-Gyuszi az „én” legbelsőbb szentélye, az a romolhatatlan mag, mely mindannyiunkban ott van, s amellyel mind úgy bánunk, mint Lebovics a nyulával. Persze vehetjük szó szerint is; az embert gyermekkorában nem hagyják játszani, s aztán kárpótolni akarja magát, de akkor ez a játék, ez az albinó jelenti a személyiség ősi, tiszta állapotát. A darab végi meg-dicsőülés arra kíván utalni, hogy végül Lebovics elroncsolódott-tönkrement „én”-jében mégis marad valami, ami elpusztíthatatlanul tiszta. Szeretném hinni, hogy így van. Hasonló a funkciója a bogármotívumnak is: a nagy-apa kiköhög valamit, kiköpi a tüdőbaját, amibe Lebovics belevetíti a maga szorongását, majd kilép a társadalomba, s ez az „örökség” agresszívvá teszi. Ugyan-akkor az agresszivitás oka elmondhatatlan, tehát mesévé oldja, szeretetvágyát is belesűríti : a svábbogárból katicát csinál. „Mondjátok meg, mi van az öklömben?” — követeli agresszívan, ez nem egyéb, mint a szeretet-vágy feltörése : könyörgés a szeretetért. Nem valami langyos „szeressük egymást, gyerekek” gondolatot akartam az olvasóimba, a nézőkbe sulykolni, hanem amire a Goethétől vett mottó is utal: csak ha képesek vagyunk önmagunkon uralkodni, a magunk életét irányítani, akkor szólalhatunk meg hitelesen a világ dolgaiban.

Pályi András

Halleluja

komédia a szeretetről

Szereplők:

MIKSA, rettentő öreg
PISTA, benne van a korban; Miksa fia
LEBOVICS, felnőttnek látszik; Pista fia
SÓSTAI, Lebovics padtársa
FERENCZI, Lebovics főnöke
JAKOTA, Ferenczi főnöke
CICA, Lebovics egyik babája
BABA, Lebovics egyik felesége
DEMETERNÉ, finom öreg hölgy: SZTK-jogosult
IPSE, ő maga; egyedül
PAKSI
ÖNGYILKOS
PACHNER
TAKARÍTÓNÓ
LÁMPÁN LÓGÓ FIÚ
AZ IDŐ SZOLGÁI (némán cselekvő személyek) egy
nász nép
egy lakógyűlés
a „fekete vonat” közönsége
és A NYUSZI (ő a legfontosabb az egészben)

„Von der Gewalt, der alle Weren bindet,
Befreit der Mensch sich, der sich überwindet.” J.
W. Goethe

I. RÉSZ

Leromlotta is óvott bútorzatú hall. Dunyhás ágy; éjjeliszekrény, ezer gyógyszer, stanicli, bögrék, könyvek, kacsatok. Rozoga könyvespolc, beázott falak, csipketerítés asztal. Gyerektárolóasztal, iskolapadból átalakítva, rajta lakos kistáska, kizuhant könyvek, füzetek, vonalzó és más iskolai kincsek. Egy-két bordó plüss-szék; az ágy mellett konyharuhával letakart hokedli; középen tönkrement hintaszék, benne díszpárna, díványguriga támasztva a karfának. Valahol a „ficakban” van valami ablak--féle, de a roló háromnegyedrészt leszakadt. Egy ajtó az előszobába, kettő (feltehetőleg) a lakás belsejébe vezet. Az előszobába vezető ajtó üvegezett.

Ja, és a zongora! Nagy fekete dög, tetején családi fényképek, virágváza, sérvkötő, kristályváza, bronztáncosnő (nem is bronz: GIPSZ, csak bronznak látszik!) alatta a homályban mindenféle furcsa dolgok, feltekert szőnyegek, dobozok, használaton kívüli varrógépmaradék, képzelhetni. A szín sötét

LEBOVICS (harmincévesnek látszó, kerek képű figura, gyermek-mackóruhában, magas szárú cipőben guggol az előtérben. Az arca fényben. Masnikötés közben elbambulva halkán énekel)

„János bácsi a csatába
János bácsi a csatába
János bácsi a csatába
Elesett egy fűszálban!

(Kis szünet. Lábat vált)

Arra jött egy indiánus
Arra jött egy indiánus
Arra jött egy indiánus
És szívébe lándzsát szúrt!

(A fekeke alól bűgöcsigát húz elő. Nézi)

János bácsi testét kukacok eszik
János bácsi testét kukacok eszik
János bácsi testét kukacok eszik
És az egyik így ki...”

Hirtelen elhallgat, nagyon felhúzza a bűgöcsigát és fel-áll. Nézi, aztán lovacska kirohan.
A szín kivilágosodik, már amennyire. A csiga erősen, baromi erősen, zörögve-kocogva megáll

MIKSA (hatalmas, kilencvenéves ember, felpolcolt párnákon szunyókál, a szájában tövig égett szivar. A zajra ijedten riad) AJAJAJ, ABCUG TISZA, BRUHH! (Szípákol) Ideje hazamenni. Zűg a fő — nagyra nő! Hol az óráim? (Vaksin körbematat, nem találja) Hány óra, Regina? (Hangos) Regina! (Legyint, kotorászik, meg-találja a zsebóráját, boldog) „Még a Nap is, mikor fel-kel, Doxa-órát néz a reggel!” (Nézi az órát nagyon) Megállt. (Rázza, nézi) Megállt! Negyed hat — az nem lehet . . . (Ordít) Regina! REGINA ! REGINA ! REGINA ! (Kis szünet) Fulladj meg. (Rágyújt a csonkra, köhé-cselni kezd)

LEBOVICS (bevitörül az ágyba, berregve, mint repülőgép, körberohangál, „leszáll”, szembefordul a közönséggel; stewardess utánpótló kis srác) Vizontlátásra, dászvidányije, gudnajt, bonszoár, málceit! A fedélzet nevében búcsúzzunk kedves utasainktól, fel-kérjük kedves utasainkat, kapcsolják be a mentőöveket. (Vadállatian) PATTANJATOK, MINT A RUHA-TETŰ! (Selymesen) Budapesten a hőmérséklet mínusz egy fok. Tessék megenni a kaszinótojást, semmi ne maradjon a tányérban! (Keménykedik) Több tokajit nem adunk. Ez repülőgép, nem kocsma ! Ablakon ki-nézni tilos. (Előremutat) Hé, maga ott, ne húzza le a fejét; igen, igen, maga, kis külkereskedő simlis disznó, ha nem kapcsolja be magát rögtön, akkora frászt kap...

MIKSA Hány óra?

LEBOVICS ...hogyan adja a másikat, értették? Az, hogy állandóan utazhat, nem akkora szám még. Se a szóke macája. Maga csöcsörésző kanegér! Úgy megvámoljuk, hogy belefeketedik! Azt hiszi, nem tudom, hogy nepper? Csak jöjjön át a csipogón, kirázom én a gatyájából a dollárt! Rögönyszemünk van, jó lesz nem sokat ugrálni velünk. Bevonjuk azt a kis útlevelet, és álomárs! Mehetsz, fiacskám, suszterinasnak. (Kis szünet) Féltek, mi? Helyes.

MIKSA (hangosan) Hány óra?

LEBOVICS Nem érdekel. (A zongora alá mászik, ki-húzza a játékokkal és irodai holmikkal telepakolt kosarat és kiborítja. Játék bögrék, fakockák, pecsétnyomók, fapisztolyok, kard, villanyvonatok, akták között turkál. A kibevezhető játékok belseje „kilóg”. Turkálás közben dúdol)

„Zengjen a dalunk, pajtás

Fákon újul a hajtás

Köszöntsük a tavaszt ... (Abbahagyja)

Papa, hányat szoktak?

MIKSA Minek kérdezed, nagyon jól tudod.

LEBOVICS (toporzékol) HÁNYAT?

MIKSA Négyet, négyet — csak négyet!

LEBOVICS Három rövidet, egy hosszút. Úgy szeretem, ahogy csöngetik a hosszút! „Ti, ti, ti — tál” „Ti, ti, ti...” (Leguggol, válogat) Ez se működik. Ez se! (Himbál egy játék vonatot) Szemétbánya. Komló. Tata. (El-ereszti) Tata ! Játshatok a nyúllal, a nyuszikámmal?

MIKSA Nem hallom, nem hallom!

LEBOVICS („nyávog”) Miért? Olyan vagy, de olyan... MIKSA Mert csak! Megmondta a menyem, nincs ramazuri, nincs kupleráj, ez ne^m lovarda itt.

LEBOVICS Nem lovarda, nyularda! Picike, cuki állat.

Papikám, engedd meg, édes drága szerelmem. ^{Egy} icike-picikét, csak egy ENNYIT, csak meg akarom nézni, ahogy pislog, különben is még nem evett ma, És még téged is meg kell etetni... ! (Felugrik) Anynyi a dolgom! Mikor jönnek haza?

MIKSA Hol az óráim?

LEBOVICS (fáradt felnőtt) A kezében.

MIKSA (nem érti vagy nem hallja, vagy is-is, ezt nála nem tudni soha) Mi van, mit akarsz, édeském? Éhes vagy?!

LEBOVICS (tagolja) A ke-²ed-ben.

MIKSA (örömmel) Na s wie geht's, fel akarod húzni?

(Pólyáshoz) TESSÉK...

LEBOVICS Hány óra! („Robban”) IDÓ!

MIKSA Kérlek szépen pontosan megmondod, felesleges mindjárt plafonon lenni ... (Nézi) Negyed hat, pontban. Rögtön itt lesznek. Bumm! (Hanyatt dől)

LEBOVICS (bevágódik a padba) Ajjaj, legalább össze-csapom, hát valamit kell! (Keresgél a táskájában, a füzetei közt) Fő, hogy ha hazajönnek, én tanulok. Egy, kettő, három. Vécerom, vécerom, mindenki szpáty, kaput a bogárka...

IPSE (dugig megpakolt szatyrokka, kopott aktatáskával felmálházza be, nagy tisztelettel) Elnézést a késésért, elvtársak, megint eltévedtem a házban, de most már hoztam ötvenforintos okmánybélyeget, és itt van az anyakönyvi kivonat is, megvan, jó napot kívánok ... (Elbizonytalanodik, halkabban) Jó napot kívánok. (Nem veszik észre)

MIKSA Jaj a csontom, minden csontom! (Nyög) Bal felül, a tudónyiladékban, az a legrosszabb. Oda egy nagy kalapáccsal! Bumm! Bevágom tizennyolcra, hogy hazáig fusson az ellen!

LEBOVICS Kuss. (Nézi a füzetét) MICSODA? (Olvassa) Tizennégy osztás, Árpád-házi királyok, a Nagyalföld. (Sóhajt) Olvasás: Az Inotai példa, lásd Nowa Huta. Anyák Napja : kartonsziv ! Állat- és Növényismeret: az elefánt és a bibe. Írd le! (Sóhajt; bambán) Egyik placca befutott egy bige, alig ért a piac köze-libe, rá-másztak a rossz testére, meg a két kis körtéjére. (Le-lassul) ... szörnek nézték, ami még csak pihe.

IPSE Bocsnát, ne haragudjanak ...

MIKSA Az helyes, jól teszed, Buksikám, ha tanulsz! Bár én tanultam volna, bár lett volna kicsit lehetőségem ...

LEBOVICS (kitör) Annyi van feladva! Ennyit nem is szoktak. (Utánoz) ILYEN NAGY LÉTEDRE NEM

NEM

TUDSZ SZÁMOLNI? (Halkan) Ilyen nagy létemre... (Felcsattan, mintha vitatkozna valakivel) Számolni tudok, osztani nem! (Halkan, magának) Nem tudom, hová kell írni, ami maradék! (Kétségbeesetten) Valahová alá kell írni. Hová? ...

IPSE Nem zavarásképpen, csak ... (Mutogat, de nem látják)

MIKSA Sajnos Kalocsán a kulturális ügyek, hát kérem, az apám boltjába mindenki beült, mert kocma is voltunk egyfelől, másfelől Csemege Vegyes, ugye, Bodega, egyábszolút társadalmi hely, mi mindent árultunk. Mindenki szeretett minket...

LEBOVICS (könyvei között csapkod) Mondjuk csak a nyelvtant, az a legkönnyebb! (Olvas) AZ IGEKÖTŐK HELYES HASZNÁLATA. (Szemét forgatja)

Én ekelek

Te keregsz

Ó gyeleg

Mi nistrálunk (Abbahagyja, nagyot fúj) Ebből gáz lesz. Nagy gáz, őrjási gáz, betölti az osztályt, DURR! Első osztály i—i—i, második osztály megeszi, harmadik osztály bevágja.... (Észreveszi az Ipsét) Maga kicsoda?!

IPSE Pardon, elnézést, az előbb is azt hittem, jó helyen járok, de . (Ijedten) izé... Szabadság! (Kiszalad)

MIKSA (danol) „Szabadság, szerelem — e kettő kell nekem ...” (Haragos) AJTÓ!

LEBOVICS (utánoz) ABLAK!

MIKSA Jön a fülemre, tudod. Húzd fel a rolót. sötét van!

LEBOVICS Ajtó, ablak — azt se' tudod. mit akarsz!

MIKSA (parancsol) Fényt!

LEBOVICS Nincs fény. Be van akadva.

MIKSA (parancsol) ROLÓ! (Fenyegget) Én keljek fel?!

LEBOVICS (feláll) Te ne kelj fal! Soha többet. (Oda-megy, ráncigálja a rolót)

MIKSA Ne úgy; lazán; akaszd ki... jaj, fiam. tönkre-teszed! Finoman, érzéssel!

LEBOVICS (kínlódik) „Finoman, érzéssel!” Miért nem te csinálod? Valahol akad, nem tudjuk, hol, majd jön a szerelő, nekem nem is lenne szabad, AZANYÁD ... ! (Nagyot ránt, a roló teljesen leszakad) Tessék, fény! Ezt is te csináltad.

MIKSA Éhes vagyok!

LEBOVICS (beül a padba) Lebovics vagyok. Ernő! (Kö-

nyököl) negyedik osztály kihányja...

MIKSA Hány óra?

LEBOVICS (mint fent) Ötödik osztály kiskirály, hatodik osztály nagy számár...

MIKSA (ordít) Ma mit eszek?

LEBOVICS (tőpreng, felnőtt) Le fogok bukni. Vagy le fognak buktatni! LÓPOK, CSALOK, DISZKRÉT VAGYOK, ezt már nem lehet húzni sokáig! (Örömmel) Vagy pedig átszerveznek!

MIKSA (üvölt) Ernő, mit eszek ma?

LEBOVICS Lekvárt vagy liptait.

MIKSA (nyafog) Mindig ugyanazt!

LEBOVICS (nem néz rá) Van borsó is utána. Vagy előtte! Melyiket. kéred előbb?

MIKSA Hadd gusztáljak! (Álmodozva) Álábonór: egy winersnicli, kis hagymás krumplival, uborkasalátával — álábonór! Egy zaftos bifsztek, saját leveiben... Fsssss! (A nyálát szívja)

LEBOVICS (összezsapja a füzetét) Nem csinálunk énekes halottat! (Megjőd) De ha felhív ... (Felemeli a telefonkagylót) Lebukok. (Tárcsázik) Rajtam-már-csakte-se-gíthetsz, apukám! A kutyasegít. Halló, Beloianisz-művek? Imruskám, te vagy az? De jó, hogy el-kaplak, eddig még seose tudtalak elkapni! Apafej, len-ne egy kínos kérdésem hozzád: mi van a csapágyakkal? Ki nálatok a csapágyfelelős? (Ordítva tagoltan) CSAP-AGY!

MIKSA Hány óra?

LEBOVICS (a telefonba) Halló, süketnémák intézete? ORVOST! (Kis szünet) Nem Görgöshengerde? (Komoly) Akkor minek veszi fel? Elvtárs, szálljon ki a vonalból.

Ez magánlakás. Marha!

MIKSA (siránkozik) Nem kell ide orvos! Megvagyok 'én, bizshundert cvancig..

LEBOVICS (a telefonba) Halló, Imruskám, itt vagy még? Halló (Kétségbeesik) Halló, Halló, halló, halló... (Sóhajt)

Halló!

Kicsináltak. (A telefonba) Dögölj meg ! (Pici szünet) Telefonközpont? Ide figyel jenek, itt Lebovics! maguk mit képzelnek, lopom én a drága időmet? Éppen egy fontos elvtársal beszéltem, amikor szétvettek. Következményei lesznek! (Leccsapja) Rossz. Nincs benne Papa most mit csináljak?

MIKSA Csináld meg a leckéd.

LEBOVICS De minek?

MIKSA Mert sirás lesz. Apád ki fog kérdezni! LEBOVICS

(bevágódik a padba) Nem lesz sirás, sirás

lesz! (Maga elé csap egy füzet, ír) Családi sör csapolta Arany János.

MIKSA Családi KOR.

LEBOVICS Tente, kollega, tente! Én most könyvelek, maga is könyveljen. Próbálja ki, jobb minta hoki! (Abbahagyja) Vagy margózzak? ELLENŐRZŐJE PECSÉTES RONGYOS. (Sustorogva) SUSTORGÁSSAL ZAVARJA AZ ÓRÁT!

MIKSA (gyógyszert vesz be) Reggel Odol, délben Odol, estére már undorodol!

LEBOVICS Murkára! Éjen a kezem alatt! (Nem mozdul)

„Hogyha mindenütt hallani nótát,

S hogyha mindenik szívhez elér.

Akkor ezzel is épül az óóóórszág ...”

PADTÁRS (hétköznapi figura, sírnivaló felnőttruhában,

hangszertokokkal belép és meglepődik) Hát te itt?

LEBOVICS (feláll) Idehelyeztek.

PADTÁRS Milyen beosztásban?

LEBOVICS Lakásügyi főfűtyi vagyok. (Vállat von) Előléptettek! (Nevet) Úgy volt, hogy nem léptettek elő, és maradok a telekügyön, de aztán fentről leszóltak, és elő lettem léptetve. (Kis szünet) Vannak kapcsolataim. De aztán rám ne is panaszkodjon neki, tudod, ez az elvem! (Zsebre dugott kézzel ing a sarkán)

PADTÁRS (akit különben Sóstainak hívnak) Nagy a nyűzsid?

LEBOVICS Gondolhatod! (Szünet) Ki lehet bírni. Jön-nek a tahók zarban! Csak ideg kell hozzá.

SÓSTAI (zavartan) Hehe'. Pedig azt hittük, belőled híres ember lesz. Azt hitte az osztály.

LEBOVICS Térj a tárgyra, haver!

SÓSTAI (belevág) Az anyósomékkal lakok együtt az örmezei lakótelepen, hozzátok tartozunk, az Osztyaapenkő-szoborra néz az ablakunk, két szoba, teakonyha, 56

négyzetméter, húsvétkor letapétáztam az egészet. (Elbambul) Szeretek tapétázni. (Lebovics szemét kutatja) Te nem?

LEBOVICS Isten tudja.

SÓSTAI Én szeretek! Csak az képez nálunk akadályt, hogy a gyerekek rollerjai az előszobában vannak, mert BABAKÓCSI-MEGÓRZÓBE ROLLERT LEVINNI TI-LOS! Hallottál te már ilyen rendeletről, hogy ne lehessen levinni a rollert? (Gyerek) Hát nem fent rollerezünk, hanem lent rollerezünk!

LEBOVICS (ugyanúgy) Nanáci, nekem mondd?

SÓSTAI (derüsen) Az anyósom jó fej, és nagy piás, sajnos a feleségem is rászokott az italra, bolgár konyakot iszik éjjel-nappal, kimegy a vécére és ott slukkol, aztán mindig más helyre dugdossa, de hát előlem nem nagyon lehet dugdosni, megtalálom én azt a szőnyeg alatt is, aztán belenyalintok, hahaha. (Komor) Főzni meg ki fog, nem igaz? (Nevet) Bár tart még a szerelem! Folyton gyés-en van, folyton szórakozik., beiratkozott a telepí Kismama Klubba, makramé-tanfolyamra jár, meg valami telepátia-előadásorra, képzeld, már ilyet is tanítanak nálunk, ezt se hittem volna, én mint az 102-os Kilián György úttörőcsapat őrvezetője, egy-szerűen nem fér a fejembe!

LEBOVICS (kíváncsi) Mi az a makramé?

SÓSTAI Az olyan... (Kis szünet) Nem mutatja meg. Bigyuláznak. (Kis szünet) Tévé van, csillár van. minden van. Vettünk egy Hajdú Super Automatát is, de a fürdőszobába eredetileg nem fért el, kértük, hogy a hallba szereljék fel, de SZABVÁNY TILTJA, erre én azt mondom, ott van az ablak, ők azt mondják, az a másik szobának szolgál. erre mondom, ez nem gáz-bojler, nem fog felrobbanni ...

LEBOVICS (közbevág) Azt mondták. fel fog robbanni?

SÓSTAI (most vesz levegőt) Azt! De én mondtam. hogy nem robban!

LEBOVICS A MOSÓGÉP? Miért robbanna fel egy O Sógép?

SÓSTAI (hevesen, hadarva) Hát én is ezt kérdeztem! Erre mondták azt, hogy tiltja a szabvány, és a fürdő-szobába lett bekötve akarrattal, és most ott áll, és a sarka kilóg, nem baj, levittem a pincébe az ajtót, de hát a sarka akkor is picikét kinn van, és aki arra jár, belevéri a térdét, és járunk arra sokan, én, az apó-som, anyósom, Tóbika, Ákoska, Máté, Edit, aki a feleségem, én, ja, azt már mondtam, és a barátaim, a vendégek, és aki arra jár, egyszóval... (Elfullad) Szegények vagyunk, de jól élünk, ahogy megboldogult faterom mondta! Az Edit is megint teherbe esett.

LEBOVICS (gonosz) Hát folyton?

SÓSTAI Mindig. (Kis szünet) Rosszul védekeztünk. (Csend) Mennyi?

LEBOVICS Mit képzelsz? (Kamasz) Csak lassan a test-tel! (Felnőtt) Ötven.

SÓSTAI (kamasz) Ne csináld már, hat éve feliratkoztunk!

LEBOVICS (meglepődik) Hova? Hozzám?

SÓSTAI (egyre idegesebb) Lebo, figyelj ide, én kürtös vagyok az Erzsébetvárosi Zenekarban, mi alig utazunk, én nem láttam Párizst, és nem láttam Londont, múlt évben is az NDK-tengerpartra vittem a családot, olyan hideg volt, hogy azt hittem, belefagy a seggem a tengerbe, a végén Tóboka gyomormérgezést kapott kolbásztól, Edit egész nap keresztretjvényt fejtett a nyugágyon, benn a szobában állította fel a nyugágyat, nem szólt hozzám két hétig, és konzervet evett. ott senki nem tud magyarul, én nem tudok németül (pénzt rángat elő a tárcájából), mennyit adjak, adok én, nem arról van szó, hogy nem adok, minden értelmes határon belül fizetem a kockázatodat, kártalanítlak, de ...

MIKSA (felül) Kártalanítás? Bérház-ügy?

SÓSTAI (odafordul) Nem bérház. Telepi örök! De lehetne bérház is, mondjuk egy minőségi cserével, legalább háromszoba-hall kell, nem tudom, az elvtárs is... (Megtörpan) Ez ki? Jaj istenem, ki ez?

LEBOVICS Ki ez? (Érőtlenül nagyot nevet) Ez egy kollega! Különben hogy vagy, Sóstai? Kérem a pénzt! Na add ide! (Durdán megfogja Sóstai karját) Add ide már!

MIKSA (megragadja Sóstai másik karját, és magához húzza) A bérházak! Tudtam, tudtam! Na végre! Uram,

harminc éve őrzöm a papírokat : Király utca 81—33., mióta várom a percet, Károlyi-kormány is megígérte, gróf Károlyi Mihály, gratulálók!, ez igen, ez egy demokratikus lépés, de ilyen téren soha nem is vesztettem el hitemet, üljön le!; mint megrögzött loyalista magyar ismételen igazolva vagyunk, köszönet a magyar államnak! Én azokat az öt lakásokat özvegy Kálcovics Józsefnétől vettem még annó, bóráru-nagykereskedő felesége, Koronaherceg utcai lerakat, nem adópengőért!; még minden igazolásom megvan, itt van: anyám neve Szimonidesz Augusztá, született 1850, elhunyt 1930, aztán mindent államosítottak. Hol a papír? Mit kell kalligrafikálni? Kérek egy töltőtollat!

SÓSTAI Egy szót se értek az egészből.

MIKSA (remeg) Mit nem ért, kérem tisztelettel, mit nem? Szükséges okmányaim bírtokában szűzféher-tisztán vagyok itt ön előtt. Mit akar?

SÓSTAI (riadt) örület, mi van már a hivatalokban. nem igaz. (Kirobban) Bácsikám, ez egy más ügy! Más! Engedje el a kezemet!

MIKSA Más ügy? Melyik ügy? (Gondterhelten turkál g_yűrőit, régi papírjai közt) Sok ügyem van, annyi ügyem van...

SÓSTAI (Lebovics-hoz) Mondd, ez mit akar? Miért, mi-nek és egyáltalán ...

LEBOVICS (közbevág. félelmetes) Mennyit tudsz rám szánni momentán, Sóstai elvtárs? Tekints el a körülményektől. A körülmények olyanok, amilyenek. Mint mindig! Marad az ötven? Vagy hatvan? (Kamasz) Én Zsigulit akarok venni, amit meg te akarsz, az lábbal tiprása a szocialista törvényesség elemei szabályainak.

MIKSA (boldogan) Tudom már: a náciak, a náci! Jövátétel! Én egy mesüge, ich bin idiot, ich bin schuldigungen, herr oficer; sajnos homloklobizém van, ugye a német követségről? Nahát, milyen szép, porosz létére magyarul is tud; nagy nép, kérem : Bismarck, Heine, Rubinstein, sehr schön, le a kalapot! Örülök, hogy ily prompt reagálunk mártírok kérvényére; na ja, a német pontosság!, legendás!; kilenc közvetlen rokonom pusztult el gázkamrában, tudom, hogy nem Maga volt; tessék ellenőrizni a listán! Elsőági rokonok nevei: (nem jut eszébe) ...na, na, na... Magduskám, Simikém. Ervin, Linka nővérem, Margit, Őcsi bácsi, Rózsikánk, a legszebb lány a hatodik kerület-ben!; aztán Margit két gyereke, de azt nem mertem hozzácsapni, mert elfelejtettem a nevüket, de állítólag Maulhausenben mind bele vannak vésve a falba, ha lehetne ellenőrizni!, és tessék mondani, mennyit fogok én kapni? Ha lehet ezt egyáltalán pénzzel viszonzni! Csúnya, hogy így kell, de most nagyon le vagyunk csúszva. Mondjon nekem egy számot. Na!

SÓSTAI (feláll) Hát ez tiszta hülye. Ilyet én még nem láttam.

LEBOVICS Hát persze hogy hülye. Tudod, itt se mindenki egy Einstein. Miért, nálatok az?

SÓSTAI Most teljesen össze vagyok már kavarodva ... (Belevág) ...Én kizárólag azért jöttem ide, hogy... (Megijed) ...szóval, tudod, miért jöttem!

MIKSA Ernő, ne vond el, ez az én geseftem, nekem kell. (Kiabál) Hóhgebőren oficer! Halló!

LEBOVICS Csönd! Elintézem egyedül.

MIKSA Nem tudod elintézni, azt se tudod, mit kell!

LEBOVICS (Sóstai vállára csap) Padtársam! A padtársam vagy?

SÓSTAI (hebeg) Ez az, ez az! Barátok lennének mi, vagy mi fene ...

MIKSA (könyörgőn sugdos) Ernő, vigyázz, ez rafinált, ez német! Gondolj rám, gondolj a szüleidre...

LEBOVICS CSAK RÁJUK GONDOLOK! Mindig. (Hivatalosan) Bizza rám, kollega. Hozzám jöttek. (Sóstai-hoz) Ne tedd el a pénzt!

SÓSTAI (retteg) Ki ez a kakadú? És miért fekszik? Miért fekszik le egy hivatalban?

LEBOVICS Mert elfekvő. Itt fekszik! Téboly a rumli, apafej; ti nem tudjátok, mi megy itt: mert amikor úgy volt, hogy új Földalatti lesz: METRÓCSATA, ARCCAL A FÖLD KÖZÉPPONTJA FELÉ!, emlék-szel — na, a kettes belt kiürítették és szétdobták és minden tanács kapott a betegekéből; persze csak átmenetileg, csak amíg a készlet tart!; és az én szobámba

is idekakizták ezt, látod, és most itt rohad, de ne félj:

(körbemutat) az egész házban, minden szobában van egy! Van, ahol kettő, van, ahol öt! Kellett nekünk, mint púp a hátunkra. (Utánzó) A TANÁCSI DOLGOZÓ A LAKOSSÁGÉRT VAN! (Fejcsóválva) Tanácsból — kórházat! (Legyint) Miért ne? A véceinket is elvették. Most ott dolgozik a Gyámügyi Osztály. Kimenni meg nem lehet sehova!

MIKSA (feláll a dunyhák közt) Uram, hallgasson ide, hallgasson rám, nekünk az a jóvátétel most kell, nem holnap, hanem most! Akarja, hogy megmutassam a lábam? (Megmutatja) Jöjjön ide, tessék megtapogatni, nyugodtan megtapogathatja, erre már csak legyintenek az ÖTI-ban ! ; négyszázhuszonkilenc forint nyugdíjból hát kérem egy kanári se él meg, és ha most a németiség ki akarja köszörülni a csorbát...

SÓSTAI (felüvölt) Ez az ember, ez direkt van! El fogok késni a bölcsődéből, le fog baltázni az óvónó, nem fogjuk elérni a buszt se, a pirosat se!, a gyerek éhes lesz, egész úton bömböl, hogy kiboruljak, otthon meg még mindennek rámszáll: „hol voltál?“, „mit csináltál?“, egész este én leszek a téma, az anyósomnak végre kiváló ürügy, hogy... MENNYI?

LEBOVICS Amennyi nálad van.

SÓSTAI Na de hát...

LEBOVICS Nincs de hát. Itt munka folyik. Folyna! (Nyúl a telefonhoz) Különben, most jut eszembe, van nekem egy rendőr haverom ..

SÓSTAI (gyorsan) Nekem is van egy rendőr haverom !

LEBOVICS Hát akkor ezt megbeszéltük. (Durván) Ló-vét!

SÓSTAI Mennyit?

LEBOVICS (kamasz is) Ezt ne kérdezd többször! Ami van. Be tudom osztani, nyugi bele: veszek mentolos szipkákat, húszat!, amerikai rágógumikat; vizicsodát, márklineket, már ki is néztem azt ,a trafikot, megyek minden este bárba, a Jerevánba!: csacsacsázni, piálni, marékszám kajolni a palimogyorót, ami drága! Ne félj, veszek autót éri is, lesz rajta kormány is, fék is ... (Vált) És ráadásul kérek egy lakást.

SÓSTAI (nem hisz a fülének) Mit?!

LEBOVICS (őszintén) Igen, egy lakást! Minden suszter-nak lyukas a cipője. Szörnyű körülmények között vagyok kénytelen élni: a fal vizes, a roló leszakadt, pereg a vakolat, szigetelhetetlen az ablak, ha a szomszéd lehúzza a rotatót, beleremeg a csillár!, időnként belönek az utcáról, néha hajnalban csöngetnek, néha nem is csöngetnek, csak bejön csizmában egy egész szakasz!, minden héten feljelentést tesz ellenünk a házmester, és ha ő nem jelent fel, nekünk kell följelenteni őt! (Rázza Sóstait) Te, 'szerezz nekem lakást, te gazember; egy csöppnyi odút, egy picit fészket, egy barlangnyi magányos területet; egy csirkeolat Budakeszin vagy egy betlehemi istállót, bánom is én, egy sufnit valami zöldövezetben, ahol szépen csiripelnek a verebek, mert szeretnék családot alapítani én is, és kell a jó levegő a gyerekeknek, nem szólva a feleségemről, ha olyan is lesz, és majd teherbe esik — érted?!

SÓSTAI Igen ! Igazad van, erressz el ...

MIKSA Nincs igaza, halló, én vagyok a fél, halló, én adtam be a kérvényt; nekem volt egy fiam is Ukrajnába', az se jött vissza soha, és én egyszer ötven pofont kaptam sorozatban egy Gestapó-tisztától, azt nekem ki fogja visszatéríteni — a Mussolini téren, mai Móricz Zsigmond körtér! — a feleségem előtt! Nem sül le .a pofájáról a bőr, idejön és nem akar fizetni, mit akar ... ?

SÓSTAI SEMMIT !

MIKSA (rettentő haraggal kiszáll az ágyból) Semmit? LEBOVICS (örjöng) Ne mondd, hogy semmit! Ezt az egyet ne, ne, né!; ne mondja, akinek a kezében hatalom van. Ne mondd, hogy nincs lakás, hogy: LAKÁS-HIÁNY!, mert szétkapom a szád, te hazug! Van, aki-nek van — neked is van! És ne mondd, hogy majd a következő öt éves tervben, mert addig elévül minden ígéret, addig el is üthet egy autó, addig a világnak is vége lehet. MOST!

SÓSTAI (kitépi magát) Jó!

Szünet.

LEBOVICS (fáradtan) Mi az, hogy jó? MIKSA (reménykedve) Kapok? Nem kapok? KAPOK?

SÓSTAI (sunyin) Éntőlem nem függ. Én... én... Meg-teszem, amit megtehetek ! (Kirohan)

MIKSA (utánabiceg) Mi az, hogy nem függ? Fasiszta, fasiszta! (Köp) Pfüj, germánok: smucig nép ! Mindig is az volt. Mindig velünk löktek ki, buta magyarokkal. Rákóczi óta ez így megy. (Lefekszik) Hej, Rákóczi, Bercsényi, Bezerédi!

LEBOVICS (a földön) Szerintem Magyarország egy ma-gányos nemzet. Szerinted?

MIKSA Kell írni egy másik kérvényt. Addig kell ütni a vasat, amíg... amíg csak engedik. Hol a plajbász? (Keresgél vakon) Nagyságos úr, az előbb még itt volt, határozottan emlékszem! Fiúk, nem látta valaki a plajbászt? Prima kis hegyezett volt, saját kezem által lett kihეgyezve...

LEBOVICS (hátra tett kézzel odasétál) Hogy vagyunk, hogy vagyunk, Lebovics bácsi?

MIKSA Jaj, doktor úr ... !

LEBOVICS (súgja) Nem doktor úr, hanem igazgató kar-társ!

MIKSA (felül, nincs kedve játszani, igazgatja az ágyneműt) Igazgató kartársnak jelentem, esemény nem történt. (Matat az éjjeliszekrényén) Nem találom a plajbászt. És a terítőre pacáztak — de nem én! (Már szenilis) És igazgató úr kérem, meg kéne már csináltatni a kapun a riglit ! Mindenki bebámul ! A múlt héten is lett szólva a Birónénak, de nem intézkedett semmit az a nő! Csáky szalmájának nézi a céget ...

LEBOVICS (gyorsan, szigorúan) Csak foglalkozzon a maga dolgával, Lebovics bácsi, majd mi gondoskodunk a rigliről! De ha a plajbász nincs meg, abból ciribuli lesz, előre kimondom. Az egy leltári! Mindig csinálja nekem!

MIKSA

(kétségbe van esve) Grünfeld úr, kérem, három

éhes családom van ,és egy ronda feleségem, és még csak két hónapja vagyok a cégnél...

LEBOVICS Kuss!

MIKSA Szeretsz? Melegítsd a kezeim. Fázok. LEBOVICS (melegíti) Szeretnék játszani a nyulammal. MIKSA Ernő, tanul ! Első a kötelesség.

LEBOVICS Második! (Előráncigálja a nyuszikosarat) Első a szórakozás !

MIKSA (parancsol) Majd ha hazajönnek.

LEBOVICS (toporzékol) MIKOR?

MIKSA (rosszkedvűen) Ne félj, jönnek azok! Es aki el-vegezte a kötelességét — boldog.

LEBOVICS (bevágódik a paciba, kinyit egy füzetet) Előd, Álmos, Ond, Kond, Tas, Huba, Töhötöm! (Mint-ha magolna) Könyves Kálmán, Mikorka Kálmán, Vak Béla, Vak Bottyán — slussz! (Összecsapja) Vége az Árpád-háznak.

MIKSA És Szent István?

LEBOVICS (kinyitja) Vak Béla, Vak Bottyán, Szent István — slussz! Már nem szent. Vége az Árpád-háznak! (Összecsapja)

MIKSA Miért nem rendesen tanulsz?

LEBOVICS Rendesen tanulok. (Gyorsan felcsap egy könyvet, lassan olvas) AZ INOTAI PÉLDA. FELSZA-BADULÁSUNK EMLÉKÉRE ÍRTA POSTA ISTVÁN. MIKSA Na végre!

LEBOVICS (lassan, mintha olvasná)

Volt egy dongó,

meg egy légy.

Tovább is van.

Mondjam még?

MIKSA (naivul) Mondd! Érdekel.

LEBOVICS (gyorsan)

Volt egy dongó, meg egy légy.

Tovább is van. Mondjam még?

MIKSA MONDD!

LEBOVICS (hadar) Voltegydongó megegylégy ... (Abba-hagyja)

Szünet

MIKSA Fiam, fiam! Meglátod, mekkora baj lesz! (A feje fölé húzza a paplant)

Cica lép be, harminc év körüli, csinos fekete nő, gyűrött ballonban, hosszú szoknyában, kismamacipőben, de nem terhes. Kezében nyilonszatyrok. Rágógumizik. Enyhén öszül.

LEBOVICS (nem veszi észre, kuncog)

Engemet egy ősz inte
Hogy legyenek mindig őszinte
Mert ő szinte őszinte

CICA Mióta vársz?

LEBOVICS (nem néz rá; bambán) Hogy mióta várlak?!

Mennyi van most?

CICA (csitris) Ciki, de nem hordok, 'kispolgári. Késtem?

LEBOVICS Számit? Fő, hogy idetaláltál. (Feláll)

Szünet

CICA Megnézhetem a lakásokat? (Járkál) Nekünk nincs ekkora lakásunk. (Felvesz egy csecsemőfényképet) Így néztl ki kiskorodban? Röhejes. (Tovább sétál, elbukik a szőnyegben) Most nem estem el, csak megbotlottam! (Lebovics felé indul) Es egyedül is fel tudok állni! (Lebovics megáll)

Szünet

LEBOVICS Nem veszed le a kabátod? Nálunk gőzfűtés van.

CICA Nálunk is. (Feláll, nem veszi le a kabátját) Nálunk párologtató is van!

LEBOVICS Nálunk is. Feltetszek egy lemezt, ha akarod.

(Miksa felé indul)

CICA Tőlem fel ne tedd, engem az nem izgat! (Beül a hintaszékbe) Minden fiú ugyanolyan hülye, csak más-képp.

LEBOVICS (belerúg az ágyládba) Te! Szólj már. Összetörlek ...

CICA Régi? Ilyen régít még nem is láttam. (Miksa feje előbukkan)

LEBOVICS Régi szar, még a háború előtt vettük. Már-minthogy vették ... (Öklével ütögeti Miksa koponyáját) Nincs pénzünk újat venni. (Rugdossa az ágylábat)

Gyerünk, gyerünk, gyerünk!

MIKSA „...gyerünk, gyerünk, gyerünk, mert gyors az élet!

Most amikor minden virág nyílik,

Mikor vége van a fagyos télnek,

Amikor a fecskék visszatérnek ...”

(A továbbiakban halkán énekel összevissza régi slágerket, minden rendszer nélkül; néha elhallgat, aztán újakezdi)

LEBOVICS (észreveszi) Szállj ki a hintaszékből. Azonnal!

Nem szeretik a szüleim, ha használják.

CICA (felöltött nő) Azért se szállok ki! (Kedvesen) Kis pukkancs. Add ide a kezéd.

LEBOVICS (kislíú; távolról odanyújtja)

CICA (sőhajt) Nem tudtam kire hagyni a gyereket. Most egyedül van otthon, szegény pirinyókám! Állat vagyok, állat.

LEBOVICS Ugyan, ne mondj már ilyeneket. Te vagy a legokosabb anya, akivel valaha dolgom volt! (Majd-nem elesik; nehéz így állni) Ha te tudnád, milyen anyák vannak!

CICA És ha felébred?!

LEBOVICS (vált, fapofa) Akkor pechünk volt. Megfullad az édes picikéd! (Vadul lesmárolja)

CICA (csók közben, az összetapadó szájak közt torzult hangképzéssel) Ne szívd ki túl, mert otthon kikapok...

LEBOVICS (ugyanúgy) Pétertől? (Csók) Nyisd ki jobban, nem férek be!

CICA (mint fent) Nem Pétertől, ő nem is sejti. Matematikus. Nem tudom lenyelni a nyelvem, férj el! Az anyámtól! (Brugyognak)

Egy nyiszlett rendőr belökdös a színre egy izomkolosszus hülígán, csöves, „punk” vagy amit akartok fickót, rém rondát, és némán ütlegeli gumibottal. Nem veszi észre, hogy eközben Szörny Elek magához vesz egy kis porcelán babát. Ahogy ütök Szörny Eleket, lassan tönkremegy,

a földre esik. A nyiszlett rendőr kifújja magát, felemeli Szörny Eleket, megbilincseli, akkurátusan megigazítja az asztalterítőt — az egész a színen hátul történik — és kivezeti a csirkefogót. Mindez villámgyorsan lezajlik.

LEBOVICS (mint fent) Téged málnával itattak már szájból? (Tenyerét kamasz módra a nő mellére tapasztja) CICA (csitris; megmerevedik) Azonnal engedd el, vagy hazamegyek! Nekem ott még nem fogták meg, de nem is fogják. (Kis szünet) Hármat számolok, és ha nem veszed el: EGY... KETTŐ...!

LEBOVICS (elrántja a tenyerét, a lavórállványhoz szalad, VIM-mel, körömkefével mossa meg a kezét, pici szünet) Nem erőszak a disznótor! (Magának) Ideges a bige.

CICA Mit képzelsz, te vagy a Casanova? (Ring a szék-ben) Kis hülye. (Csend)

MIKSA

„Egy kis cigaretta, valódi, finom,

Oly illatos, enyhe, mint rózsaszírom...”

LEBOVICS (drámaian) Eddig azt hittem, szeretjük egymást. Te is megfoghatsz, ha akarsz!

CICA (jászótéri fejhangon) Aztán tudod ki fog meg?! Nem öríztünk együtt disznót.

LEBOVICS (körmét hevesen sikálva hadar) Fogalmam sincs, hogy tudtam ennyire leállatiasodni, nem vagyok mellbuzi, csak a felső három patentot akartam benyomni, mert mindig jön a cüg, mert szűs az ablak-fánk és beeszi a gittet; tessék; nem akartam, hogy megfázz!; arról én nem tehetek, hogy te felül olyan gyönyörű sportos vagy, hogy AZT szinte nem lehet kikerülni, de hidd el, nem direkt volt. ami neked az ingedben van — nekem szent! (Törülközik, precízen, ujjkőzőket is) Értsd meg — én nem vagyok ilyen igazi szerelemhez szokva!

MIKSA „... Bumsztararatta-bumsztararatta-bumm! (Elakad; bölcsődalba kezd)

„Jümmele, jümmele, zing mir e lidele.

Jümmele, jümmele...”

CICA Nem tudnád kikapcsolni ezt a türöt?

LEBOVICS Szívesen! (Belerúg az ágyládba, Miksa elhallgat, Cicához megy, letérdel. a nő ölébe hajtja a fejét)

CICA (Ernö fejét simogatja; érett asszonyi sóhaj, ring a szék) Emberek vagyunk! Ember módjára kellene élnünk, Ernő. Legalábbis elméletben. En nő vagyok, te férfi. Neked van hivatásod

LEBOVICS (őszintén meglepődik) Nekem?!

CICA ...Velem a főnök csak úgy bánik; csak egyet int, vagy szól, vagy füttyent; jó, szakszervezeti bizalmi vagyok, jól; megválasztottak, de otthon kimegyek a konyhába (átmenet nélkül), motyogatok, törülgetek, háát ettyertyak työngetnek!!! Kinyitom a gyajtót.

LEBOVICS Jobbra nétyek — tyehol tyenki!

CICA Balra nétyek — tyehol tyenki!

LEBOVICS Kötyépre nétyek ...

CICA (átmenet nélkül visszavált) Ami neked vicc, nekem mindennap megvan! Soroljam? (Vetközni kezd) Az anyám minden este kioktat, hogy bánjak a gyerekekkel, hogy kell csinálni szaggatott galuskát, hogy dugjam fel a Céfilmel... A tévé üvölt, a gyerek üvölt. egym az édes kis husiját! puszi neked, innen, a távolból is! Péter meg fel-alá járkál és nyög ...

LEBOVICS (gyerekesen kíváncsi) Miért nyög? Mi az a Céfilm?

CICA Mert férfi. Mit tudom én! Azt mondja, ő valahol költő.

LEBOVICS (bambán) Én is költő vagyok valahol...

MIKSA Pénzköltő!

CICA Ha legalább elmenne otthonról, ha nem üldögélne órákon át a klotyóban, ha békén hagyna éjszaka a világmegváltó hülyeségeivel... (Kis szünet) Lábujj-köz-tisztogatás, éjfélkor!

LEBOVICS (őszinte részvétellel) Gomba. Nem tehet róla, valahol felszedte. Vegyél neki kis Tetran-kenőcsöt! Recept nélkül is adnak.

CICA (kombinében toporog) Nem állsz fel?

LEBOVICS (nem néz rá) Vedd le az órát.

CICA Istenem, elmehettem volna a Skálába! De én idejöttem. (Villanásszerűen táncolni és énekelni kezd, nagyzenekari kísérettel, hiteles operettprimadonna)

„Ide nézz csak, ide rám,
ropogós a rokolyám, így szép a
magyar lány! Gyöngykalásis a
nyakán, pillangó a papucsán,
így szép a magyar lány! Piros,
piros, piros pántlikája
de jól illik selymes szöghajába!
Ide nézz csak, ide rám,
ropogós a rokolyám,
így szép a magyar lány!”

Zene lezár

LEBOVICS (kis srác) Mindjárt hazajönnek a szüleim...
CICA (felnőtt) Akkor minek hívtál fel?
LEBOVICS (őszintén) ÉN?! Valakivel összekeversz. (Pici
szünet) A Gyulával. Tényleg, megvan még a Gyula?
CICA A Gyula is éppen olyan, mint te.
LEBOVICS (kis srác) De neki Zsigulija is van!
CICA (kis lány) Ne hazudj, neked is van. Azzal jársz le a
Duna-partra felválni vasárnap!
LEBOVICS (mint fent) Ki mondta?
CICA A csösz!
LEBOVICS Már csöszökkel is kezdesz? (Kamasz) Olyan vagy,
mint egy jegeskocsi-ló! Ha ezt megtudnák az ifik, a
kerületnél...

Cica nevetve felrúncigálja Lebovicsot a földről, karban cipeli,
rádobja Miksa ágyára, úgyszólván Miksára, és meglövigolja

CICA (felnőtt; nevetve csókolgatja) Mi az úttörőélet tizenkét
törvénye, töködi?
LEBOVICS Nem tudom, engedj el, haza fognak jönni,
hűlye... (Nevet)
CICA Egyet mondjál, kis Kilián, csak egyet! (Birkóznak)
Udvarolj a Cicának!
MIKSA (felül, menti a lekvárt) Én az Úr vagyok a te istened,
aki kihoztalak téged Egyiptomnak földről!, a szolgálat
házából...
LEBOVICS Te, ez olyan rozoga, le fog szakadni... CICA
Szedd össze magad, patjás! (Pofon üti) Lemara-
dunk a pontversenyben, miattad! Legalább egyet
mondj...
LEBOVICS (fejük fölé cibálja a paplant, már amennyire)
Nyisd ki! Az úttörő erősíti a népek barátságát. (Harcol)
Nyisd ki!
MIKSA ...Én vagyok az Úr, a te istened, féltőn-szerető Isten
vagyok, Áldott...
CICA (líheg, nevet) Nem ott kell! Inkább mondj még valamit.
Ott se!
MIKSA (feje fölé emeli védelmezőn a lekvárosüveget)
...Mert hat napon teremté az eget és földet, a tengert...
LEBOVICS Húzd följebb! HÚZD MÁR FÖLJEBB! MIKSA
...És mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig
megnyugovék. Azért megáldá...
CICA (paplanostul lerúgja Lebovicsot az ágyról) Ezt ne
csináld, mert kidobom a taccsot!
LEBOVICS (kamasz) Most én vezetek, vagy te? (Pici szünet)
Úgy ki tudja, ha összeszorítják?
CICA (hanyatt dől, nem veszi észre Miksát) Van egy folt a
plafonotokon. Szólni kéne, hogy beázik.

Csend

Légy szíves, mondd meg a pontos időt!
LEBOVICS (felordít) HHÁ! (Szünet. Sóhaj) Csak azt
tudnám, miért jöttél.
CICA (felül) Te engem egyszerűen meg akarasz kapni.
(Tünődve) Mint valami libát, mint valami csirkét!
LEBOVICS Egy francot. (Őszintén) Ha akarod, feleségül
veszlek.
CICA (felnőtt, meghatódik) Képes lennél?!
LEBOVICS Abszolút! Pont az vagy, ami nekem kell
lélekben is, testben is, frankón.
CICA Gyere ide, te kis lord.
LEBOVICS Odamehetek? (Térden odamászik)

CICA (a férfi haját borzolgatja) Buksi, te Buksi! Mikor nő
már be a fejed lágya, mikor veszel már valakit feleségül
örökre?

LEBOVICS (nevet) Ahhoz még kicsi vagyok! (Faarccal)
Nőnöm kell.

CICA (őszinte) Ugyan, ne beszélj így, kincsem! Bár a férjem
tudná, amit néha te tudsz adni egy nőnek! (Mint egy
igazi macska) MIJÁÁUU!

LEBOVICS (igazi oroszlán) MBRHHH! (Kis szünet) Ha
jó passzban vagyok. Az más! De ez az állás!

CICA (mintha megbeszelnék, 'mit játszanak) Most mi
vagy? Előadó?

LEBOVICS (felnőtt) Óraadó! Szakközépiskola. ÉN!
(Csendesen) Ülök a katedrán, keresem az óraterveimet,
a kis vakarék tanulók ricsajoznak, tizórait zabál-nak a
szemem láttára, bőfognak! — satuba fognám a fejüket a
legszívesebben! De hát a humanista pedagógia tiltja.
(Szomorúan) Úgy hívnak, hogy CSÖBÖR. CSÖBÖRBŐL
VÖDÖRBE!!
Azért, mert egyszer azt mondtam órán: CSÖBÖRBŐL
VÖDÖRBE.

CICA (nevet) Olyan édes vagy, Buksi, te marha! (Visít)
LEBOVICS (komolyan) Ebből lett a CSÖMÖR, másik
osztályban SÖMÖR, meg DAGANAT meg DIGI-DAGI-
DAGANAT, meg PATI.

CICA PATI'?!
LEBOVICS PATTANÁS! (Pici szünet) Nem ezért készültem
az életre, te is tudod azt.

CICA (simogatja, benyúl az inge alá) Ide figyelj, Lebovics,
te nekem olyan izmos vagy, mint egy frász, olyan szép
vagy, mint a Gerard Philipe, vagy a Gojko Mitic, az a
jugó indián, és olyan okos vagy, mint a Kissinger.
(Öltözködni kezd), vagy még nála is okosabb, és
SZERETLEK!, érted, imádlak, csak neked szülnék
gyerekeket legszívesebben!, hármat, Gáspár,
Mennyhát, Boldizsár; és együtt élnénk egy örült
kom-
munában, mint a pingvinek, de most már szaladok, ne
haragudj, mert CENTRUMIÉTTŐ, mert az ünnep miatt
átrakták csütörtökre, és sose jutok el, ha kihagyom, mert
nem lehet kapni fonalat; és Péter i.~ Meg-kért, hogy
váltssam ki a patikában az ízét; azt is ki keli váltani még;
majd jövök újra, ne félj!, nem csallak meg, nt félj; nincs is
kivel!; bődületesen klassz vagy, mint egy apa,rnén, néha
azt ,se tudom, hova .menjek!; (Kapkod) 1 \.lozo .a cipőin
sarka, Szuzmariskám, csak el ne zuhanjak!, nesze, egy
búcsúpuszi! (Hmnlokon csókolja) Előre, Lebovics pajtás.
Csaó! Csó.

LEBOVICS (meg se mozdul) Munkára, harcra készen!

CICA Várom a telefonodat! (Kirobog)

Szünet

MIKSA Ez az volt, amelyik máskor?

LEBOVICS Nem. Ez egy másik volt.

MIKSA Ereztem! Más a fogása. De hogy milyen túlzásig
szagosítják magukat ezek! Migrént kap tőlük az ember.

LEBOVICS Ne szagold, ami nem a tiéd. (A telefonhoz
pattan, ráteszi a kezét, ráncolja a szemöldökét) MIKSA Na
gut, nem azért mondom, a te bajod. LEBOVICS (felemeli a
kagylót) Van vonal.

MIKSA De hol az a jó kis testszag?!

LEBOVICS (kisfiú) Telefonálhatok egyet?

MIKSA Fiam, egy igazi frajlejn hónaljban adja át a
névjegyét, nekem elhiheted. És ezek úgy zörögnek, akár a
spórkassza! Egy asszony nekem legyen olyan, mint a
finom dunyha — de kacsatollal tömve! Hogy
elmerülhessünk benne. Ki se lásson a jingli! Hujuj!

LEBOVICS Halló, Beruházás? Akkor félrecsúszott. Nem
tudna visszaadni a Központnak? (Kisfiú) A Be-ruházást
kérem. (Felnőtt) Nem Központ? Nem baj, kivel beszélek,
hadd tudjam, akkor már! (Undorral az arcán) Ez aztán a
kellemes meglepetés! (Nevet) Technika csodája.

Te, kösz, én most váltam.

Babától'. Igen, megint. Miért, te kire gondoltál?

Nincs.

Azóta már anyakoca is lett! (Gyorsan) Nem tudtam, hogy
neked is. Sajnálom!

Dehogy akarlak vigasztalni!

Velem? Hát velem... *(Keresi a szót)* Mikor kuksizod meg a diványom? *(Leccsapja, máris tárcsázik)* „Zengjen a dalunk, pajtás, fákon virul a Halló, csak úgy felhívtalak. Baj?

Semmi.

Vagyok.

Vettem egy Zsigulit, de eladom, nem kell? Hétszáz köpci, vagy nyolcszáz, levegőbe is tud repülni, ha akar, kilóhető szárnyai vannak, kételtű, de nem szeretem. Félek a levegőben. BUMM!

Halló! (A telefonba) Most úgy csinál, mintha mellé tette volna! *(Beleüvölt)* HALLOM, HOGY HALLASZ!

Öngyilkos besiet, középkorú középvezető, szürke, elegáns, azonnal Miksa éjjeliszekrényéhez megy, elvesz egy újságot, egy francsit dob a teásbőgrébe, az újságot a hóna alá csapja, nézi Lebovicsot, ahogy telefonál

MIKSA Tanksón, isten fizesse meg! *(Kikaparásza a bőgréből a pénzt, nézegeti)* Ez milyen pénz? *(Egészen a szeméhez emeli)* Megint behozták a forintot. *(Felül, örül)* Megint behozták a forintot?! Eljen Láczy Léó, ez véget fog vetni a krachnak! *(Hanyatt dől)*

Az öngyilkos Lebovicsot fixírozva fel-alá sétál, helyen-ként száguld. Hirtelen kinyitja az aktatáskáját és beleköp. Rágyújt egy Marlboróra, hosszan kifújja a füstöt, aztán olyan erővel lazítja meg a nyakkendőjét, hogy le-esik. Egyre idegesebb

LEBOVICS *(a telefonba)* Nekem aztán van időm! Tenger időm van! *(Erőltetetten füttyörészik)* Miért nem teszed le?! AKI NEM AKAR BESZÉLNI VELEM. TEGYE LE! *(Pici szünet)* Hé, akárki! *(Kedvesen)* Gyere át gombozni, nekem a Berendim le van sérülve, úgy-hogy te se hozd át a Sárosidat! A Czibor jó... *(Vált, felnőtt, józan)* Halló, kivel beszélek? *(Kis srác)* Csókolom, anyukámra várok, azt tetszett mondani: vár-jak, már egy félórája itt magamba beszélek, elnézést...

Szia, Anyu! Mikor jöttök haza?

Azzal fenyőget, hogy robban.

Nem tudom.

Félek. Megütött, Őt, . ver ...

MIKSA *(felül)* ÉN?! *(Üvölt)* ELŐ AKARTA VENNI A NYULAT! GYERTEK HAZA, PISTA, ÉN NEM BÍROK VELE...

LEBOVICS *(a kagylóba)* Összevissza beszél! *(Alig tudom ágyban tartani!)* *(Pici szünet, csecsemősen)* Anyu, te sírsz? *(Vált, felnőtt, gajdol)* „Kislányom. én sírok, gyötör egy nagy titok, tirárára - sír a telefon!”

ÖNGYILKOS *(udvariasan odalép)* Elnézést, ne haragudjon, jó a készülék? No, csak azért kérdelem...

LEBOVICS *(pimasz kamasz)* Hallgatózunk, hallgatózunk?

ÖNGYILKOS *(kirobban, hadar)* Csukd be az ajtót, apád fasza, rohadt huligán, mind ilyenek vagytok, már az anyátok hogy minek szült meg, EZEKET KELLETT VOLNA MIND KIKAPARNI, ahelyett hogy dolgozná-tok látástól vakulásig, köpköditek itt a szotyolát, csókolóztok egymással, mint a csiga, jó, hogy nem basztok mindenki szeme láttára a lányommal *(megragadja Lebovicsot)*, DE LEINTERNÁLNÁLAK, DE LEINTERNÁLNÁLAK! kisfiam, megtanulnád te, mi a magyarok istene, mindjárt; köz munkára az ilyenekkel! vagy le a bányába, vagy mit tudom én. hogy dölne rátok ez az aluljáró, úgy ahogy van a hetes busszal együtt, vagy vinnének már el innen mindenkit katonának örökre, pimasz szemét gazember!

Kis szünet

Dög.

MIKSA Pincnök, volt egy szimplám gőz nélkül. és zahlen bitte, lesz szíves, azonnal! *(Magának.)* Át fogok szokni a Szimplonba.

LEBOVICS *(kis srác)* Bácsi kérem, ne tessék bántani. *(majdnem sír)* csak fel akartam hívni az édesanyámat, mert a nagypapámmal valami történt és félek és lehet hogy..., lehet hogy..., lehet hogy... *(Elhallgat)*

ÖNGYILKOS *(részvétellel)* Tulajdonképpen mi a probléma? Nem ad vonalat, vagy nem adja vissza a tantuszt?

LEBOVICS *(felnőtt)* Nem tantuszos, forintos. Nem ad vonalat. *(Pici szünet)* Illetve ad, de aztán visszaveszi *(Ütőgeti a villát)* És most már nem adja vissza a forintot se. Eddig visszaadta pedig!

ÖNGYILKOS *(udvariasan)* Ha megengedi, azért én is megpróbálom. *(Aprót keresgél)* Hátha! *(Kacsint)* Ismétlés a tudás anyja.

LEBOVICS *(Az igaz!)* *(Beül a padba)*

ÖNGYILKOS *(céduláról nézi a számot, tárcsázik)* Halló.

Lelki Tanácsadó vagy nemtudomhogyhívjakkal beszéllek? Itt Litkei Tibor, okleveles gépészmérnök beszélek, *(Kis szünet)* Igen, beszélek. *(Szünet)* Na mostan elvtársnő vagyis doktornő, nekem az a problémám van... *(Karjával keresgél a levegőben)*

LEBOVICS *(„aktatologatós” játék közben, oda se néz)* Nem lehet becsukni! Beragadt.

ÖNGYILKOS *(eltakarja a beszélőt, Lebovicshoz)* FOGD BE A POFÁD!

MIKSA Kérem, én mondtam, hogy csináltassuk meg a riglit!

ÖNGYILKOS *(a telefonba)* Egy pillanat, megpróbálom becsukni az ajtót! *(Körülnéz, persze ajtó nincs; a telefonba)* Itt nem lehet becsukni az ajtót. Illetve ... *(Pici szünet)* Én nem bírok... *(Sietve)* De nem ezért...! Vagyis hogy... *(Legyint)* Húha. *(Kis szünet)* Nálunk az a nagy probléma merült fel, doktornő ... *(elbizonytalanodik)* ... kartársnő ... *(elbizonytalanodik)* ... doktornő ... *(lendületet vesz)* ...hogyan van egy ember az UVATERV-nél, osztályvezető, családos, van gyereke, egy lánya, bocsánat, két lánya, csak azért mondtam, hogy egy lánya, mert a másik disszidált, nem vagyok hülye. *(Szünet)* Vízibusszal Bécsbe. *(Sietve)* De most nem azért telefonálok. Hol is tartottam? Ja, hogy kiment vízibusszal, Bécsbe! Egy olyan Sirályon, tudja, azon én is ültem. mikor Leningrádba lettem kiküldve továbbképzésre ... Megnéztük a Nyári Palotát. Mekkora szökökutak vannak ott, még a cári időkből, hajjaj! Egy etióppal meg egy bolgárral laktam egy szobában, öt évig... *(Sietve)* De az nem akkor volt, az 51-ben volt ...! Moszkvában volt. Mind-egy. Nem téma! *(Kis szünet)* De ahogy hazajöttem, úgy leszoptam magam egy kolleginával, illetve a kollektívával ... összetörtük a Márványmenyasszonyt, már elnézést a kifejezésért! Ott minden csurgott! *(Kis szünet)* Hol is tartottam? Ja igen, hogy a barátom. egy ember. 1930-ban született, nem mintha fontos lenne, illetve hát fontos, mert aki nem ellenünk van, az velünk van, a feleségem is velem van, na hagyjuk ezt. Illetve ne hagyjuk. De hagyjuk! *(Szünet)* Tetszik rám figyelni egy picikét?

LEBOVICS Papa, te is hallod? *(Szisztematikusan nem csinál semmit, tőty-möty)*

MIKSA Mi az, hogy hallom?! Élvezem. Ez Budapest. I.? Mi volt az előzmény?

LEBOVICS Az, hogy meg leszel fojtva damillal.

MIKSA *(örömmel)* Igen? Te, akkor ez valami Molnár

Feri lesz, biztos! Abba rengeteg szív van. Ne kapszod ki! *(Kiabál)* Hangosítsd fel!

ÖNGYILKOS *(eltakarja a beszélőt)* NE ORDÍTS! DÖGÖLJ MEG! FULLADJ A BETONBA!

MIKSA *(ordít)* Köszönöm!

ÖNGYILKOS *(a kagylóba)* Elnézést, nyilvános helyről beszélek, és itten egyesek türelmetlenkednek, sajnos nincsen sok időm, megpróbálom tömören összefoglalni, nekem már úgy sincs sok hátra, mert elvágom a torkom, illetve már nálam van kéznél, illetve a zsebemben, elég hosszú, eléggé nyomja. a mellem, mert a zakóm belése kiszakadt, bocsánat, nem akarom ijesztgetni, kisasszony, illetve elvtársnő, illetve na tetszik lát-ni, ez a baj, doktor néni, hogy nem tudom mit mond-jak az embereknek *(már nagyon hadar)*, hogy kinek mit mondjak, mit kell mondani, illetve azt tudom, hogy mit kell mondani, de éppen AZT nem akarom mondani, mert én azt akarom mondani, hogy nem tudom megmondani, hogy miért akarom mondani, hogy azt akarom mondani, hogy öngyi ... öngyi . lkos *(elfullad, liheg)* . . . lenni . . . miért . . . akarok . . . LEN-NI. *(Kis szünet)* Na végre. *(Józanul érdeklődik)* Most

akkor legyenek? *(Kis szünet)* Tessék már válaszolni va-
l a m i t ! ! Maguk a Lelki Tanácsadó, vagy mi a lófasz.
(Csend) Ez most erre megy ki, hogy majd nem tetszik
mondani semmit? Ebből jön ki a gyógyulás?! Olvasok
ám én orvosi könyveket is: Freud, freudizmus, satöbbi,
nem téma!

MIKSA *(izgatott)* A Freund? Beleírta a Freundot? És ezt
játssza a Jávor?! Hát az mindig kasznár!
ÖNGYILKOS *(„bekönyököl”)* Jól van, hallgassunk. Nem
szándékom ismerkedni ! Nem olyan céllal hívtam. Meg-
vagyok én a nejemmel, momentán! Nem kommentálok,
mit csinál. CSINÁLJON, AMIT AKAR! *(Kis szünet)*
Régebben pisztolyom is volt.

LEBOVICS *(játsszik a padján, énekelget)*

Japán és kínai
elmentek fingani
a fingás sikerült...

ÖNGYILKOS *(a kagylóba)* Illetve negyvenéves 'korában
az ember még fitt, hát még zeng a dal, még itt a nyár! -
én meg menjek ki a Farkasrétre oszolni? *(Kis szünet)*
Vettem egy Superfilit-szípkát. Kezdek új életet? Vagy
haljak meg? *(Belefúj a kagylóba, kétségbeesik, sokszor
belefúj, fújogatja)*

MIKSA *(magával kártyázik)* Ki kéne már egyszer menni a
temetőbe, megnézni, mi van! Csak hogy mibe legyen, az
a kérdés ! Mert az apád elhordta az összes kalapom.
Passz! Ki kever?

ÖNGYILKOS *(nézi a kagylót, döbönt)* Ez tiszta féket.
(Előretámolyog) Atyaúrsten ! Lehet, hogy már félórája
elbontottak ...

LEBOVICS Rossz itt a telefon. Én mondtam!

ÖNGYILKOS *(bambán)* Hát akkor én most meghalok. A,
szarom bele! Felmegegyek az EMKÉ-be, és nézem egy
kicsit a forgalmat. *(Összerendezi a ruházatát, morog)* Itt
már sose lesz rend. Az is marha, aki telefonál!

MIKSA *(jókedvűen danol)* „Mi
muzsikus lelkek, mi aranyfiúk,

Mi kóborló gazdag, szegények,
Az életünk nem holmi vásári...”

ÖNGYILKOS *(kifelé mentében)* Tata, itt ne kéregessen,
mert legközelebb el fogom vitetni a yarddal! *(Lebovicsra
néz)* Magát -- MOST *(Kimegy)*

MIKSA *(nem hallotta)* „AZ ÉVEINK TARKA REGÉNYEK!”

LEBOVICS *(ijedt kisfiú)* Papa, most mit csináljak?

MIKSA Fogadj szót.

LEBOVICS Kinek?

MIKSA Mindenkinek.

LEBOVICS De miért?!

MIKSA Hogy előrejuthass!

LEBOVICS Hova?

MIKSA *(nagy kézmozdulatot tesz)*

LEBOVICS *(toporzékoló gyerek)* HOVA!?

MIKSA A padba! Oda. Csináld meg a ...

LEBOVICS Azt csinálom, folyton azt csinálom! Írok, ol-
vasok, magolok ...

MIKSA *(szelíden)* Miért nem a tanulással foglalkozol in-
kább?

LEBOVICS *(elfárad)* Foglalkozom vele. Nyugodj bele.

MIKSA Mikor?

LEBOVICS *(fejre áll)* Most! *(Fejen állva)* Az iksz arány-lik
az öthöz, mint Miksa feje a tökhöz! Olajmezők,
ipartelepek ... „De persze, emellett, hadd mondok el
önnek ...” *(Pici szünet)* Nyuszit se etethetem, semmit!
Szegény Gyuszi! ... „Én életemben hajlongtam sokat, és
szolgáltam csak egyre másokat...” *(Gajdol, fejen állva)*

MIKSA *(felül)* Buksi, állj vissza! Tönkreteszed a fejedet.

Mit fogsz te kapni .apádtól!

LEBOVICS Te fogsz kapni, te! *(Talpra áll)*

Lebovics Miksa nagy feje

Oxigénnel van tele

Hozzányúlni nem szabad

Minden percben ... *(fel-alá rohan, leguggol, mint bomba
és „robban”)*

ROBBAN, ROBBAN! ROBBAN, ROBBAN!

MIKSA Mit fogsz te kapni ezért!

LEBOVICS *(megáll)* Kitüntetést. Törzsgárdajelvényt.
Pénzjutalmat, igen! *(Gyerek, kezdi szétcsavarozni a
padját)* Én forradalmár leszek, ha tudni akarod. Olyan
is kell.

MIKSA *(rosszat sejt)* Mi leszel? Te csak ne csinálj olya-
nokat, Buksi. Becsüld meg magadat! Amig lehet.
LEBOVICS *(szedi szét a padot)* Nem! Rendet teremtek az
osztályban. Ciánózok is! És nem tűrök a dolgaimba
beleszólást. Csak felső utasítást fogadok el ! Rokokó
bütöröm az nekem nincs...

MIKSA *(közbevág)* Az a parancs, hogy tanulj! Megpa-
rancsolom!

LEBOVICS Te nem felső utasítás vagy. Te hülye vagy.

MIKSA *(rettentő haraggal)* GYERE IDE!

*Lebovics rettegve az ágyhoz araszol. Miksa váratlanul
homlokon csókolja. Lebovics visszamegy a padhoz és be-
lerúg. A pad összeomlik. Lebovics a nagysztal mellé
a lapjára könyököl.*

LEBOVICS *(magának)* Nekem az isten se parancsol! Azt
csinálok, amit akarok. A közért! A KÖZÉRT A KÖZÉRT!
Egy igaz ember. Cipője Arany, szája Petőfi, agya Tompa!
Áel kettő ő, három iksz hákettő ő, enynyt tud egy
személyzeti főelőadó! *(A padhoz megy, kezdi
összeszerelni)* Rokokó bütöröm az nekem nincs, de van
a szobámban egy drága kincs ! Van az én szobámban
egy kis sarok, amikor akarok, oda rokokó bütöröm az
nekem nincs... *(Pici szünet)* Nekem az isten se
parancsol ! *(Már félig összeszerelte)*

MIKSA Kérek lekvárt.

LEBOVICS *(fülel)* Nem csöngettek? Mintha csöngettek
volna. *(Fülel)*

MIKSA Lekvárt!

LEBOVICS Egy percig se lehet dolgozni ! *(Énekelve ki-
vitorlázik)* „Függébb, mint a könnyű szél, gyorsan jár és
messze ér, nincsen túra, ami kifog rajta... *(Kint-ről,
direkt)* MIT KÉRTÉL? !

MIKSA *(nem hallja, kiül, vitorán kalimpálja a lábát)*

Reggel-délben Ovenál Estére nincs foga mást

LEBOVICS *(bevitorlázik egy lekvárosüveggel)* „Hívja erdő,
nyári rét, vígan marsol, jól kilép, és a szemét mindig
nyitva tartja ...”

MIKSA *(beleszagol)* Nem ezt.

LEBOVICS *(ki mint be)* „Évek szállanak a nyári fák alatt
...”

MIKSA *(utánakiált)* AZT!

LEBOVICS *(kintről)* „ ... boldog dallama így önti dalba
ma...

MIKSA *(kiüvölt)* Szalvettát is!

LEBOVICS *(be)* „...csudajó, gyönyörű az élet!”

MIKSA *(szemrehányóan)* Kanál ! Szalvettát is. Kiabáltam
ki!

LEBOVICS Kanál. *(Kibalettozik)* „Mint testvér vagy hű
barát, megsegít, ha bajban lát, a munkában alig akad
párja ...

MIKSA *(ágyból kihajolva üvölt)* SZALVETTÁT IS!

LEBOVICS *(kintről)* Micsodát?

MIKSA *(már rekedt)* Szalvettát.

LEBOVICS Mit mond a jó kisfiú, mielőtt papizik? MIKSA
(nem érti) Micsoda?! *(Belekóstol, csámcsog)* LEBOVICS
(beül a padba, munkához készül) Ne hab-
zsolj. hányszor mondtam?! Mert aztán bőfizés lesz.

Szépen oszd be magadnak!

MIKSA *(evés közben morogva énekel)* „Az a stramm, az a
stramm, kinek protézise van, kinek proté .. .
(Fuldokolva köhögni kezd)

LEBOVICS *(a padra csap)* Megmondtam! Csend. DOL-
GOZNI SZERETNÉK !

MIKSA *(köhögése rohammá szélesedik, köpköd)* Ááááhh!

(A kezéből kiesik az üveg)

LEBOVICS *(tisztelettel)* Barátomsándor! Hogy bírsz te
ekkorákat köpni?

MIKSA *(köhögés közben a padlóra bököd)* FIHELD,
AHOGY LEHEHIG, MIHINÁL! NÉHHED, NÉRHED !

LEBOVICS *(irtózva)* Mit akarsz?! Hagyd abba! MIKSA
(bohóckodva lengeti a karját) BOGAHAK, BO-

GAHAK ... *(Köhögés közben énekel)* „Boldo... bol-
do ... gabb embert itt ... nem látsz, mint amily ...

... mily boldog most a Bebe.... Bebe.... Bernát!” ...

LEBOVICS MI VAN?

MIKSA Ez... ez... ez... *(Levegő után kapkod)* LEBOVICS
(nézi a földet, térdre esik, gyerek) Bál. Bogárbál!

MIKSA (*elcsitul*) Bogárbál, az hát... bogárbál. Kolozsvári bogarak ezek, ott szívtam be, szép legénykoromban, hajdanán.

LEBOVICS (*sajnálja*) Beszítad? És hogy szívad be?
MIKSA (*büszke*) Csak úgy beszítam! (*Eszik, mesét mond*) Te is beszívod, fiam, a fiam is beszívta, fiam. Mi t ezek keresik az embert, mert az embert szere-tik egyedül, így van. Valahol kibújnak a tojásból, utaz-nak a szelen: szél-síjj! szél-sújj! -- te meg veszel egy nagy levegőt, és máris bekaptad, a tiéd! Passz.

IPSE *újra bejön, szólni akar, mégse mer*

LEBOVICS (*ideges*) Az enyém? Hogyhogy az enyém?

MIKSA Úgy, ahogy mondom. Passz! Ne játszd a butát.
IPSE (*zavarában határozott*) Elvtársak ... már én voltam az előbb is, amikor azt hittem... szóval, azt mondták, itt kapjuk az erkölcsi bizonyítványt! Nem itt kapjuk?!

LEBOVICS (*hivatalosan*) Dehogynem! Harmadik emelet kettőszázhuszonöt, a folyosón balra. (*Ipse megfordul*) Állj! (*Ipse visszafordul*) Ne kopogjunk, mert azt nem szeretik. Ablak van. Majd a kartársnó ki fog nyitni és kéri a biletát. Szólitani fogják!

IPSE (*gyanakszik*) Kit keressek, szabad a nevet?

LEBOVICS (*durva*) Nincs név! (*Fékezi magát*) Szóke, tu-pirkontyos, meg fogja ismerni. Hiányzik a lába, gyerekkorában paralizise volt.

IPSE (*zavartan*) Az más, köszönöm... (*Menne*)

LEBOVICS Állj! Van órája?

IPSE Igen!

LEBOVICS (*leereszkedőleg*) Legyen szíves, idő!

IPSE (*karóráját nézi*) Tizenhét tizenöt, illetve negyed-hat.

De siet ...!

LEBOVICS (*ijedten*) Lehetetlen. Késik.

IPSE (*réműlt*) Persze, most javítottam ..

LEBOVICS (*kamasz*) Kopás, apuskám, kifelé! (*Ipse szaporázza*) Állj! (*Felvesz a földről „egy bogarat”. ellágyul*) Látja, mi mászik itt a tenyeremen?

IPSE (*mosolyog, feszeng, izzad*) Hát... látom!

LEBOVICS Mi?

IPSE Hát... (*kivágja magát*) ...miért tetszik kérdezni, az attól függ!

Menyasszony, vőlegény talpig díszben, családdal, rokokokkal, lihegve be

VŐLEGÉNY Dugó van a Marx téren! Remélem, még nem késtünk el?

LEBOVICS Ugyan, a legjobbkor jöttek! (Elébe *dugja az öklét*) Mi mocorog az öklőmben?

VŐLEGÉNY (*lázasan*) Engedje meg, hogy bemutassam az apósom, ez pedig az anyósom, ez a két tanúkánk, gyerekek, vegyétek elő a személyi igazolványt...

LEBOVICS (*üvölt, mint Potrienne*) AZT KÉRDEZEM, MI MOCOROG AZ ÖKLŐMBEN? Nászéjszakát akar-nak, vagy hosszú halasztást?

VŐLEGÉNY Tessék?

MENYASSZONY (*súgva*) Mondj neki valamit.

VŐLEGÉNY (*súgva*) Mit mondjak?

MENYASSZONY (*súgva*) Ami eszedbe jut, te ökö! MIKSA Ernő, hagyd békén az embereket, nem kell ki-kezdeni. Hallod? Én vagyok a felelős itt!

Lakóbizottsági elnök kisebb tömeg élén — a ház lakói — be

LAKBIZ. ELNÖK (*Lebovicshoz, kitárt karral*) Á, önök már itt is vannak! De' örülünk! Akkor hamarabb túl-leszünk az egészen. (*A tömeghez*) Bemutatom a jelölteket! (*Lebovicra és Miksára mutat*) Tisztelt lakótársak, tessék helyet foglalni, a tanácstagválasztást ezennel megnyitom.

LEBOVICS NEM!

LAKBIZ. ELNÖK (*kicsit csodálkozik*) Nem? (*A tömeghez*) Lakótársak, a tanácstagválasztás ezennel elmarad. Majd értesítést küldünk!

LEBOVICS NEM!

LAKBIZ. ELNÖK (*döbenten, mintha értené*) Nem?

MENYASSZONY (*energikus*) Ezt ne csinálják, kérem, odalent áll kifizetve hűsz taxi, be vagyunk jelentkezve a FÉNYSZÓV-höz, már ne is haragudjanak, kar-társak, a Mátyás-templom első papja ...

LEBOVICS MI MOCOROG AZ ÖKLŐMBEN, ARRA FELELJEN! AZ A KÉRDÉS! Mert ott mozog valami, ami maguknak kell, amitől odavannak, ami nekem is kéne, aminek már a neve is jó, ami nélkül nem megyünk tovább, ami nélkül nem megy tovább sem-mi; éri tartom a hátam magukért, nekem kell felelősséget vállalni, erre épül a maguk élete rá, maguk helyett kell nekem intézkedni, ügyködni, szorgoskodni, lihegni; hát. mondják meg végre, mi mocorog az öklőmben; néni kérem, bácsi kérem!; mondják meg, vagy megteszem a megfelelő lépéseket én is! (Kis szünet. *Csend. Őszintén elszontyolódik*) Talán olyan nehezett kérdeztem?

GANGOS NŐ (*a tömegben*) Ki kéne hívni a mentőket!

LEBOVICS Ezt Karczag Ferencné bérelszámoló mondta, nyugdíjas, két gyerek anyja, hatodik emelet kettő. Most fog elájulni!

Tompa puffanás, tömegmoraj

(*Tárgyilag*) Különben, nem is ez volt a helyes válasz.

LAKBIZ. Lakótársak, szóljunk hozzá, ha lehetne! (Csend)

LEBOVICS (*gonosz*) Szóval nincs hozzászólás! Úgy is jó.

Nahát akkor ...

HANGOK (mindenfelől) Tessék erre mutatni! Nem látunk! Közélebb! Lejjebb! Hol van? Mit kell nézni?!

LEBOVICS (szembefordul a tömeggel) Nemcsak az öklőmben van, található a padlón is! Vigyázat! Rá ne lépünk, agyon ne tapossuk!

I. HANG Rovar?

LAKBIZ. Tilos rákérdezni!

LEBOVICS (kis srác) Tévedni tetszik. (Kérdezőhöz) Rovar!

I. HANG Sváb?

LEBOVICS Nem.

II. HANG Magyar?

LEBOVICS Hülye.

I. HANG Pók?

LEBOVICS Nem.

III. HANG Kolorádó?

LEBOVICS Nem, nem!

I. HANG Szünyög?

III. HANG Pizok?

II. HANG Szitakötő?

IV. HANG Légy?

LEBOVICS Nem légy! (Kiborul) Légy halott!

V. HANG Légypete?

LEBOVICS Ne légy pete se! Semmi, hideg, hideg, hideg, hideg! (Leül a földre) Esztelenek. (Gyerekesen elbizonytalanodik) Vagy esztelenek! Nem tudom, melyiket kell használni ilyenkor...

IPSE (Lebovicshoz hajol) Akkor én most elmehetek?

LAKBIZ. (ingerült) Jól néznénk ki, kis kartárs úr!

LEBOVICS (Lakbiz.-höz) Ó csak erkölcsi bizonyítványért jött. Az erkölcsi bizonyítványos szaladjon, mert ő tévedésből került ide. TÖBBI MARAD!

Ipse el, a tömeg magában morog, mocorog

VŐLEGÉNY Hát ezt én nem is értem!

APÓS Dühítő!

MENYASSZONY Undorító!

ANYÓS (lehajol Lebovicshoz, ordít) Mi se KI MIT TUD-ra jöttünk ide ám!

LEBOVICS (dühödt) ÉN SE. (Kuncog)

„Bár maradtam volna benne végig De

a bába közbenyúlt könyéki

Megragadta a fejemen a kocot

Úgy kirántott, mint egy kis bohócot ...”

(Elbambul)

MENYASSZONY Már szaval is!

ANYÓS Mondom!

VŐLEGÉNY Örülök a kedvének!

Dühödt moraj

LEBOVICS (nagyot kiált) AKARNAK GYEREKET, VAGY NEM AKARNAK? (Vált) Különben ez nem is

szavalat volt, csak olyan játszóteri duma! (Kedvesen)

Na, szabad a gazda? (Halálos csend)

MIKSA (hánykolódik) Ernő, hagyjál kialudni! LEBOVICS A kartárs szénis, ne figyeljenek oda rá, már csak napjai vannak a részlegben!

MIKSA Szeretnéd, fiacskám.

LEBOVICS SZABAD?

A tömeg térdre esik. Lebovics az apóshoz hajol.

Nem tetszett hallani, hogy csöngettek?

APÓS Nem csöngettek.

LEBOVICS Ilyen, hogy: „Ti-ti-ti-táá!”

ANYÓS Biztosan nem csöngettek, tessék elhinni!

LEBOVICS Tudom, csak kérdeztem. Nézzék... (Előre-nyújtja és halkán kinyitja az öklét, közben dühittel kántálja halkán) „Szállj el, szállj el, katicabogárka,

szállj el... (Követi a szemével) Elszállt. Most már

nincs. Kopás! (Beül a padba, füzetébe próbál mélyed-
ni) Vége a munkaidőnek. (Dúdol)

„Menjete a Téeszcsébe

Ott lesz nektek jól!”

MENYASSZONY (lerántja a koszorút a fejről) Szemtelen!

Erre nem is számítottam... (Pityereg)

VÓFÉLY Tessék megcsinálni. Meg van hirdetve!

NÁSZANYA Bürokrata szenny. Hol a Tanácselnök?

LAKBIZ. Nana, nana!

ANYÓS Kötelessége összeadni őket. Államilag!

APÓS Feljeltjükl! Fel lesz jelentve!

LAKBIZ. (Lebovicshoz) Hívjak rendőrt? Én nem tudok maga

helyett...

LAKÓ Most választunk vagy hazamehetek? Szalad a

konyhám!

LAKBIZ. (megijed) intézkedjen! Legalább

Könyörgők.

tegyen úgy...

LEBOVICS Nem intézkedem.

APÓS (Lebovicsra mutat, az anyóshoz) Persze, csak játszik!

LEBOVICS (nyugodtan) Úgy van. (Mosolyog) Miért, te mit

csinálsz?

MIKSA Buksi, a leckéddel foglalkozzál!

LEBOVICS (mutogat maga és a tömeg között) Antanténusz

szóraka-ténusz, szórakat-tiki-takti bimm-bamm-busz!

(Miksához vágja a diványpárnát) Te vagy az a nagy

krampusz! (Rikkant, gyerek) Aki büjt, aki nem

MEGYEEEEK!

A tömeg nevetve, sikoltozva rohagál Lebovics elől; fo-

gócskázna; akit Lebovics elér, azt kirúgja, kidobja vagy

kihajítja az ajtón, közben hirtelen villartásszerűen nagy-

zenekari kísérettel énekelnek és táncolnak

„A HIVATALNOK DALA”

LEBOVICS

„Ezeregy akta, mind iktatva, százezer kérvény, folya-
modás! Ezeregy ügyfél, mind ellenfél, s mert el nem fér:
tolakodás! Ilyen az élet itt nálunk

Mikor a gépbe dik-tálunk Csoda-e,

hogy a KIKK ráunt már! Szorít az

ügyrend, átszerveznek,

cél nélkül, s ez nem jó!

Valaki füttyent, áthelyeznek. így hát

nincsen tempó!

Ilyen ok játszott itt közre!

Ez a két írás út közbe

Ide jött át, odaadták — nemdebár?!

TÖMEG

Ki tudja, tán az az oka, hogy még mindig

hiányzik a Végrehajtási Utasítás!

Vagy a Segédhivatalban túlságosan soká tart a

Stemplizés meg a láttamozás!

LEBOVICS

Kartársaim, lássuk be, hogy vannak még hibák!

Ámde ügyis kijavítunk minden galibát!

Míg mielőtt el nem évül

Hóna alá nyúlunk végül

A kiadvány hite-léül

Kelt mint fent:

Zene,

1. és 2. versszak megismétlődik.

versszak, második fele megismétlődik, zene, tánc lezár

Üres a szin. Lebovics a hintaszékbe huppan, liheg, magá-

hoz szorítja a diványpárnát

(A párnához) Adj egy bársonyos puszit. (Ad) Még egyet.

(Ad) Na, ebből nem élünk meg! (Távol tartja) Maradj az

ölemben! (Átöleli) KRAMPAMPULI! BONDIÓ! (Ringatózik)

Édes kedves krumplileves. (Prózában) Holdfényes

májusok, muskátlis ablakok, hozzátok száll...
(Abbahagyja, ring, folytatja) Ott, ahol él anyám...

(Elhallgat, megállítja a hintaszéket) Budapest —

vérfürdőváros!

MIKSA Hány óra?

LEBOVICS (nem néz rá) Nem tudom. Te mondtad!

MIKSA Mennyi?!

LEBOVICS Minusz ötven. Kérsz még valamit?

MIKSA (nem felel)

LEBOVICS (ring) Lerohadok. Kinyúvaszt. Nem bírom.

MIKSA Én jól bírom magamat, hálísten! Kegyed is Pestről

jön?

LEBOVICS (ring. Szünet) Hazaárulók. Eiflejtettetek ha-

zajönni. Gyertek haza! (Megállítja a hintaszéket) Gyertek

haza, fiúk-lányok, idegenbe szakadt disznók! (Meghatott

rádióriporter-hangon) Honfitársaim! Mi lesz, ha az

ausztrál éjszakában eszettekbe jut a tücsökgéne? Megleng

a kanadai szél, Ernő nevét hozza a halálos kiáltás, és

csak a Niagara röhög a lábaid alatt! (Csendes) Anyu, én

úgy unom magamat, hogy az nem igazság. (Parancsol)

Tessék ötre itthon lenni, és passz. Kérek csokikat, kérek

mindent! Nem akarok árva gyerek lenni. (Hivatalos

közeget utánoz) Szülei diszidáltak.

MIKSA Ne hazudj, fiacskám, az ronda. Mindjárt csöngetnek.

(Danol) „Befütyül a sehonnai favágó!”

Bumm.

(Hanyatt dől)

LEBOVICS Tegye fel a szádba a pecket?

MIKSA Tölem rajcsúrozhatsz, tölem a fejedre is Al-hatsz,

akkor is itt lesznek. Már jönnek!

LEBOVICS (kétségbeesett) Akkor miért nem jönnek?

MIKSA (danol) „Jó estét kívánok ...”

LEBOVICS (felugrik) EZ MÁS. EZ MÁS!

MIKSA (mint fent) „...megjötték a fehérvári...”

LEBOVICS Kuss, kuss, kuss! (Belerúg az ágylábba, Miksa

elhallgat. Lebovics gyömszőli a diszpárnát,

?meglovagolja a diványgurigát, cipeli a lába között,

hintázik rajta, ledönti. Ráül) Ha nem jöttök haza...

(Vadul, egyre gyorsabban) Ha nem jöttök haza, ki-nyitom

az összes vízcsapot, a fürdőkád vízcsapját is kinyitom, és

nem csukom be soha, úszni fog a lakás, el fognak úszni

a bútoraink, kereshetitek a vagyonunk, semmink se

marad! Ha nem jöttök haza, én se jövők haza többet,

elmegyek világgá, belépek a honvédségbe, 'ezredes

leszek, és megparancsolom, hogy békaügetésben

küszatok fel a negyedikre gyalog, és csókoljátok meg a

kezem, és ígérjétek meg, hogy nem mentek el soha többé,

és aztán menjünk le a Puskinba, és nézzük meg a

Csendes Dont. (Kis szünet) Ha nem jöttök haza, hat évig

nem kapok útlevelet! (Csend)

MIKSA Igaz, hogy robban?

LEBOVICS (meglepődik) Mi robban?

MIKSA Valaki itt az előbb azt mondta, hogy robban!

Ne robbanjon. Robbanjon fel Németország! DURR!

LEBOVICS Nem tudom, miről beszélsz. Illetve tudom.

Psszt! Úgy beváglak a földbe, hogy tavasszal 'kelsz ki,

a hóvirággal!

MIKSA Kész vagy a leckéddel?

LEBOVICS (felpattan, a zongora alá mászik) De még a

nyulam sem evett!

MIKSA (felül, izgatott) Nincs megengedve, Ernő, vigyázz, be

leszel mondva, előbb csináld meg, amit fel-adtak, addig

ügyse hagyom abba a beszédet, hallod, hallod, hallod,

hallod, hallod, hallod, hallod, HALLOD...

LEBOVICS (visszamaszik) Ezt nagyon megbánod még. De

te akartad! (Fenyeged) Ahogy lesz, úgy lesz. (Dúdolgatva

teljesen összeszereli a padját) „De szeretnék boldog lenni.

téged egyszer agyonverni!” (Dúdol)

MIKSA (áradón) Én úgy szeretlek téged. drága kis virágom!

LEBOVICS Késő! *(Pedagógikusan)* Gondolkozz csak a sarokban, fiam. Van idő! Adok rá. *(Rendelkezik)* Hol az ötös akta? Valaki túrt a fiókomba. Matata Kakiba itt járt! *(Írást mímél)* Családi sör — csapolta Arany János.

PAKSI (nyüzött alak, hozzá egyáltalán nem illő diplomata-aktatáskával belép rohanóvá, Miksához fordul) Melyik üres?

MIKSA Részemről a szerencse! Örülök, hogy együtt utazunk. Kegyed biztosítási? Vagy könyves? *(Elismerőleg)* Látom, téli a táska! En fehéreműt képviselek.

PAKSI Micsoda?

LEBOVICS *(odapattan)* Tessék parancsolni, itt vagyok én! *(Elhúzza Paksit)* Szegény uram az ostrom alatt... *(Súgva)* ÖRÖKROKKANT! *(Egy székre mutat)* Ezt a szakaszt tudnám ajánlani. Tetszik látni, tiszta. Amenyire lehet, igyekszünk. Papír?

PAKSI Köszönöm, van. *(Helyet foglal)*

LEBOVICS Akkor is hetven fillér!

PAKSI (feláll, ad) Akkor kérek papírt is.

LEBOVICS *(kihúzza egy könyvet a könyvespolcáról)*

A szerepre vonatkozó általános és döntő szerzői utasítás:
L. nem utánoz egy véccsnénit, hanem mindig úgy beszél és viselkedik, ahogy az idegenek elvárják tőle

Három lap a magáé, de csak három! A többi akaszsa a szögre.

PAKSI *(kínban lapozgat, nem tetszik neki a papír)* Én szerkesztő vagyok...

LEBOVICS Én meg véccépucoló! Fáj? Szerkesszen! *(Kíváncsian)* Mit akar azzal kifejezni?

PAKSI Finomabbjuk nincs...?

LEBOVICS Ne csinálja már, mert elveszitem a fejemet! *Aszonta, van papírja, nem?* Milyen ember maga, összevissza hazud! Nem kell idejárni. Miért nem haza mennek?! Nem bírják ki hazáig? Forduljon ki a gálám!

PAKSI (toporog) Menjen, mamikám, mert sürgős!

LEBOVICS Na most meg hirtelen sürgős lett! Látja, milyen maga, látja?! Ezért szeretem én jobban a kanarit! Van kettőm is: Pityukám, Gyurikám! Azok alig várják, hogy hazamenjek, már füttyölve fogadnak: esücsürü-csicsiri, így-úgy verik a rácsot a kis csőrükkel, és beszélnek hozzám szépen! Inkább őket halgatom, mint a rádiót, csak a Szabó családra nyitok ki. Mit gondol, fel fogják támasztani a Ferit, azt a jó-embert, az Ica férjét?

PAKSI Menjen már, mamikám, szépen kérem!

LEBOVICS Na jól van, de nem szabad becsukni az ajtót. Van nekem elég dolgom magától függetlenül is! Tessék majd szólni, ha végzett. *(Arrébbmegy)* Nehogy mellépiszkoljunk, mert azt felmossa. Nem is én! *(Szerelgeti a padját)*

PAKSI *(leül és kigúvadó szemmel koncentráln)*

MIKSA Jött valaki?

LEBOVICS *(a padba ül)* Senki.

MIKSA Úgy hallottam, mintha csöngettek volna.

LEBOVICS A füled csöng. *(Pakolászik a padján)*

PAKSI *(a széken előredől, kigúvadó szemmel)* Géza, add ki magadból. Add ki magadból. Géza! *(Kis szünet)* Pedig kell. *(Erőlködés közben ritmusra olvassa a könyvcímet)* HÁ-ROM-EZER-KÉR-DÉS — HÁ-ROM-EZER-FELELET!... HÁ-ROM-EZER — KÉR-DÉS... *(Belelapoz)* „Egyforma hosszú-e az ember jobb és bal karja?” „Nézd meg hátul!” Nem nézem meg. *(Panaszosan)* El fogok késni. *(Más hangon)* Három lapot ki-téphetek. Smucig. Mindegy! Kevés lesz. *(Szuggerálja magát)* Nem lesz kevés! SOK LESZ, SOK LESZ! *(Szünet)* Lazsálunk. *(Olvassgat)* „Hány millió a billió? Mit jelent magyarul: kommuniké? Ki volt Cicerói Hát ezt még én is tudom. Egy izé volt, na. Csak azt nem tudom, hogy Ciceró vagy Kikeró. Ezen még a tudósok is... *(Szünet)* Én... *(Erőlködik)* ...nekem az az álláspontom... *(Feladja)* ELTERELNI, ELTERELNI!... Julikám, sajnós kineveztek rovatvezetőnek! Isten bizony nem akartam, úgy segítsen a jóisten! A pofámba vágta hatezret. Külföldi adások. Olasz. Kértem én? „Miért görbitetted mosásnak a hátad? Hogy egyenged...” Nem fog ez így menni. *(Prózában)* Így

se volt jó, úgy se volt jó... *(Hátralapoz)* „Nizsinszkij.

Parádé. Párizsban. Főleg katonai tudományág.” *(Kis MIKSA. (rágyújt)* Massziroznád a fejemet?

LEBOVICS *(meg se hallotta)* Mi lenne, ha csinálnék egy nagy szorgalmi? *(Örömmel)* Elfeledjük az egészet egy szorgalmival — és kész! *(Tőpreng)* Vagy kisormintázom! *(Rágja a tollát)* A... A KIS POLEVOJ. A kis Polevoj szovjet kisgyerek volt. Már eleve szovjetnek született. *(Kétségbeesik)* Semmi nem jut eszembe! *(Nagyot fúj; hadrálva, egyre gyorsabban)* Cipkanári, cipkanári, cipkanári, cipkanári, cipkanári, cipkanári — *(ordít)* CIP!

MIKSA Simogassál meg!

LEBOVICS *(szórakozott)* Micsoda?

PAKSI *(tenyerébe támasztott állal)* „Itt ülök csillámló sziklafalon. A nyár...” Azelőtt jobb voltam. Minden téren. Sokkal! Memória, dús haj, kihajtos fehér ing... *(Erőlködik, abbahagyja)* Kicsináltak. *(Kis szünet)* Nem is tudok olaszul! *(Vidáman)* Mi lesz itt? *(Komolyan)* Nyista. Halandzsa ide — halandzsa oda, kilenc nő van beosztva alám. *(Maga alá néz, ordít)* Kilenc nő! *(Csendesen)* Szeretet, Géza, szeretet! Csak azt adjuk vissza, amit szegény szüleinktől kaptunk. *(Szenvedve)* Az a tenger föld, kipereg a búza, jaj... *(A gyomrát ölelgetve hajladozik a széken)* Jajjajaj jaj. *(Kis szünet)* Bélrák. Na még csak az hiányzik. *(Kis szünet)* El fogok késni. Itt maradok! *(Erőt gyűjt)* MOST! *(Elhallgat, kigúvad a szeme)*

LEBOVICS *(Miksához)* Mi bajod?!

MIKSA *(harap)* Masszív, masszír! Masszirozd már meg a fejemet!

LEBOVICS *(padra csapja a tollát)* Ezért nem lehet itt egyről kettőig jutni soha! Nem hagynak élni, se dolgozni... *(Masszirozás közben)*

„Presszós nyanya, zaccos virág!

Konyakot kér a társaság!

Négycsillagost, üsse kavics,

Csillagos az éjszaka is.”

MIKSA *(élvez)* Finomabban! Bőr ez. fiam, nem kova.

Följebb!

LEBOVICS *(massziroz)*

„Megcsörren a lopott ablak,

Másodszor is kopogtatnak:

Csend legyen már, duhaj népség,

Tülkiabálják a tévét!”

PAKSI *(görnyedve ordít)* KELL! KELL! KELL! MIKSA Ne így; csak dörzsölgessed. Érzéssel. Érzéssel! LEBOVICS *(látja)*

Szikrák jönnek a fejedből. Psss, psss!

(Cikázik a tekintete) Elektromosság?

MIKSA Ne hagyd abba, olyan finom! Mint a cukor, mint a méz... *(Lappogatja a fejét)* Olga, szívem, Olga!

LEBOVICS *(otthagya)* Dörzsölés útján keletkezett színes áram. Mi lesz itt, tűzijáték? Csihh, puh! Puhh! *(Térdre borul)* Csoda történt. *(Örömmel)* Odanézz, ég a lakás, felgyújtottad a fejeddel! Mit fogunk mondani, ha hazajönnek?

A szín elsötétül. Három pontfény világítja meg Paksit, Lebovicsot és Miksát. Míg Lebovics játszik, Miksa magát simogatva ring ültében az ágyon

(Sportriportert utánzó kis srác) És most a lángok felzabálnak mindent! Már belekaptak a függönybe! — hajrá, függöny, ne hagyd magad! De hiába kedves hallgatóink, hiába — a magyar csapat a jobb! Itt minden porig ég: a zongora, a könyvek, a komód! — hej, csak nehogy bekapjunk egy potyagólt! — tűz, elő-re, barátom, verjük agyon az angol csapatot! *(Lázban, hamisan gajdolja a slábert)* „Futbóliában ma már, csak ez az egy nóta jár, ezt zengi minden madár.” Briliáns technika, erő-izom, agyafürt gögyi — érik a meglepetés! Ez a rohadék asztal még mindig tartja magát, de a csipke már lángol, és a Rákóczi úton romba dőltek a házak, és összeomlik a Corvin, és a Dunában felrobbannak a bombák — háhá, ez kell, mindjárt megvan a 6:3! — „...Ó csoda csoda csoda csapdacsatár

Országunk letűnt egén

Te lettél a remény...” Reszkers,

szólni, mit mondhat
erre egy apa,
Mondhat valamit? (Szünet) Nem Negrő? A Negrő ki-váló a hurutra.

DEMETERNÉ (nem néz fel)
LEBOVICS (a telefon mellől) Vedd már észre. hogy süket.
MIKSA (őszintén) Ja !

LEBOVICS (heccel) Süket és vak.
MIKSA (mint fent) Ja ! (Vidám) Akkor neki rosszabb !
Mindig rájövök, ki vagyok. (Felemeli a mutatóujját) A VASEMBER ! (Hanyatt zuhan) A Kis-Meinlék az egy egészen kitűnő bolt. Delikát. (Szünet)

LEBOVICS (lecsapja a telefont, felkapja és dühödten a levegőben suhogtatja Miksa botját)

Volt egyszer egy nagykövet,
ki megfogta a nagy követ
repül a nagy kő, vet a paraszt
de nem a paraszt a nagykövet
(eldobja a botot)

hanem a nagykövet a paraszt!
(Kimegy, nagyon erősen bevágja a lakás belseje felé vezető ajtót)

DEMETERNÉ Na végre!

MIKSA Buksi ! Buksikám! Nem szabad lemenni, tudod.
Vegyél pulóvert legalább! (Kiabál) Gyere be! Mit csinálsz?
NEHOGY ELMENJ! Itt a nagypapa, szeretne téged látni.
Nagyon vár. (Kedvesen) Kinek kell vala-mi finom?
(Kezével az ágy mellett söpör a levegőben, feldönti a lekvárosüveget, az begurul az ágy alá, de ő nem veszi észre, tovább keresi, kihajol, liheg, megáll) Mi vagyok én? Egy zsák rongy. Adjatok el a handlé-nak! (Mormolva danolja)

„Hogyha halkan jön az alkony
Ne várj rám a Duna-parton...”

DEMETERNÉ (kötöget) Úgy, ahogy mondja. Főleg társ-
bérletben! Feljthetetlen uram, dr.

Demeter Jenő

ügyvéd, ki az első világháborúban...

MIKSA (nem hallja) Regina, hozd be a reggelimet! Mit vacakolsz annyit? Hogy az ember ennyit se kaphasson meg... Itt hányszor kell kérni? (Üvölt) Meddig kell még nekem könyörögni?! Ha szépen összeteszem a kezemet. ha ötszázszor belerágom: — kilenckor kérek — ő akkor se mozdítja a fülebotját. DAFKE! (Meg-sértődik) Most már be se hozzad. Nem kell. Zabálj egyedül !

DEMETERNÉ (mint fent) ...utoljára Sztarinka-Vlaguechből kaptam tőle egy fatáblás tábori lapot, akkor még jól volt. „Aranyos Annuskám, tudatom veletek ...” Egy lovassági tiszt! Egy tiszta, finom ember, egy snájdig, fiatal, egy szőke! Hercegnéknek se volt olyan szőke haja, mint az én drága uramnak! Virágozott az az ember, kérem, és olyan fiatal volt; az ügyvédi kamara előtt közmegebecsülésben ..

MIKSA (nem hallotta) Zűg a fejem. Ideje hazamenni. (Felül) Smájszroél, hol vagyok?! (Kótyagos, vidám) Hu, de kialudtam magamat! (Kiül az ágy szélére) Berűgtam, mint hordóban a dongó. Uhh ! Na nézzük csak .. , (Nyújtózik, vakarózik, ásít)

„Szívehem oly tele-tele

Nekem fért ő bele ..

behelehe ...”

Bécsben még felültem a vonatra, zihér a zihér! De leszálltam! (Töpreng) Leszálltam? (Pici szünet) GYŐR. ETYEK. Arra nem is jártam. (Nagyot csap a térdére) SOPRON! (Elbizonytalanodik) Zágráb. (Vakarózik) Csipnek a dögök. Megállj, megállj ... (Félig prózában) „Bűnösök vagyunk mi, mer' éccakázgatunk mi, s nem vonz bennünk tízkor még az ágy...” (Nézi a szobát) Micsoda garni ! EGY MOCSKOS. Itthagytam a frankám is. Kis tyúk. TYUKESZ ! Volt, nincs, vigye kánya, előre fizettem, forogjon a szemed, mint a biciklikerek! (Sóhaj) TE BAJOS KIS CSELÉD ! (Kifeszül) Smájszroél, meglóptak! (Órúltan keresgél, a párnája alatt; temérdek szemétkben turkál, megtalálja a bukszáját) NEM. Nem volt annyi eszük. (Kinyitja a tárcát, nyűszít) Galut! Elkártyáztam a kasszát. Mindent! (Behunyja a szemét) OSSZAMAR! (Kinyitja a szemét) HAMARHAMONDJA! (Behunyja a szemét) Nem megyek haza. (Kinyitja a szemét) Regina agyonüt, süvet ül. (Teleszívja magát levegővel) Hazamegyek. (A szekrényhez megy, ruhákat rángat ki, öltözködik) Anyu-

kám, micsináljak, nem ment a lapom, a Sacherban nem lehet virblizni, kérlek szépen öt percre beültem valaki helyett és KÁRÁSZ PIKKÁSZ BUMM BUMM BUMM — KÁRÁSZ PIKKÁSZ TÖKKÁSZ MAKKÁSZ -- KÁRÁSZ PIKKÁSZ BUMM BUMM BUMM — KÁRÁSZ PIKKÁSZ TÖKKÁSZ MAKK-ÁSZ ... (Kínlódik a ruhájával) KÁRÁSZ PIKKKKÁSZ...

DEMETERNÉ (leteszi a kötést, és nagyzenekari kísérettel fiatalosan csengő, „Medgyaszay Vilma-hangon” áriázza)

„Tavaszi felhők az égen,

ti tudjátok régen,

hogy mióta várom a párom szavát.

Mióta irigylem égve

a gyengéd keblére,

a szívére tűzött kis szirmok havát.” (Tovább köt)

Pacsirtadalolás közepette Miksa mind hevesebb harcra bomolódik a saját ruházatával; valóságos csata ez, hol az ingujj, hol Miksa, hol a nadrág győz. Az öreg a szekrénynek tántorodik

MIKSA Ernő! Kisfiam! Buksi, gyere be! Segíts a nagypapának, nem bírom a hőzentrágeret ... Ernő! (Kínlódik a nadrágtartóval) Nem tudja a jobb kéz, micsinál a bal tők... (Üvölt) Kinek beszélek én most. Ernő?!

TAKARÍTÓNÓ (felmosóronggyal, vödörrel becaplat, el-kínzott arcú, kezdi mosni a padlót, rá se néznek)

MIKSA Nehogy felborítsd a lakást! Mindig kapom miattad a lefordást. (Keresgél) Elkajtálta a botomat is. ERNŐ ! !

Csend. Cuppog a rongy

Pofont akarsz, pofont akarsz? Akarsz egy flemmet?! (Pici szünet) Délelőttös. Jajjaj! (Pici szünet) Hány óra lehet?!

Takarítónó görnyedezve csapkodja a rongyot

DEMETERNÉ (kötögetés közben) És már lassan negyvenedik éve, és minden hügom férjhez ment, a Lici, a Mici, és én is férjhez mehettem volna, (felnéz) EGY BÉKÁSSY LÁNY!, kérem, az a mi köreinkben foga-lom volt, de én túltettem magam azon is, hogy „vén-lány”, hogy rajtam röhög a ház, hogy mások gyerekei felnőnek, hogy az Irodában én vagyok az örök egyedülélő, akit hatig is benntarthatnak vagy hétig, és vasárnapra hazaviszsem a Főkönyvet . . .

TAKARÍTÓNÓ (a földön görnyedve, Demeternéhez) Emelje fel a lábát!

DEMETERNÉ (rá se néz; felemeli) ...amikor más templomba jár vagy promenádol vagy cukrászdában üdü! A társbérlőm eddig ötször jelentett fel, én csak kétszer, mert egyszer belevágta a kapucsgöbe a baltát, és egyszer megmérgezte a macskámat, a Lilit. (Levegő után kap) A Lilit. Pedig a kapucsgöng már nem is működik, mióta állami kezelésbe' vagyunk, csak úgy ott volt, olyan szép, márványos, mégis belevágta a baltát, trisöt öntöttem a levesükbe, hátha meghalnak, de nem haltak meg, akkor VIM-mel próbálkoztam, de annyira habos lett, hogy feltűnt.

Pici szünet. A takarítónó kicsavarja a rongyot

Hádeszka Rezső, keramikus iparművész! Ugye, elvileg annak finomnak kellene lenni. Hát művész! De ez olyan, hogy sörtebajsa van neki, az a pamacs, döngeti az agyagot, kimozog a csillárom, és az egész család csinálja vele együtt ! MASZEKOLNAK. Azért gyulladt be a fülem is, a viasztól... (Kivesz kettőt a dobozból és a fülébe dugja) Többek között azért vagyok itt. (Halkan, szívből) Miatyánk, ki vagy a mennyekben, szentelessék meg a Te neved, jöjjön el a Te országod... (Mozog a szája, közben tovább köt)

TAKARÍTÓNÓ (földön görnyedezve, Miksához) Emelje a lábát.

MIKSA (felemeli az egyiket, mint valami gólya) Haza

kellene menni. Nagy a forgalom, eleget Levegőttem. Kellemes volt az ozsonnya! (Pici szünet) Az Oktogontól már hazatalálnék. (Csend, dúdol) Aranyországot csillogó gyémántporán repülünk..."

TAKARÍTÓNÓ Másikat is!

MIKSA (lábat vált, inog, ideges lesz) Tülekednek! Tele kocsi, tele peron... De utalom! Lökik, taszagálják egymást. Mintha olyan fontos lenne! Rohannak. Hova, hova, hova?! ... Mindig csak az üzlet. Majd meg-bánjátok! Megállj, „bosszú, megállj; cseh földön ül a rab, cseh földben a király...” Csak tudnám, hol vagyok! (Sóhajt) Ez is a meteorológia miatt van.

TAKARÍTÓNÓ (feláll, elfordul) Leteheti.

MIKSA (mintha moziban) Naccsádkám, hol a kijárat?

TAKARÍTÓNÓ (sötétben ránéz, elfordul; zajjal mosogatta a padlót)

NEPPER (oldalozva becsámborog, izléstelenül öltözött, feketeképpű, foghegyről, sügva, Miksához) Zsebszámológép? Digitálisz vekker? Pulcsi? Finom kölni az aszszonyinak?

MIKSA (felélenkül) Alázatos tisztelem, nem tartunk, de tudunk ajánlani szebbet: ágyhuzatok, abroszok, szettek, szalvéták, (rohan a komód felé) ne mozduljon, kérem, öröm fogja érni a házat, nézze, (húzogatta a fiókokat, kirángatja a család szegényes ruhatárát) terítéshez való linon batiszt, legfinomabb lenanyagból, nyári piké, pikévelez, női velez, zsebkendők, rumburgi, irhoni, „Oxford”, kreaton és kereszt szőtt divatos ingféleségeink vannak, vagy ruhakelmék, vagy belga aszúrok, vagy zubbonyásator, liberia, matrácscsinvat, kanavász, sávoly és kamuka, asztal- és kávé-terítékek (az asztal és a zongora „kerül sorra”) sifonok, sirtingek, nipppek, lábdunyhák, útitakarók; vagy esetleg inggallér, begombolható, levehető, patentos; csakis a régi áron!, mi nem akarunk keresni kegyeden; tessék nyugodtan mindent megtagogatni, ez úgy állna Önön, mint vízben a ló; nekem elhiheti, mert szeretem a kuncsaftot; hogy lássa: adok magának valamit ingyen! amit máshol nem kap meg: (felkap az éjjeliszekrényről egy orvosságos kenőcsöt, kinyomja, és reszkető kézzel a magatehetetlen nepper nadrágjába dörögli mind) mert az ember úgy él dolgozik, munkálkodik, s eközben belemegy a kabátba, a nadrágba, a zakóba, a zekébe a folt, a piszok, a pecsét, a pöcsét. Ne vágja ki! Ne dobja el! Vesszük a valódi originál TURUL-folttisztítót: megköpjük egyszer, áthúzzuk kétszer, és máris ott látjuk, hogy nem látjuk a kabátban, a nadrágban, a zakóban, a zekében, a folt, a piszok, a por, a pecsét! (Magszemléli) Szép, — nem? Volt — nincs! Ez KUNZ ÉS TÁRSA fehérnemű-cég különadomány... (A nepper menekülni próbál, Miksa utánanyúl) ... DE tudok ajánlani mást is, pult alól is; nagyságos uram, most ne szaladjon, mert akkor Őr véletlen szerencséje elől szalad el; csak annyit kérünk, hogy ne adja tovább, mert ránkrohan az Iparkamara. hiába, nagy a konkurenciaharc!; finom kis IKKA-kakaóm van, (ezeket az ágya alól húzza ki, ott van eldugva) vagy brazil babkávé, fehér rizsa, kanadai szaharin, dán vaj; ne gondolkodjon, uram, mert másnak tettem félre: magam se tudom, mit csinálók — túl jó a szívem. Na?

NEPPER (kábán; telepakolva) Mennyi az egész?

MIKSA (kedves segédmosollyal) Ne beszéljünk árról! Eddig hol tetszett vásárolni? Ne menjen máshova --becsapják! Mi olyan üzlet vagyunk, akik a nagyközönség szolgálatában majdnem száz éve bankzárlat nélküli, udvariasan. Mindent a kuncsaftért! Üzletünk alapítója, néhai Kunz József magyar királyi szabadalmazott nagykereskedő ... Hát, istenem, lecsúsztuk kicsi-két, de a tisztaság ugyanolyan, mint volt, és a szív is olyan! Családos? Hozza be egyszer a nacsasasszonyt is. Női dolgaink is vannak, néhány!

NEPPER (unja) Mit fizetek?

MIKSA Siet. Elhiszem. Mindannyiunkat próbára tesz ez a válság, de Tisza Pista rendbe hozza, reméljük! Akkor kérem... (fejben számol) ...az annyi mint kettő nyolcvan, és adjon vissza egy hatost, hogy legyen apróm. (Sietve) De nem muszáj!

NEPPER (kigyűr a zsebéből egy halom százast, egyet odaad) Elég lesz?

MIKSA (szakszerűen kisimogatja a pénzt) Számla tetszik?

Visszajön kettő tíz és ...

NEPPER (kirohan)

MIKSA KÉZCSÓKOM A NACCSÁDNAK! Halló, a csomagok! A CSOMAGOKAT... (Kifújja magát) Majd visszajön, szegény ember! (Mindent visszaruogos az ágy alá, visszagyűr a komódba) Nagy a zaj, sok az autó! (Magának) Ideje hazamenni. (Ordít) Rudi, kérem — zárunk! Kunzné várja a kasszát! Jaj a lábam. (Leül Demeterné mellé) Reggeltől estig, bisz gromobój! (Magának) Sötét van. (Sóhajt)

TAKARÍTÓNÓ (a szín előterében leteszi a vödröt, kicsavarja a rongyot; végzett, felegyenesedik, a közönséghez) Ez csinálja! (Felemeli a két kezét) EZ A KETTŐ! Meg a munka. (Kis szünet. Megfogja a vödröt, kifelé indul; megáll, visszafordul, mosolyog) A fiam orvos lesz! Rákorvos! Én szültem. Ha én nem szültem volna... (Kibattyog)

MIKSA (Demeternéhez) Klein néni, tán megyünk a Dunának! Maga nem fél? Érdekes, én nem majrézok. Sokkal rosszabb itt, mint sehol — hát nem? Nem látta véletlen a feleségem? Egy úr most azt mondja, hogy amíg pisáltam, a nyilasok átkísérték a Pozsonyi útra, sokakkal. El lehet azt hinni? Klein néni, maga itt volt? (Demeterné arcába bámul)

DEMETERNÉ (a fejét se emeli fel; köt)

MIKSA (legyint) Imádkozzon csak, nem zavarom. (Pici szünet) De jó volna még egy cigaretti. Hű -- van nekem valamim, ha van! (Előkotorja a zsebéből a százast) Ez a pöngő már nem használódik! Ezt nem adjuk oda nekik... (Szivart csavar belőle, zsebdohány-törmelékkel tölt bele) Nincs ottan hangosfilm, csak zongora, és szól a Liszt-rapszódia, és csokolózik minden ember fia... (Morogva énekel; rágyújt; köhögő-roham; eltapossa) Ördögsvivar; bakafánt! (Ordít) Ugrok a Dunába fejest! (Danol)

„Szívbjak ellen
kisasszony szedjen
tangót!!

DEMETERNÉ (leteszi a kötést) Feküdjön vissza. Maga cukros, magának pihennie kell, bármikor bejöhet a kóma, ismerem a betegséget, feküdjön vissza a hordágyra! Az ápolók dühösesek lesznek. Különösen az a rossz, az a kiabálós!

MIKSA Dehogy fekszem! Nincs nekem semmi bajom. Nézzem ide... (Feláll és tornagyakorlatokat mutat be) EZT IS TUDOM... EZT IS... Mit szól? (Szorgalmasan tornászik, közben) Azelőtt talajtornász voltam, a MAC-ba'. Régen! (Pihen) Tudtam sokat. Krisztus-függést gyűrűhintán, oldalt nyújtva, vízszintes karokkal... Mert a tornában, kérem, nincs abtós, azért nemesebb... (Folytatja lihegve) Csak rendgyakorlat, lábgyakorlat, nyakgyakorlat, kargyakorlat. FÜGGÉS! TÁMASZ! LÉGZÉS!

DEMETERNÉ (köt) Ahelyett, hogy imádkozna. Nem fél az Istentől?

MIKSA (feltápáskodik, köhögve röhög) Kinek imádkozzok? Magamnak?! Gajdesz. Higgye el, Klein néni, nem azon múlik. El van ez az egész... (Legyint) Tréfli. Itt most már nincs maradás, csak kacagás! Ó meg aztán (feléle bökdöd) tudja jól, mit akar! Én nem tudom. Dunsztom sincs róla, kisasszony. Halvány dunsztom sincs!

DEMETERNÉ (köt) Beszélnie kéne a doktor úrral. Az enyémmel! Nem tudom, ismeri-e?

MIKSA Melyiket, a második emeletit, a Slézákat? Már nem lehet megmaradni mellette. Úgy fél, hogy senki se bírja. (Hátramutat) Ott fekszik a légoajtó mellett, megnézheti, ha tetszik! Szegény felesége, annak is megvan, dosztig. Rászól, rászól: „Tíhamér, menj ki!” -- de akkor már... Nem itélkezem én, kérem, szó se róla, mert én is például köpök. Tüdővisszamaradásom van. (Jelentősegteljesen) De a halál az egy szép, suhogó nukufix! Ez a felfogásom róla! És soha nem veszem le a kalapom! Ha ő majd dönt, én is vele döntök: Miksa, elég volt. Passz!

DEMETERNÉ (leteszi a kötését) Hogy mondhat ilyet?! Élni kell, élni muszáj! Ez az alap, ezen függ az egész, ezért járunk SZTK-ba, — hogy beteljesüljön, amit az irás mond. És mit mond nekünk az Írás?

MIKSA (eltéved) Esztéká! ... OTT! . . . Ajvé. Huzatot ka pott a fejem.

DEMETERNÉ Azt mondja az Írás: *(Hévvél)* „LÉGY HÍV MIND HALÁLIG, ÉS NÉKED ADOM AZ ÉLET KORONÁJÁT.” *(Igét hirdet, kötötüvel)* És az élet koronája az az ember, akihez én injekcióra járok, aki engem felülvizsgál tizenöt éve, aki nélkül én nem tudok élni, aki bennem a lelket tartja, és az utat mutatja, de ő azt nem tudja!

MIKSA *(akar valamit mondani)* Én se tudom... ÉN SE TUDOM! *(Nem tudja, mit)*

DEMETERNÉ *(tűzbe jön)* Hát persze, hogy nem tudja, mert ő azt úgy csinálja, hogy maga nem is veszi ész-re! Amikor először fogadott, az még a Hold utcai körzetiben volt, első ránézésre egy kifejezett antipatikus-nak tűnt, hogy mondjam magának, egy olyan primitívnek ... Nekem aztán nincsenek előítéleteim, de' látszott rajta nagyon, hogy sutyerák. Gondoltam: hogy kaphat egy ilyen diplomát, hogy mernek rábízni embereket? Ráadásul fiatalka — volt akkor! — igaz, hogy szép nagydarab ember, kicsit szögletes mozgású, mára már megszoktam, mert megértettem, hogy KI KÜLD-TE ÖT. ES MIÉRT! De ezt most magának nem magyarázom meg! Csak annyit mondok: ez az ember úgy nyomja belém a tűt, hogy észre se lehet venni; és ha vénásan kapom, akkor se; akkor pláne; mert akkor beszélgetünk a szemünkkel! Ötvenhét éves vagyok, ÖTYE-klubtag... .

MIKSA *(vigan rikkant)* Öreg Tyúkok Egyesülete!

DEMETERNÉ ...És még mindig a férjemet szeretem, aki nincs! De ennek a doktornak a fején korona tündöklök. Amellett humora is van! A recepteket úgy hívja, hogy dógcédula — és nevet a beteg, mert dógcédula^a is, de mi van akkor?!, és azt mondja, hogy NEKEM ADJA A SZÍVÉT, KISLÁNY, NE A KÖR-BONC'OKNAK, mikor a szívemet meghallgatja, és én odaadom neki a szívemet: adom, adom! csináljon velem, amit akar, mert jót tesz; együtt is álmodok vele néha, keringőzünk a Vigadóban, a szokásos évi Magyar-bálon: én gyöngyös pártával a hajamban, libegős-lobogós kicsilányka-ruhában, mint régen, *(eksztrázisba jön)* ő egyszerű sötét öltönyben; eltart magától messzi. mint egy kis gavallér, mégis hallja a szívem, ahogy sügja bele: TUDOMÁNY! TUDOMÁNY! KISLÁNY!; de nem nyúlkal sehova, nem is érzem, csak röpülünk-röpülünk, és nem olvadunk össze egy hosszú csókban soha, mert nem kell ! *(Józanul)* Amellett halatlant puritán. Soha senkitől még egy fillért nem fogadott el!

MIKSA *(hirtelen hátulról átkarolja, megragadja a nő mellét)* UHH! UHH!

DEMETERNÉ *(némán küzd, ráng; igyekszik kiszabadulni az ölelésből, Miksa fejét üti a retiküllel)*

Miksa és Demeterné „szerelmi” jelenete közben -- ez még folytatódni fog — egyesek utcasaroknak nézik Lebovicsék lakását, és idehánnyák a lomszemetet, mert LOMTALANÍTÁS van: jönnek az emberek, főleg házi-asszonyok, teledobálják a színt a szokásos rettenetekkel; a lakásban tartózkodók még egy jó darabig bukdácsolni fognak köztük — s mégse tűnik fel nekik, mi van

MIKSA *(dulakodás közben)* Olga. mucikám, ne izélj, száz éve nem csináltunk semmit, te is akarod, ne mondd, hogy nem akarod, átmegyünk a te szobádba, behúzzuk a spalettát... te! párdúc te! núbiai fekete dög...

DEMETERNÉ *(boldogságtól fulladva)* Koszos cigány, vegye el a mancsát, velem ezt nem lehet csinálni örökké, egyszer volt Budán kutyavásár, ezentúl be fogom zárni a fürdőszobaaajtót, megmondom a feleségednek, perverz disznó, beléd szúrom a kötötűt ... *(Üvölt)* GIZI, A REZSÓ! SEGÍTSÉG! ! !

Miksa gyorsan elengedi, átül a saját ágyára. Csend. Az utolsó lomtalanító is távozik

MIKSA Vén tyúk! Folyton felhúz, aztán úgy hagy. Engem, akinek sérvem van! Azért nem vette el ezt soha senki! *(Átkiabál)* Ide figyelj, Olga ...

DEMETERNÉ Olga a mamája!

MIKSA...ide figyelj, te rosszabb vagy, mint a Regina volt, az legalább hagyta magát. Még hatvanéves korában is *hagyta magát!* *(Pici szünet)* Mert szeretett. A felszabadulás után, ahogy feljöttünk, másztunk át a romokon, csimpaszkodott a kezembe, azt mondta : „te csúnya lump, gyerünk haza gyorsan! BÚJUNK ÖSSZE”. Így mondta, „sügva! *(Szípákol)* Pedig életemben nem kellett, úgy éljek, utáltam, isten nyugosztalja szegénykét. *(Üvölt)* OLGA, SZERETLEK! *(Csend)* Felelj valamit. Olga!

Demeterné mintha nem is hallaná, sebesen köt

(A ruháját igazgatva; félig van öltözve; úgy is marad végig) Várhatja, amíg újra jövök. Majd a jövő héten! Kiehezettjük. Csak várjon! *(Be akarja gombolni a nadrágtartóját, nem megy)* Mamukám, gyere be, segíts öltözni. *(Pici szünet, nagyon panaszosan)* Mamu! MAMU, A MIKSA! *(Majdnem pityereg)* Én nem csináltam semmit. Én jó vagyok! *(Körülnéz)* Utalok itt. *(Dörömböl)* Engedj ki! *(Lepottyan)* Jaj! *(Misz arcot vág; mondókázik)* Nyista majré, epli vaker kapor-szakáll, kóser fater ő segít a söherságon át!

(Kis szünet)

Tegnapelőtt uthner én dönök.

Tegnap uthner te dönsz.

Mauthner Ödön.

(Feláll és ugróiskolázik; 'megáll) KI JÁTSZIK ILYET? Megmondom, milyet! („Kiszámol” hol maga, hol a közönség felé bök) *Án cváj dé cumma, vili-villi dé, á számmá-rummá, á számmá-rummá...* *(Kezével el-dönt valamit, ami hatalmasat csattan a földön; hosszan, hangtalanul, bénán tárog, aztán)* HÁ ... HA... HA... JÖNNEK! *(Kapkodva, rémülten rohángál, mindenféle bútorokat és tárgyakat az előszobaaajtó elé von-szol; iszonyatos ereje támad, 'megemeli a szekrényt, lezuhan a virágváz; nagy durr-durr; a zajra bejön a másik ajtón, kezében egy mélytányérral Lebovics, és az ajtófélfának dölve komoran nézi az öreget, aki cepekedés közben rimánkodik is)* Elouhénu Mondj... Csendőr úr ... csak egy kis IKKA-kakao.. se . . . hazudik mindenki ! ... MAMU, NE ÜSS... Én nem vagyok! ...én nem vagyok!... *(Az ajtó felé ordít)* ITT NINCS SENKI! NEM LAKNAK! TESSÉK TÖVÁBBMENNI! *(Beugrik az ágyba, a párna alá fúr-ja a fejét, aztán gondol egyet, és az ágya alá mászik. Lehúzza a földre a paplant, hogy eltakarja vele a rést. Szünet. Kidugja a fejét, és lopva körülnéz. Vidáman-rettegve dudorászik)*

„Sarki kicsi naccsám — csitt, csitt, csitt!

Sügek magának valamit...”

LEBOVICS Mit sügsz?

Miksa gyorsan visszahúzza a fejét a paplan alá

Mit sügsz? *(Dühvel)* FELROBBANOK! *(Gyorsan kis-füü)*

Ne ijesztgess! Azt hittem...

DEMETERNÉ *(leteszi a kötést)* Maga ijesztget! Minden-kit molesztál! Mi jargon?

LEBOVICS Maga beszél? *(Hirtelen támadt kíváncsisággal)* Ki maga?!

DEMETERNÉ *(lehajtja a fejét, köt)*

LEBOVICS *(az ágyhoz térdel)* Gyere ki szépen. Bújj elő, nem bántlak! Gyere ki! Gyere, ki, vagy úgy megráz-lak, hogy kiesik a protézised a szádból ! Muszáj enned ilyenkor, meg lett mondva. Mindjárt ki fog húlni, te hülye! *(Utánoz)* MIÉRT NEM VIGYÁZOL AZ APÁM-RA? A ti apátok! Kis szívós, szívózik folyton, süsü kollega! *(Bedugja a tányért a paplan alá)* Finom bor-sófőzelék, Anya csinálta, érzed a szagát? Hümm, ha én ilyet Ehetnék ! *(Kirántja a tányért, megnézi)* MÉG ENNYIT SE LEHET RÁDBÍZNI? *(„Felesel”)* Semenynyit! *(Partvisnyéllel bökös az ágy alá)* Mássz el csebogár! Ne húzd ki a gyufát, mert felmeget az adrenalin, aztán ... *(Vált)* Ha kijössz, kapsz cukrot, vagy mit tudom én !

DEMETERNÉ Istenem, hol az orvos?

LEBOVICS *(begurul)* Kolléga, ne csinálja velem ezt, ne csinálja! Minden delután megy a cirkusz! Miattad nem készülök el sohasé! *(Utánoz)* LEBOVICS? ÚGY LÁT-SZIK, MEG AKAR BUKNI. *(Mást utánoz)* OSZTÁLY MARHAJA. BRUHAAA! *(Ősszeráncolja a szemöldökét)* És még ott van a politechnika is! EGYÉL! *(Szeliden, őszintén)* Édes drága nagypapa, összetett kézzel könyörgök előtted, feküdj vissza az ágyba, beteg vagy, edd meg a borsót! Nemsokára meg fogsz döglenni, reméljük, de addig is ápolunk és eltakarunk. *(Üvölt)* ZABALJ MÁR! *(Fenyegget)* Akarod, hogy benyúljak kézzel? Nem nyúlok be, nem süllyedek odáig... Maradj a piszokban!

Rendet rak, úgy-ahogy, de szigorúan a saját bútoraik közt. A LOMTALANÍTÁS cuccait átlépi, meg sem érinti, pedig így fárasztóbb, s rend sem lesz

ÖREG KOLLÉGA *(be két köpenyben; csoszogva, mégis meglepő fürgeséggel száguldoz az ajtó és Lebovics között, ölelgeti, hadrál)* Vigyázzat, jönnek! ! L... A Diri ... Miből lesz a cserebogár! ... Gratulálók!... Itt van a vezérkar! ... Ó IS! . . Ernő, ne felejtés el! . . Jaj, a végén még ... *(Az ajtó felé rohan)* ... Még egy-szer! *(Visszarohan, átöleli)* Tőlem tudtad meg először! *(Kirohan, visszarohan)* Ugye, nem felejtés el, Lebovics? Nahát, ilyen fiatalon... *(Már kintről halljuk)* JÓ NAPOT KÍVÁNOK, FERENCZI ELVTÁRS... MEGVAGYOK? LASSACSKÁN, KÖSZÖNÖM SZÉPEN ! ERRE TESSÉK, KÉREM, PARANCSOLJANAK, ELVTÁRSAK...

LEBOVICS *(ijedt gyerek, az ágy alá kiabál)* Papa, most micsináljak?

MIKSA *(kidugja a fejét, és magához ragadja a tányért, eszik mohón)* Mi a probléma?

LEBOVICS *(felnevet)* Az, hogy... *(Kulcsra zárja az ajtót, örült iramban rendezget)* Az, hogy... Az, hogy!

MIKSA *(evés közben felmászik az ágyba)* Hagyd abba a rajcsúrt, ne játssz már.

LEBOVICS *(lázban ég)* EZ NEM JÁTÉK, EGYÁLTALÁN NEM JÁTÉK! Ha egyet mukkansz, ha csak megnyekkensz ... Jaj, most ne egyél ! Add ide!

MIKSA *(csámcsog)* Isteni ez a bab! Dehogya!

LEBOVICS Azonnal tedd le a tányért!

MIKSA *(eszik)* Végrehajtó? Kuncsaft? *(Megijed, abba hagyja)* Nyomozók?!

Erősen kopognak

LEBOVICS *(erősen kopognak)* Ne kérdezz! Takarózz!

MIKSA *(betöjt)* Csak nem a gázosok? Hogy robban ...

LEBOVICS *(felordít, de „visszaszívja”)* AH... bá!

FERENCZI HANGJA *(kintről)* LEBOVICS KARTÁRS,

EGY PILLANATRA, HA SZÍVESKEDNE! LEBOVICS *(kiált)*

IGENIS! Papa, te most nem vagy,

nem létezel... *(Ráhúzza a dunyhát egészen)*

DEMETERNÉ *(feláll)* Na végre bejött! *(Frizuráját igazgatja)* Mindig oly nehezen várja ,öt ki az ember....!

Erősen kopognak

LEBOVICS *(ijedt felnevet)* AZONNAL! *(Demeternéhez, a pad előtti kis székre mutatva)* Oda üljön. Pofa be! Simuljon a tapétába! Tegyen úgy, mintha... JÖVŐK!

DEMETERNÉ Jusst se! *(Visszaül)* De sikánt, de pimasz. Jelenteni fogom, ezt is. Különbben is, most én következem!

MIKSA *(a dunyha alól)* TANULJ! TANULJ! TANULJ!

LEBOVICS Istenem, micsoda kupi ... *(Kiüvölt)* NYITOK

MAR! *(Gyerek)* Mit nekem te, zordon Kárpá-toknak ...

(Kinyitja az ajtót) Elnézést, Ferenczi kar-társ, muszáj

vagyok időnként zárni, az ügyfelek folyton nyitogatnak,

már lehetetlenség dolgozni...

Hárman lépnek be: Ferenczi, Lebovics főnöke, közép-korú, dörzsölt agyú, pitiáner osztályvezető; Pachner bácsi, beijedt, kékköpenyes könyvelő, a kezében „reprezentációs tálcá”, rajta konyak, sós sütemény; és Jakota, a főfejes, panyókára vetett köpenyben, mintegy „gyárlátogatáson” -- nem sokkal idősebb Lebovicsnál

FERENCZI *(mosolyogva)* Semmi baj, semmi baj, Ernő! Ha Mohamed nem jön a hegyhez, a hegy megy Mohamedhez!

MIKSA *(előbújik)* Micsoda megtisztelő látogatás! Csupa tábornok. Ide a frontra! Bátrak! *(Szalutál)* Kegyelmes uraim ! Lábadozunk.

FERENCZI *(Lebovicshez)* Kitűnő színben van, kolléga! Bizonyára kihasználjuk a jó időt, meg a strandot. Engedje meg, hogy bemutassam Jakota Károly elvtársat a minisztérium részéről! Ó a mi kis egységünk nagy patrónusa ott fenn, aki értünk mindig mindent...

JAKOTA Ugyan, hagyjuk ezt! *(Kezet nyújt)* JAKOTA!

LEBOVICS *(tréningnadrágjához dörgöli a tenyerét)* Lebovics Ernő.

MIKSA *(feláll az ágyban)* Az unokám! Buksi, katonásan!

A kézfogás után Jakota nem ereszti el Lebovics kezét, belefúrja a tekintetét Lebovics szemébe. Lebovics dermedten áll. Jakota hirtelen elengedi a kezét, és mosolyogva vállon veregeti, de kitértően. LAPOGATJA

JAKOTA *(Ferenczihez)* Ez kell. Igen, erre van szükségünk. Jó lesz!

FERENCZI Én is azért gondoltam rá.

MIKSA *(hangos)* Én meg a nagypapa vagyok! Lovassági vaskereszt. Mária Terézia-alapítvány!

FERENCZI *(Demeternéhez)* Asszonyom, fáradjon ki.

DEMETERNÉ Na de hát...

FERENCZI Tessék kérem kifáradni! Majd szólítani fogják! DEMETERNÉ Ja értem, az más! *(Párdon. (Sietve szede-lőzködik)* Főorvos úr, kérem, akkor én itt kint ülök, és majd szólnak, ha lehet ... *(Ki)*

FERENCZI Nagy az isten állatkertje! Nap mint nap ilyenekkel kell foglalkozni - de hát mit tehetünk? Húsz éve szolgáltatjuk a lakosságnak ...

JAKOTA *(nézi az óráját)* Sajnos, erre most nincsen idő! *(Lebovics is tekergeti a fejét, hogy lássa az időt, aztán elkapja a tekintetét. Jakota Lebovicshez)* Izé .. . Elnézést...

FERENCZI *(hallhatóan sújja)* LEBOVICS!

JAKOTA ...Lebovics kartárs, nem akarok zsákba-macskát arulni, de döntő nap lesz a maga életében ez a mai! Méghozzá örömtelen döntő!

MIKSA Mi a szusz! Ránk ragyog végre a nap! Ránk fért!

FERENCZI *(mosolyog)* Bizony, érezte kitüntetve magát, Ernő. Jakota elvtárs kifejezetten ragaszkodott hozzá, hogy személyesen közölje magával...

JAKOTA *(közbevág)* EGYELŐRE EZT HAGYJUK! *(Csend)* Maga tetszik nekem, fiatalember.

MIKSA Nekem is. Szemefénye ő a családnak!

JAKOTA Milyen izmos a keze! Sportol valamit?

LEBOVICS Őszintén szólva...

MIKSA Behóvet! Járatjuk külön balettra. Stramm lesz!

JAKOTA *(elismerőleg)* Látszik! Ha nekem lenne időm

ilyesmikre! A teniszfelszerelése megvan, de a mi-

nisztérium folyosóin lapzártáig nincs előirányozva a

teniszezés ...

PACHNER Hehehe! *(Megijed)* Nálunk se szabad! Nem is szoktunk ! Sportkörünknek van egy kis pingpong-

asztala a pincében ...

FERENCZI *(félíg sújva)* NE MOST ! *(Elmosolyodik)* Mindenekelőtt rendezzük le a problémát; fogjuk meg az elejénél, ahogy mondani szokták, hogy minél hamarabb végre legyen. Egyetértenek velem, Jakota elv-társ?

PACHNER Elnézést a kifejezésért, letehetem a tálcát.?

FERENCZI Maradjon nyugton, Pachner. Tegye le a tálcát és csüccs. Maga most a tanú!

PACHNER *(készséges)* Igen, én vagyok a tanú, máris ülök - csüccs ! *(Leül, Jakotához)* Tessék már venni a Ropiból is, mindjárt csúszik a brandy! *(Ferenczihez néz)* Elnézést ... *(Köhög)*

FERENCZI Nem vagyok biztos benne, illik-e valakit szemtől szembe dicsérni, de ...

JAKOTA *(komoran)* ILLIK!

FERENCZI Akkor pláne örülök, hogy itt és most, teljes plénum előtt meg tudom dicsérni magát, Ernő. (Jakovához) Együttal ismertetem a kartárs káderjellemzését, ami nem egészen szabályszerű, mert most nincs *félévünk*, de ez egyszer a kivétel csupán a szabályt fogja erősíteni! (*Szemüveget vesz elő*, olvas) „Lebovics Ernő, született...” Na, az elejét átugrom, következzen a medve! (*Olvas*) „Szolgáltatás, megbízható, szorgalmas. Jól illeszkedik vállalati közösségünkbe. Világnézetileg aktív. KISZ-ügyekben szinte nem ismer lehetetlent.” (Jakovához) Ő szedi be a tag-díjat. (Olvas) „Május elsejei dekorációk készítésében tevékeny részt vállalt. Külön felajánlása Klub-szobánk barátságossá tételére; növényápolás, dicsőségtáblánk rendszeres felújítása.” (*Felnéz*) Nagyszerű ötlet volt az a legutóbbi szegély! Az a virágos! Honnan szed-te?

LEBOVICCS Ápiszból.

FERENCZI Gratulálok!

Lebovics széttárja a karját

MIKSA Meg kéne zabálni!

JAKOTA (int) Azt hiszem, ennyi elég is. (Lebovicshez) Nős?

FERENCZI Elvált! Tudomásom szerint nem is óhajt megnősülni. (Mosolyog)

LEBOVICCS („kísérletet tesz”) Hát szóval...

JAKOTA (hátradől) Ideális. Ez az, amiről álmotunk! (Elbambul)

FERENCZI Akkor talán...

JAKOTA Igen, igen! (Ferenczihez) Lenne olyan kedves, „a táskám... (Ferenczi átnyújtja, de Jakota nem nyitja ki, hanem dobol rajta az ujjával és mereven nézi Lebovicsot; „legel” rajta)

MIKSA (izgatottan, halkan) Megadja a módját. Hiába,

ezek ezredese! (Nézi) Ez mindig is így volt! PACHNER

Jaj, istenkém, elfelejtettem jegyzetfüzetet hozni!

FERENCZI Pachner!

PACHNER Bocsnát, jegyzőkönyvet!

FERENCZI PACHNER!

PACHNER (feldönt egy poharat) Elnézést, Ferenczi kartárs. Hát ez kiborult!

MIKSA (ágyékára szorítva a kezét toporog az ágy te-tején) Hű, de kell! Mindig a legrosszabbkor! Pont cercle!

Jakota hirtelen feláll, fel s alá kezd sétálni, hosszú örületes dumája alatt Miksa különböző, hihetetlen kísérleteket tesz, hogy kislisszoljon.

JAKOTA Kedves Lebovics kartárs, noha munkateljesítménye alapján nyugadtnak nevezhetnénk elvtársnak! Tisztelt vállalata a felettes szervekkel való közös egyetértésben — ez lennék én! magam is folyton csodálkozom rajta; na ez csak afféle bürokrata-vicc volt, de ha majd a helyemre kerül, egykettőre megéri! — ÚGY DÖNTÖTT, hol is tartottam, ÚGY DÖNTÖTT, hogy Önt képességei szabad kibontakoztatására alkalmasabb. egyszersmind MAGASABB posztra helyezze, emelint satóbbi, új bekezdés! NAGYON MAGASRA, olyan magasra, hogy attól már ÉN IS FÉLEK; éppen ezért próbáljunk máshonnan közelíteni a kérdéshez; méghozzá az infrastruktúra irányából, amely, mint köztudomású, FORRÓ, és kvarcsemüveg nélkül nem is ajánlatos belebámulni, mert már annyira használhatatlan ember; a vén, a töttyedt, a püpos, a baleseti sérült, a beteg és annyi nő álldogál gyes-en, mondhatni *lesen* — ez is egy vicc volt! pedig igyekszem kikerülni, de viszont nagyon fárasztó, és minden energiámat felemészti! — hogy az már a népgazdaság torkán ül; lassan nem kapunk levegőt, persze különböző mértékben; a terhes asszony szükséges teher, mert előbb vagy utóbb lefiadzik; ezt se komolyan gondoltam! — aki beteg, az is fel-épül talán, ahogy a Hilton Szálló, de nem olcsó, és sajnos kicsit többen is vannak; annyian, mint dongó-fában a nyúl; és nyögnek, és nem dolgoznak, és az olajárak emelkednek, de ezt még kihevernénk vala-hogy, legalábbis akinek van ideje a pihenésre, ne-

k m nincs; NEM SZÁMÍTI!; mert a legnagyobb veszedelem a nyugdíjkorhatárt rég túllépett SZAKKÉPZETLEN MUNKAERŐK SÁSKAHADA, ez a fajta létesítményeinket behálózza, mint a braziliai madár-pók a kolibrít, amitől én nagyon félek, PEDIG NEKEM AZ ÁLLATTAN KIFEJEZETT HOBBIM! éppen ezért itt most helyesebb lesz használni a RÁK szót, mert élő daganatokkal állunk szemben, amelyeket előbb vagy utóbb ki kell metszeni az ép testből; erre mindig is megvoltak a kádereink, ennél a vállalathoz a közkedvelt Palugyai elvtárs, aki azonban, hogy úgy mondjam, maga is TULBURJÁNZOTT: kezéből mind gyakrabban hull ki a szerszám, képtelen folyamatosan hurkolni, mondjuk ki csendesesen, ahogy van: MAGATEHETETLEN TROTTY! ! ! nincs mese, itt metszeni kell, elvégezni az ojtást, amint az jó kertészhez illő, hogy tavaszra illatos virágtengerbe boruljon a népgazdasági gyümölcsfa; a fizetését természetesen azonnal felemeljük, külön kis birodalma lesz az alagsorban; újracsempézzük a Kikészítőt, szívó-lefolyókát terem négy sarkában; nem sajnáljuk a pénzt; már behozattunk Nyugatról székeket is, amiket majd a negyedévenkénti tömegbúcsúztatók alkalmával bekapcsolhat, és ha van egy kis kezdeményező-készség a 'kartársakban, ezt a szép aktust össze fogják kapcsolni a gyermek-névadóünnepségekkel; hogy ne hagyjon el minket rossz szájjal a távozó dolgozó! és legfőképpen EREZZE, hogy ITT van utánpótlás! Ő nem fog hiányozni nekünk! viszont a tapasztalataira ÉGETŐ szükségünk lenne! amit a törzsgárdajelvényt átadó ceremóniát követő, mámoros hangulatú búcsúvacsorán minden bizonnyal LE-IS-FOG AD-NI NE-KÜNK. (Lebovicshez lép, vállára csap) A többi aztán a maga dolga! Engedje meg, hogy elsőként én gratuláljak ... (Széles mosollyal a kezét nyújtja)

MIKSA (keze fején tapsol) Hoch, hoch, hoch! Így még az Apponyi Albert se tudott. Ezek az entellektüelek! Prima primisszimó! Scéna! (Kirohan)

LEBOVICCS (lassan) Most mi?! ...Hogy én... én legyek, aki a vállalat dolgozóit meg ... (Nem képes kimondani) ...hát szóval... IZÉLI?!

JAKOTA (kacag) Micsoda humor, pompás! Oda ez is kell. LEBOVICCS En kerülök a Palugyai bácsi helyére? JAKOTA (bólogat; és mintha a saját szövege lenne)

Bizony, bizony. Egy szép napon, kopog az ősz az ablakon ... (Csend) Reméljük mindannyian.

LEBOVICCS És a Palugyai bácsi?

JAKOTA (vigan) Megvan máris az első feladat! FERENCZI Nem lesz velem nehéz dolga, Ernő. Majd segítünk! (Átöleli) JAKOTA Próba menet! Ahogy a 'kifecske először kikukucskál a fészekből, először próbálgatja a szárnyát ... LEBOVICCS (kapkod) De én... Hát szóval... Egyáltalán...

JAKOTA (átöleli) Majd a Ferenczi kartárs mindenre be fogja tanítani! Mint a fecskepapa a csemetétjét. Billegő szárnyakkal, viharos tempóban... (Elbambul)

FERENCZI Úgy van, Ernő, én fogom bevezetni a munkakör apró kis titkaiba! Vannak már jól bevált mód-szereink, kikísérleteztünk ... (habozik, Jakotát nézi) ...Hacsak a minisztériumnak nincs szándékában egy új...

JAKOTA (komoran) NINCSI!

FERENCZI (halkan) És a körlevél?

JAKOTA (faarccal) Még várunk.

LEBOVICCS (zavarában lengeti a karját) Azt hiszem, sajnos

én ilyesmire nem vagyok alkalmas, mert... (Hápop)

JAKOTA (tettetett megütközéssel) NEM ALKALMAS?! Nocsak.

FERENCZI (hallhatóan súgja) ALKALMAS, ALKALMAS!

JAKOTA No és miért nem alkalmas? Halljuk!

MIKSA (bejön, gombolkozik) Mindenre alkalmas az én unokám! Egy dzsóker!

LEBOVICCS Mert... hát mert... (Egyik lábáról a másikra táncikál, tépkedi a tréningnadrágját)

a Chevalier, azzal ott baj nem lesz! (Tünődik) Takarítani is tud. (Tünődik) Az ő főztjét szeretem egyedül! Az a jó nehéz cvekkedli, amit csak a Magduska tud, hogy elkelne minékünk most — igaz-e, Kelemen úr? Csak egy falat, jaj! (Nevet) Megnyálna a tiz ujját. fogadok. Még cuppantana is! (Suttog) BIZTOS HELYRŐL TUDOM -- MI MARADUNK. KORMÁNY- ZÓ ÚR MEGVÉDI A BUDAPESTIEKET! (Hangosan) A vidékieket muszáj volt odaadni. Valamit valamiért, ugyebár. (Pici szünet) Tud maga ferblizni, Kelemen? Talán véletlen van nálam egy pakli, valahol, hova tettem... (Kotorászik az éjjeliszekrényén)

LEBOVICS (tagoltan a fölébe beszél; az összeszámolás határán) A SZÜLEIM MIKOR JÖNNEK HAZA A MUNKÁBÓL! AZT KÉRDEZTEM. A SZÜLEIM! AZ APÁM, AZ ANYÁM...

MIKSA (értetlenül) Amikor szoktak.

LEBOVICS MIKOR SZOKTAK? MIKOR SZOKTAK?! MIKSA (nyugodtan) Hány óra most?

LEBOVICS (halkan) Az isten bassza meg.

MIKSA Rosszul érzed magad, Ernő? Csináljak neked teát? (Részvétellel) Ha akarod, kimegyek a konyhába, és csinálok neked teát.

LEBOVICS NEM! (Meggördül a sarkán, toppant) Akkor inkább a nyuszikámmal játszom. Most! Akármilyen csinálsz! Ha még meg nem döglött... (A zongora alá mászik, előrángatja — ki tudja hányadszor, a komédia folyamán — a falécekből összetákolt, pokróccal bélelt ketrecet. Rongyokat hámoz le a tetejéről, bele-túr, dűdöl) Nyuszi ül a fűben, fűben szundikálva, nyuszi talán beteg vagy, talán nem is ...

Három-négy éve körüli fehér bőrű, fehér hajú, csaknem meztelen kisfiút — picit, fehér bugyi van rajta — emel ki a fészekből; egy kisfiút, akinek a nyaka rózsaszínű maslival van átkötve, rózsaszínű szalag a poráz is; Lebovics négykézláb állítja a földre; gyengéd szeretettel simogatja a hátát

Jaj, de helyesek vagyunk! Jaj, de dobog a szívünk! (A hátát simogatja) Egyél káposztát! (A gyerekek elé teszi, a ketrecből: a gyerekek eszik) Igyál vizet! (Kis tányérkába önt neki, a gyerekek lefetyel) Ha.

jönnek, kapsz csokoládét is! Vagy Adát., vagy Éltanulót, vagy pedig olyan Kockát. Melyiket szeretted legjobban? A macskanyelvet, ugye? Van eszed! Az a legdrágább. Na gyere, megyünk a dombra legelni! Rózsadombra, helyes?! (Húzza) Gyere már! Gyere, mert megfulladsz. (Enyhén fenékebe löki, a gyerekek elindul négykézláb) Sétálunk, sétálunk; egy kis dombra lecsücsülünk ... Csüccs! Sétálunk, sétálunk...

MIKSA Nem való ide nyúl! Bérlikásba nem kell állat. Piszkol! Folyton középre csinál.

LEBOVICS Veled is előfordul.

MIKSA (ordít) NEM IGAZ! (Hátat fordít) Nem igaz, mesügener boy ... (Elszunnyad)

Baba, harminc körüli, agyonstrapált, fáradt tekintetű terhes nő, nagyon nagy hassal, tüll kismamaruhában, klaffogó papucsban betol egy kereken guruló bevásárló-szatyrot, de amikor meglátja Lebovicsot — megtorpan, félfordulatot tesz

LEBOVICS Micsoda nő, micsoda begyek! Akár a hegyek. Akármilyen legyenek, ha... (A nő elébe ugrik, nem engedi kimenni, elállja az utat) Hány hetes a picit? Nekem nyulam van, hát az nem olyan szép, de ... (Felemeli Gyuszt, megmutatja) Piros szeme van! Tessék megnézni. (A nő elfordul, talán leül) Az a helyzet, hogy szerelmes vagyok magába. Pillanatok alatt, máris! (Térde esik) Nevem Lebovics. Fogadjunk, hogy magának is kitalálom a nevét! Fogadjunk? (Baba hallgat) Ágnes? Emő? Teréz? Mónika, Katalin, Anikó, Vera, Szilvia, Valéria ... (Kétségbeesve) MÁRIA? (Baba hallgat) Értse meg, szeretem! Csak ez a nyulam van, senki más! Lehet parancsolni a szívnek? A szív vak, a szív nem ismer északadályt! Tudom, rohanok a vesztembe, de... (Kidugja a fejét Baba háta mögül, mintha az egy bábu lenne; magas „nő”-hangon) NEM SZÉGYEN ÉS NEM VITÁS — LEGJOBB A PERVERZITÁS!

MIKSA (felriad, fuldokolva köhög, rettenetesen) Abcug Tisza! Hol a bili?

LEBOVICS (Babához, csevegőn) Bocsánat, a kutyám! (Mosolyog) Kutyám is van! (Miksához szalad) Maxi, köpd ki. (Felhajtja a dunyhát) Várjon, eleresztem, ma még nem végezte el a dolgát! (Kirántja az öreget) Szaladj, Maxi, hátha kijön. Menj, menj — amíg nem késő!

Miksa köhögve, támoltyogva kibotorkál, Lebovics lábujjhegyen pipiskedik vissza Babához

Gyönyörű időnk van! Nézze, hogy néz rám ez a nyúl! Szeret. Szeressen maga is! (Bohóckodva ugrál Baba előtt, mint a bakkecske) Itt a maharadzsa, a szeme bandzsa, a lába iksz, a töke gipsz, az orra hegyező, a füle legyező... Tetszik látni, a Gyuszi már röhög, csak magával nem bírok zöld ágra vergődni sehogy! (Baba hajába szagol) Hmm! Micsoda illat: Zöldalma, Trópusi Lehelet! Ilyesmire vágytam mindig. Tegeződjünk! (Kezét nyújtja; Baba moccanatlan) Beléd vagyok esve, nyakig! („Basszus hangon”) AH, KEBLEM-RE. BÜSZKE SZÉPSÉG! (Babát, annak háta mögött magához húzza, mint egy bábút, a helyében „beszél”, magas „nőhangon”) Ó, ÉN GYENGE SZÜZ VAGYOK, S HA BÁNTANAK, SIKOLTOK! („Basszus hangon”) „HADD HALLOM — MEKKORÁT?” (Undorítóan) JÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁ!

Szünet. Lebovics utánozza Babát, a testtartását, aztán „Vilma-hangon”, mint a „Frédi és Béli” rajzfilmsorozatban

„BENNEM FÜZHETSZ, MELEGÍTHETSZ ELEGET. MERT A FENEKEM ÁTENGEDI A MELEGET, DE HA TUDNI AKAROD A NEVEMET, A NEVEM: (iszonyú dühvel) ALUMÍNIUM EDÉNY! ! !” (Lebovics fúj egyet, halkan) Már az első év első felében úntalak. (Begurul) De a kuktádat még jobban! A kis fazekaidat, a műtűrjeidet, a mosásmániádat. az apádat, az anyádat... (Ijedten) Bocsáss meg, igazad van, szemét kis alak vagyok, kezdjük előről. Megváltoztam azóta! Már nem vagyok az a... (Nyuszi Gyuszi felé bök) ...már az állatokat is szeretem. Mindenkit szeretek! (Nekiront) Hány férjet kaptál be eddig, mondd? Hányat nyeltél le, te mangalica? Hetet?! (Eltaszítja, hátralepve átesik Gyuszin és a földre zuhan) Most majdnem szétment a feje -- miattad! (Karjába veszi Nyuszt, neki mondja) Baba! A pírpoési babatünder, aki Marx—Engels akart lenni. Puszi! (Babához nyomja Nyuszi száját) Azonkívül operaénekes-nő, kultúrharisnya és övönő. Ja, és balett-táncosnő! Azt 'kifelejtettem. Tüllcica a tanszéken, valahol! (Mesél) De aztán nem lett belőle semmi. (Fojtott) CSAK EGY MÁSIK FELESEG! (Vált) Baba, édes, nézz rám! Én nem tehetek róla, hogy neked nem sikerült. (Őszintén) Nekem se sikerült. (Pici szünet) Igazad van. te-hetek róla. De olyan fiatalok voltunk! (Csend. Ez a tető pont)

Vagyunk.

Leszünk is.

(Gyorsan) Most ne kend rám az összes felvételidet, miért nem szakítottál magadnak időt? Miért főztél folyton, miért nem csaltál meg?! Ha neked rossz — nekem kétszer olyan rossz: engem el fognak buktatni, be fognak vezetni... (kifulladás) ...az élet rejtelmeibe. (Nagyon őszintén) Baba, fogadj vissza! Utoljára, édes kis Babám, nem csallak meg soha többet, jó? És odafigyelek rád, ha beszélsz, és segíték bevásárolni, hazudni, veszekedni; én még jó lehetek!, és csak veled foglalkozom ezután, és nevetünk, és járunk egyetemre, és hajnalban együtt medicinezünk ... Na! (Baba arca lassan eltorzul, fájdalmai vannak. Összegörnyed) Megint szülsz? Nem tudod, mennyi a pontos idő? (Szünet) Közkurva. (Szünet. Baba belekapaszkodik Lebovicsba) Ne hívjak taxit? (Idegesen próbálja le-szedni magáról a nő kezét) Elöttem ezt ne csináld. tudod jól, nem bírom látni az ilyesmit, hallod?! (Küszködik vele) Haza, mama, haza! ... Otthon! Majd holnap!... Majd telefonálok!... (Kidobja a színről. utánavágja a guruló szatyrot is) VISZONTLÁTÁSRA!

VISZONTLÁTÁSRA! *(Ölébe veszi a Nyulat)* Nők, nők, nők ! Látod, ez is elment. Jól itthagytak minket, nyuszikám. *(Hirtelen)* Mindegy, hazamegyünk! *(Dühösen)* Jé, máris itthon vagyunk! AZ ÉN HAZAM AZ ÉN VÁRAM. *(Pici szünet)* Angolra se mentem, németre se mentem... *(Gyakorolja, mint kisfiú)* EL-MARADT A KÜLÖN-NÉMET, ELMARADT, MERT... *(Bambán)* „Maradt mi volt, a puszta lég...” *(Felkapja és beteszi Gyuszi Nyuszi a kosárba)* Aludni kell, nyuszikám, ki kell aludni magunkat! Aki nem alszik — kicsi marad. Pirinyó! Álmodj csilingelésről, hab-csókról... *(Ügyetlenül rázza a kosarat, mintha bölcső lenne)* „Nyár legszebbik gyümölcse, nem lehetne szebb, mint te... Ám mit ér... ha szép, de... savanyú... Hát ne legyél... mindig...” Megint aláganajoztál. Nem baj, majd holnap kitakarítlak! *(Betakarja, és rászoritja a pokrócot, a gyerek ki akar mászni, de Lebovics nem engedi)* ALUDJ! ALUDJ! ALUDJ! *(Sikító hangok jönnek, aztán a pokróc lelappad)* Na. Végre! *(Gyerekesen a pokróc alá kukucskál, végül teljesen felhajtja, a Nyuszi teste élettelenül lóg ki a ketrecből)* Ezzel az alvással mindig baj van, te Gyuszi ! *(Dorgál)* Miért nem akarsz aludni soha, te! Makacs ! *(Tétován a hajába borzol a kisfiúnak, aztán szelíden betakarítja, és óvatosan a szekrény alá csúsztatja a kosarat; balettozni kezd körbe a szobában)* „Tiri-tára, pirárára, piririrá...” Papa, én úgy imádom az állatokat ! Elefántot, disznót, bálnát, kutyát, nyuszi... minden ilyesmit. Te? *(Táncol)* Hümm ? ! HÉ! *(Észreveszi, hogy Miksa nincs a szobában)* Atya-isten, a Papa! *(Kirohan)* Papa, papa, PAPA !!!

Néhány pillanatig üres a szín. Kopognak az ajtón. Újra. Lassan lenyomják az egyik ajtó kilincset, azét, melyen át Ferenczi és Jakota távoztak, és — Demeterné bedugja a fejét a résen. Félénken körülnéz

DEMETERNÉ Főorvos, úr kérem, még meddig... ? Jé. Hol mentek ezek ki? Legalább szóltak volna. *(Belép)* Csak rángatják, ráncigálják az embert ide-oda, de... *(a székére ereszkedik)* ... én kitarok! Megvárom a doktor urat. Most már jönnie kell. *(Előveszi a kötését)*
JENEI *(izzadt kispolgár, kivingben, öt kofferrel, Jeneinével és három kiskorú gyermekével)* FOGLALJÁTOK AZ ABLAKOKAT! Ne oda ülj, ott cüg lesz. Szólj a gyerekre, fiam!
JENEINÉ Csaba, gyere ide!
JENEI Ne nyúljatok a hamutartóba !
RITA *(nyolcéves, rózsaszínben)* SZOMJAAAS VAGYOK !
JENEI Fiam, adjál neki inni! Előd, hova mész, itt maradsz, pontum.
JENEINÉ *(Demeternéhez)* Nénikém, ugye ez megy Ali -gára ? Illetve megáll, nem?
DEMETERNÉ Csenedesebben ! Itt betegek is vannak.
JENEI Fiam, ne kérdezősködj folyton, utálok! Minek hoztam a menetrendet? *(Álmosollyal)* Köszönjük a felvilágosítást!

Néhány jobban öltözött utas be, egymást lökődve. húzigálva, ülőhelyekért marakodnak

Segíts már a koffereket! ... *(Erőlködve felnyom jók, a szekrény tetejére; a mellette szuszogóhoz)* Ez foglalt!
SZUSZOGÓ Olyan nincs ! *(Rázuhan a koffer)*
RITA SZOMJAS VAGYOK, SZOMJAS VAGYOK, SZOMJAS VAGYOK, SZOMJAS VAGYOK.
JENEI *(székhez vágja a kalapját)* Most már nem veszem le! Majd, ha elindul a vonat, várjál. *(Nejéhez)* Bögyösöm, leszaladok újságért!
JENEINÉ *(izgatottan)* Nem mész sehova! Nem bírok az Előddel, tudod jól. *(Jenei kifelé indul)* Feri, ne csináld! MINDJÁRT INDUL!
TANÍTÓ HÁZASPÁR *(öregek, tanyasiak, szerényen-szépen kiöltözve, egy-egy kicsi bőrönddel be)*
TANÍTÓ ÚR A hatvanhatos és a hatvanhetes a miénk. Azt nézzed! *(Jeneihez)* Ugye, kedves uram, nem ez a külföldi vagon? Magukat is figyelmeztetem, hogy a kalauz mondta, ha külföldi vagon — ki leszünk rakva! Jól nézzék meg a jegyük.

TANÍTÓ NÉNI *(hajladozva)* Nem látom a hatvanheteset, itt nincs...
JENEI Persze, hogy nem külföldi vagon, naná! *(Elbizonytalanodik)* Ide helyjegy kell? ! Nem mondták.
DEMETERNÉ Nem kell semmi, majd a nővérke kiszól !
Tartsunk sort! *(Köt)* Én vagyok az első.
MEGAFON *(dallamsíp; recsegő hang)* Figyelem, figyelem ! Felhívjuk tisztelt utazóközönségünk figyelmét, hogy a Budapest—Mátészalka között szabályszerűen közlekedő gyorsított személyvonat nem a külső egyes, hanem a külső ötös vágányról 17 óra 15 perckor, három perc múlva, azonnal indul. Figyelem, figyelem...

A szöveg megismétlődik; először halk, de mindjobban erősödő morajlást hallunk: „INGÁZÓK” másznak fel a színpadra: a zenekari árokból, az ágy alól, a komód, a szekrény alól másznak elő, mintegy lassított mozgással; hátukon a hétvégi bevásárlással, batyukkal, televízióval, szerszámosládával satöbbi

TANÍTÓ ÚR *(Jeneiékhez)* Tetszik tudni, mi Párizsba! Oda. Tudom, élmény lesz! Negyven éve tervezgettük a feleségemmel, de hát csak most; nehéz, a tanya nem enged; nagy ott a szorítás, de most...
JENEI Mi már voltunk. Igaz, Erzszi ? Görögbe is ! Az szebb.

A morajlás erősödik; kivágódik az összes ajtó, tódulnak be az emberek; törtetnek ki a szekrényből is garmadával; a komódfelekből ugrálnak ki, már nincs „lassított mozgás” — tömegnyomor van. Amikor annyian vannak, hogy a szó szoros értelmében egymás testén tapodnak — Demeterné két fickó felkapja, és a zongorába dobja! — és még a villanykörte drótlába kapaszkodva is egy nyiszlett fiatal srác lóg, a moraj pedig immár hatalmas, egyetlen, elviselhetetlen üvöltésig fokozódott — egy gyűrött kalapú férfi hatalmas kést vág bele a szekrénybe. Egy csapásra nagy csend lesz. Ebből a csendből születik újra a jelenet végére a már egyszer hallott, hihetetlenül erős láрма

KÉKES Ez a halef azt, jelenti: Jóska ! Aki kiveszi, többet nem eszik. Éljen a szabadság. Kártyát! *(A többiekkel leül kártyázni)*
KAMASZ Sört!
TÖBBEN Söröket!
PINCÉR *(kosárral; a tömegben tapodva)* Söröcske, borocska, Baracska! Kávét, nápolyit, szendvicset, limonádét tessék! Aki nem vesz, ne babrálja, menjen, az anyja, valahol söröcske, borocska, Baracska! Kávét, nápolyit, szendvicset, limonádét tessék ! *(Ismétli, hal halkán — hol hangosan, vég nélkül)*
BASSZUS Induljunk már! Így alszom!
TARKAINGES *(sört iszik, leönti magát)* Gyerekek, én olyan boldog vagyok, basszátok meg, tisztára olyan boldog vagyok, hogy basszátok meg . . . *(Mondja, mondja, csak mondja)*

I. KÓRUS
„10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, Száz forintnak ötven a fele,
Egye meg a fészkes fekete fene!
Nem lehet az ember fából”...
(satöbbi, hol halkabban, hol hangosabban)
JENEINÉ Mondtam, Feri, ne pénteken induljunk. Megmondtam!
JENEI Nyugalom, bögyösöm, ezek Kóbányán le fognak szállni. Hol az Előd?
JENEINÉ Jesszusom, az Előd ! ELŐD ! ELŐD ! *(Keresi, de nem engedik)*
ASSZONY Rosszul vagyok, nyissák ki az ablakot! TANÍTÓ NÉNI Kérem, itt valaki rosszul van! Orvost! Halló!
II. KÓRUS *(összeüti a sörösüvegeket)* Le-le, le fenéki! Le-le, le fenéki !
CIGÁNY *(piros partivissal hadonászik)* Engem ki szeret?! Ki szeret, ki szeret, ki szeret? KÖNYÖRGŐK SZERETETÉRT ! Nem adtok. *(Széthúzza az ingét, részig)* Ki mer eljönni egyszer Kisvárdára, pörköltem enni lavórban? Verjetez agyon. Agyon kell verni! *(Lökődösödik)*

ASZSO, *γ* Megfulladok, asztmám van, Értsék meg! (Asztmája is van, de zsebtolvaj is)

MIKSA (bepréseli magát az ajtón) Ernő! Gyere hozzám! FÉLEK EGYEDÜL. Hol vagy?

TARKAINGES (a ruhája lucskos a sörtől) Meg vagy-tok hiva, enyém a világ! Megmutassam, mennyim van? Nem hiszitek? (Kígyúr a zsebéből nagyon sok pénzt, magasba emeli) ENNYIM! (Lobogtatja) Az aszszony a nyakamon, a gyerek a vállamon, az anyám a térdemen -- és az apám is hozzám jön és tőlem kunyerál! Adok neki, tessék. (Karak nyúlnak feléje, de ő elteszi a pénzt) „Mennyből a Lajos, lejött hozzátok, parasztok!” (Meghúzza az üveget)

KURVA (nevet) Ni hogy megyen beléje, fene essen a belébe!

TANÍTÓ ÚR Anyus, átmegyünk, át kell menni. Szabad...?

TANÍTÓ NÉNI De a kalauz, Gabcsi!

TANÍTÓ ÚR Gyere csak, fogd a kezem, ne sokat povedálj! (Tapodtat se tudnak menni)

LEBOVICS (előmászik, feláll; kis srác) Papa, hol vagy?

MIKSA (közvetlenül mellette) Itt!

LEBOVICS (nem látja, Miksa se látja) Hol? Gyújtsd fel a villanyt!

MIKSA ITT!

LEBOVICS (őszinte kisfiú) Papa, ne bújócskázz, megmondta a körzeti orvos...

MIKSA. (bedühödik) En?! Olyan pofont kapsz, ha előjössz...

CIGÁNY (dülöngél, ordít) Ha meghalok, ne kérdezd, hogy miért hideg a lábam! Szeressetek, barátaim, szeressetek... Te szeress legalább! (Iszonyatos ütést mér a mellette álló másikra, verekednek)

BASSZUS Hol a klajzi, az istenbe! Mi lesz már! Engemet várnak!

TENOR Nem indul ez, csak holnap.

JENEI

JENEINÉ

(halálra rémülten) Előd! Előd!

ELŐD (a túlsó végen) Itt vagyok!

JENEINÉ (bög) Most a Csaba nincs meg! Csaba!

Agyonverem ezt a bűdös kölköt...

JENEI Ne ríj j, ügyis melegem van. CSABA! Nem baj,

majd Balatonba lehülünk. CSABA! Finom lesz. ELŐD!

KÉSES (kártyázik) Holnap mi lesz? Jobban kilesz! Nem

kell sietni sehova. Söprök!

TARKAINGES (a kurvához) Mondd még egyszer! (Erősen megüti) Mondé még egyszer, halljam! (Többször megüti, üti-veri)

TANÍTÓ NÉNI Miért tűrik, emberek? Avatkozzanak már közbe! Hát agyonveri...

TANÍTÓ ÚR Anyus, ne törődj te azokkal, nekünk innen el kell... Kimegyünk! (Bár próbál: moccanni se tud)

KURVA (nevet a Tarkaingesre) Ember, ember, még tudsz verni, de' nájlonbugyit nem tudsz venni, egyet vettél, azt is lilát, (átöleli), ember, ember... (össze-fonódnak, szerelmesen hamperegnek a tömeg tetején)

ÚJSÁGOS (rajtuk is tapodva) Népszabadság, Magyar Nemzet, Képes Újság, Spoort! Magyar Hírlap, Képes Sport, Nók Lapja, Füles, Élet és Tudomány — tessék! Magyarország -- tessék! Ország-Világ — tessék!

JENEI (az egész család összetapad, Előd odamászott) Végre együtt, jaj. (A tanító úrhoz) Ne hagyják ki az Eiffel-tornyot! Onnan lenézni, kérem, csuda az. Meg a Louvre!

TANÍTÓ ÚR Feltétlen. Bejelöltük! Még sose voltunk Nyugaton ez idáig.

TANÍTÓ NÉNI De rettentő drága, ugye?!

II. KÓRUS (nagyon duhajul)

„A megyeri csárda ki van festve!

Odajár a Bene Feri minden este!

A Dózsások azt hiszik,

Hogy a Fradit elverik"...

Pedig (ütemesen mutogatják: egyszerre)

EGY ILYET! EGY ILYET! EGY ILYET! EGY ILYET!

JENEI Drága, de megéri. (Legyint) Egyszer az élet-ben!

JENEINÉ Á. szerintem nem is éri meg.

MIKSA (nagyon ideges, a bujával hadonászik)

Ernő, hozd ide a botomat. Nem látok!

LEBOVICS (fél, kisfiú) Előbb gyújtsd fel a villanyt!

TENOR Már késünk!

BASSZUS (torkaszakadtából) MOZDONYVEZETŐ!

KAMASZ Elütötte az úthenger! (Röhög)

PARASZT Eszik! (Eszik)

I. KÓRUS (a „Popeye” dallamára)

„Nyiregyház” az én hazám!

Ott nevelt fel jó anyám!

Aki ezt megbánja

Bicska a hasába!

Hollári, hollári-hó, hahó!”

Sokan velük éneklék, mást is énekelnek, nő a zaj. Miksa az előtérben, szemben a közönséggel üvölt

MIKSA (rohamban) Miért vagyok én náluk?! Regina! Lili!

Gyerekek! Micsinál ez? NEKEM NYUGALOM KELL! !

Múljon el tőlem a gyermek, múltjon el tőlem ez a

jabranc, vedd el a bűgöcsigáját, ebbe bele lehet örülni!

Már mindig hallom a zűgást! Soha nem hagy kipihenni,

csak zaklat — te strici! (A levegő-ben suhogtat a bottal)

Ó, MAMEE, KÍNOZNAK! ROHANJ KI AZ ÉGBŐL!

Pályaudvari dallamsíp. Halotti csend támad

MEGAFON Figyelem, figyelem! Felhívjuk a tisztelt utazóközönség figyelmét, hogy a Budapest—Mátészalka között szabályszerűen közlekedő gyorsított személy-

vonat nem a külső ötös, hanem a külső négyes, is-

métlem, A KÜLSŐ NÉGYES VÁGANYRÓL azonnal

indul! Figyelem, figyelem... (Megismétli)

A tömeg egymáson átgázolva, irdatlan tempóban távozik,

éppen úgy, ahogyan jött. be a szekrénybe, a fi-ókba, le a

zenekari árokba, ki az ajtón. A tanító házaspár, Jeneiék,

a lámpán lógó fiú és Miksa meg Lebovics marad.

Demeterné lassan, mint egy krokodil, kimászik a

zongorából; szó nélkül elfoglalja a helyét, megkeresi a

kötését. Köt. Csend

LÁMPÁN LÓGÓ FIÚ (a közönséghez) Olimpiai bajnok

akarok lenni! Bokszban! Mint a Papp Laci. Bárha

egyelőre csak hegeszték a Hajógyárban, de akkor is!

Maguk azt nem tudják! Papírsúlyban. (Szenvedélyesen)

EGYSZER ELJÁTSSZÁK MAJD A TISZTELETÉMRE A

HIMNUSZT. (Leugrik a földre) Eljátsszák! (Kirohan)

JENEI (törülközik a zsebkendőjével) Mondom én, fiam,

hogy elmennek!

LEBOVICS Kifelé innen, gyorsan! Tolatunk.

TANÍTÓ ÚR Ez kérem a külföldi vagon?

LEBOVICS (lökdösi őket) Nem tudok semmit! Kérdezzék az

információt, majd az!

TANÍTÓ NÉNI (gyorsan szedi a cók mókot) Jajjaj, apus,

!a!...

TANÍTÓ ÚR Ne izgassál, na! (Reszketegen kapkod) Az a vonat ott marad egy helyben, amíg mi... (Ki-csoszognak rohanvást)

JENEI (lobogtatja) Mi Aligára! Itt van a jegy, családós

beutalóval, oda nem kell helyjegy...

LEBOVICS (dühödten kacag) Akkor mit keresnek a Ke-

letiben?

JENEINÉ Jesszusmária, Feri! (Lebovicsához) Ez a Keleti?

JENEI (fejét fogja) Jaj, ez a Keleti.

LEBOVICS (taszigálja őket) Nem, majd a Nyugati! Ki, ki,

ki!

JENEI

JENEINÉ

(futtában) Köszönjük! (Ki)

LEBOVICS (észreveszi és utánuk hajigálja a szekrény tetejéről a koffereket. Ezek is feneketlen mélységbe

zuhannak) Ez is a maguké! Ez is! Ez is! (Székre hup-

pan, kifújja magát) NEM IGAZ! (Liheg) Papa, feküdj le.

MIKSA (még mindig ott zihál) Hát ez... ezt kikérem

magamnak... Velem így nem lehet... Rossz emberek!

LEBOVICS (takarít) Kik nem emberek?

MIKSA Ti!

LEBOVICS Én se?

MIKSA (*gyöngéd*) Te nem, csillagom, te aranyos vagy, CSAK AZ APAD! A bölcsőjében kellett volna megfojtani, úgy éljek. (*Megtépi magát*) Miket beszélek. minek kímél az ég? Ne kíméljen már — süjtson! (*Ordít-suttog*) HOVÁ TETTETEK AZ EZÜSTKÉSZLETET, A TERÍTEKET, A HARMINCHAT SZEMÉLYEST, A GYÖNYÖRŰ VELENCEI TÜKRÖT ...! OLYAN GYÖNYÖRŰ VOLT! HOL VANNAK?! HOL VANNAK A KÖTVÉNYEK, A LÁNGSZESZ-KÖTVÉNYEK, MEG A SZTANDARD, AMI EGYSZER FIZETETT — MEG MINDEN? Tolvajok! Rendőrség! (*Összeszedi magát*) Most milyen év van?

LEBOVICS Tessék?!

MIKSA (*odabiceg, simogatja*) Aranyom, ne haragudj. fáj a szívem. Felelj a Papának: hány van?

LEBOVICS (*ideges gyerek*) Hány micsoda?

MIKSA (*mint a süketnek*) Mit irunk? Milyen évet?

LEBOVICS (*töpreng*) 55. (*Pici szünet*) Nem, 59 ! (*Gyorsan*) 65! Mit tudom én; nem tudom, ilyen bonyolultat mi még nem tanulunk, hűsznál tartunk egyelőre, illetve huszonegynél, FEKÜDJ LE!

MIKSA (*izgatott, hadonászik*) A gyereket is rám hagyják, mindent! Kivetnek a hallba, hogy ne zavarjak, ők meg nyakra-főre vacsoráznak. De én hiába kérek piros paprikát! Kértem derelyét is — nem kaptam. Es leszakították a ruhásszekrény-ajtót! MOST LÁTTAM, Itt minden bútor az enyém! Miért használják? Miért nem vesznek maguknak, ha annyira jól megy?! Kempingágyat is vettünk — minek az ide? Mikor megyünk mi KEMPINGEZNI? Fizessék meg a bútoraimat, vagy szolgáljanak ki megfelelően ! Holnapután a sírban vagyok!

LEBOVICS (*ijedt gyerek*) Papa, ne kiabálj, mert akkor ijedek!

MIKSA Én nem bánom, legyen rohadás itt. (*Pici szünet*) De akkor ÚJ TÖRVÉNYEKET IS!

LEBOVICS (*húzza az ágy felé, nevet*) Milyen új törvényeket, hülye vagy?!

MIKSA (*kitépi magát; iszonyú haragos*) Hogy beszélés velem, te szaros? (*Toppant*) MI?

LEBOVICS (*gonosz*) Megnézhetnének, hogy ki a szaros itt.

MIKSA (*Lebovicsnak ront; ügyetlenül csapkod, de alig találja el*) Te... te... te...!

LEBOVICS (*kisfiú*) Anyu, apu... (*Védi a fejét*)

Megszólal a telefon

MIKSA (*megdermed*) Hol van? Kérem. Azonnal! LEBOVICS (*nézi a telefon*) Hogyne, máris. (*Meg sem mozdul*)

MIKSA (*vaksin keresi, botorkál*) Olga, ne tedd le : Olga, jövök már! CSIRKEFOGÓ GAZEMBER. Mindjárt vagyok, mindjárt vagyok! (*Kezébe akad a zsinór, húzza — de Lebovics fogja a másik végét*) NA!

LEBOVICS Mi újság, Nemecek?! (*Felveszi a kagylót; örvend, felnött*) Halló, te vagy az? (*Lelohad, kisfiú lesz*) Kezitcsokolom, Lebovics lakás, itt Lebovics Ernő. . .

MIKSA (*reszket*) ADD MÁR IDE! ADD MÁR IDE!

LEBOVICS (*a telefonba is*) TESSÉK?! Nem hallom a nénit, tessék? Mit tetszik mondani ... ?

MIKSA (*végso erejével elragadja a kagylót*) HALLÓ, ITT LEBOVICS MIKSA, KIVEL BESZÉLEK? (*Halkabban*) Itt Lebovics Miksa beszél. (*Ordít*) Lebovics Miksa. (*Pici szünet*) Tessék?! (*Lelohad*) Nincs itthol. Senki.

Dolgoznak.

A menyem se.

NEM TUDOM.

Igenis. Át lesz adva!

Szabadság! (*Eldobja a kagylót, morogva az ágyba dűl*)

HEJ A CSÁSZÁR PÖCSÉTES levelét! (*Sóhajt*) ...

Meghozta a postal! (*Kedvesen*) Gyere ide, drágám! (*Cuppantgat Lebovics felé*)

LEBOVICS (*maga elé néz*) Na persze.

MIKSA (*csapkodja a paplant*) Én úgy szeretlek téged, drága kis virágom!

LEBOVICS (*fojtottan*) Én is ! Ahogy hazajönnek, ki lesz találva. Minden!

MIKSA (*dalol*) „Eltörött a hegedűm — meg kell reparálni. Rózsi, Rózsi, mi bajod — miért nem akarsz szólni ? Ha eltörött ...”

LEBOVICS (*közbevág*) Már mind penészes a kompót! Kiszúrta a celofánt és leszoptad a lét. (*Pici szünet*) Rohadnak!

MIKSA Royal-bútor, royal-kaszni

LEBOVICS (*kiborul*) Nem Royal-bútor, hanem ÉNI! GONDOLOD, CSAK NEKED SZABAD ÉLNI, KI-NYALNI MINDENNEK A ZAFTJÁT, ÉS TRALLALLA?! LEPEDŐBE FÚJNI A TAKNYÓT, DIREKT HANGOSAN HORKOLNI, HOGY MÁS NE BÍRJON ALUDNI... (*Kifullad*) És nem is alszik, csak úgy csinál ! Jár a szeme ide-oda. égve hagyja a villanyt, odakozmál mindent, lepisálja a deszkát: már rajtunk röhögnek a rokonok, rajtunk röhög a ház!

MIKSA Geh zum Teufel!

LEBOVICS (*gonosz*) Mehetsz a szeretetházba! (*Kisfiúsan hadar*) Holnap ! Az ágyad helyére veszünk egy kisképernyős televízió-t, egész nap azt fogjuk nézni. szép tévéhíradót. és kacagunk! A nagyszobából a komód, ki fogunk festetni Ez már el van rendezve, bizony ! Lesz akváriumom is : tengeri csikók. rákok; itt fogom tartani a tangóharmónika-órákat. A (Üvölt) MEHETSZ A SZERETETHÁZBA! ! !

Nyílik az ajtó, erre Demeterné is — lassan! — felemeli a fejét

(Elfullad az örömtől) ...Itt vannak. Megjöttetek! Most hülyéskednek, hogy megijedjünk. (*Súgja*) ANYA, LÁTLAK! (Csend) Gyere be! (Hangosabban) Gyertek már be!

IPSE (*csapzottan bebotorkál*) Minek tetszett azt mondani, hogy nem maguk intézik, ha maguk intézik? Loholok fel-le, mint a kutya, már nem érzem a lábam, és most a hetedikén végre mondta valaki, hogy csak ide lehet jönni, mert itt van! (Zihál) Vissza fogok kerülni a kórházba.

LEBOVICS (*dühösen elfordul*) Akkor menjen a kórházba! IPSE Mi az, hogy... Hogy mer... Micsoda hang.. (Erőt vesz magán) Kérem a bizonyítványt. Erkölcsei. Mára ígérték ! Itt a biléta!

LEBOVICS (*ráront*) Mi Mell?! ERKÖLCSEI?! Jól hallok?! Bizonyítvány?! Magának? Ki maga?! Honnan jön? Van pofája? Hány éves? (Rázza) Magyar? Született? Építi a karrierjét? MÁSZIK A CSÚCSRA?!

Csengetnek, négyet. Mindannyian megdermednek. Valami zeng. Lebovics és Miksa lassan egymásra néz; úgy néznek egymásra, ahogy Narcissus a tükörképére: fürkészve: ha az egyik moccan, moccan a másik is; hihetetlen kíváncsisággal méregetik egymást. Demeterné feláll, kitéti a száját, némán ordít. Becsukja a száját. Kinyitja a száját. Némán ordít. Becsukja a száját...

IPSE (*bátorkodik*) Csengettek. Nem csengettek? Csengő is van?

Lebovics megragadja az Ipsét, az ablakhoz vonszolja, egy rántással. felhúzza a rolót, és kihajítja az ürgét. Halálsikoly. A roló háromnegyedrészt visszazuhan. Demeterné kinyitja a száját, némán ordít... Miksa, mint egy ijedt kiskölyök, toporog az ágya körül, makogva szedegeti a csikkeket, a hamutartót a nagypárnája alá önti. Valami zeng. Külön lehajol mindenért: porcicaért, ceruzáért, szemüvegért. Remeg egész testében. Lebovics a rolóval kinlódik, aztán Demeterné felé ront, de az utolsó pillanatban megtorpan

LEBOVICS (*félénk gyerek*) Neni kérem, ez magánlakás!

Demeterné nem néz rá, lassan visszaül. Mozdulatlan, mint egy katonán. Lebovics először gyengéden, majd durvábban, végül minden erejét összeszedve megpróbálja felcibálni a székről. Megmozdítani sem tudja. Kivörösödik, fújtat, prüszköl — aztán ó huppan a földre. A hölgy, Demeterné mereven ül

(Rémülten) Papa, most mit csináljak?!

Csörgetnek, négyet, türelmetlenül, hangosan

MIKSA Nyiss ajtót!

Lebovics felugrik, fel-alá száguldozik a szobában. Miksa az ágyába mászik

LEBOVICS (mint aki memorizál, rohanvást ide-oda) Tudom, tudom, tudom, tudom, tudom, tudom, TUDOM!! (Kirohan, megtorpan, visszanéz Miksára) És ha... ?! (Mozdulatot tesz)

MIKSA NYISS AJTÓT.

Csöngetnek, nagyon hangosan, nagyon türelmetlenül
Lebovics kirohan

PISTA (Miksa fia, középkorú, köpcös, vörös arcú, gőzhenger-vitalitású férfi, rettenetesen sok csomaggal, orkán, lóden vagy kapott bőrkabátban, Zeusz-módra hetykén be) Helló, béby, helló, boy, hogy vagytok, urak?; Ti a fületeken ültök vagy miért nem szellőz-tettek? nézzetek ide, viri a varázslat, piri a parádé!

(Kihajít egy élő csirkét az egyik szatyorból) szaladj, Mariska, utol fog érni a végzet!; már megint micsoda kupleráj van itt, oda lett a rend és béke — taknyán csúszik Árpád népe, de azért csodálatos ez a mai nap!; majd elmondom, csak előbb egy kis rendet (Rakosgat) Béli-tázás nélkül!, például ehhez mit szólsz? (Farmer-nadrágot vág Lebovicshoz) Próbáld fel, iszonyatos ronda, de ha neked ez kell-bumm, bumm-csili, bumm-bumm! — ez sem akármí! (Villanyborotvát ráncigál elő szép dobozából) Braun Sixtant! népség-katonaság fojtogatja egymást érte, most ez a divat! (Bekapcsolja) így is lehet borotválkozni? őrizzen tőle az isten, majd te! (Lebovics karjába dobja. Felemel a földről egy csavarhúzó) Bruhaha Kelemen, hogy kerül ide sróf?! (Nevet) Egymást srófoljátok egész nap? (Nem vár választ) Ez meg nem tudom, micsoda... (turmixgépet cibál elő) de ezt is vették; — konyhai szputnyik! Egyszerre lehet benne krumplit aprítani és kávéét főz-ni. mondta a Zengőné; — úgyhogy vettem, (bekapcsolja, ezt is Lebovics kezébe nyomja) rázkódik, mint Julcsa a huszáron. jó mi?!, Főrsztklassz Lédi!; meg már ILYEN RÁDIÓT is lehet kapni, mint Bécsben; elemes, de lehet. hogy kilopták belőle ... (Lebovics ölé-be nyomja a MELÓDIA táskarádiót, bekapcsolja, cincog a készülék) Nem lopták ki, hehe, tőkély!; „Halló, halló. halló, itt rádió; halló, itt Rádió Budapest”; (Miksához) hogy vagy, tata, mizujs? utálsz? ne utálj, mert visszautállak; az ember egy könnyelmű, egy léha, egy senki ; ez a papucs az enyém, meg ez a kiving is! (Lába elé szórja a csomag tartalmát, leránt-ja a kabátját, ingét, felcibálja a kivinget) Igen, kiving; azért KIVING, hogy kívül kell hordani. most ez a divat!

LEBOVICS (telepakolva) Anya hol van?

PISTA ...Mint a viharfrizura! Keccsöl a Közértben! Hónaljbán szorit, kihíztam az életemet, majd a Balatonnál lepad és hordom; hoppá, ez is van! (Tiki-Takit rángat elő a zakója zsebéből, Lebovicshoz dob-ja) Próbáld összeütni, össze lehet ütni, és akkor összeütődik: minden hülye ezt játssza a hivatalban, nem fogunk kimaradni mi se; kopog a hivatal egész nap; ja, meg a lényeg! (Kiszalad, begurul egy hulahoppkarika; Pista utána) Buksi, ennek fogsz örülni a legjobban! Pirosat akartam, de már csak sárga van, a Corvinban verekedtem érte huzamosan a sportosztályon, ketten meghaltak, de nem én; állítólag leviszi a hasat, majd anyádat kitanítjuk, ráfér!, valahogy így kell... (Csipőjére teszi, ügyetlenül-ésetlenül próbálkozik, nevet) ez már nem az én játékom, ez a te játékod!; micsoda hőség!, atyaúristen, ilyen még nem volt: februárban tombol a nyár, augusztusban meg majd havazunk ... (Vetkőzni kezd; ruháit Demeterné fejére dobálja, akit észre se vesz, miközben Lebovics döbbenet áll, vagyis bambán; kezében rázkódik a villanyborotva, a turmixgép, cincog a rádió; fogai között a Tiki-Taki spárgája, nyakában a farmer, lábánál a hulahopp-karika; Pista nadrágzsebéből kulcs-csomó, aprópénz és egy piros gumivalami esik ki,

Pista felemeli és hozzávágja) Nesze, lufi! el is felejtettem, fűd fel; csak fokozatosan jutnak eszembe a dolgok; teljesen el vagyok telve, gyerekek; ahogy jöttem haza a hetesen, csak kapdováltam a fejemet, mint egy kis baltázó törpe, nem akartam hinni a szememnek: kivirultunk, kivirágoztunk; fehérre festették az Erzsébet-hidat; egyáltalán, VAN Erzsébet-híd!, és árkadosították a Rákóczi utat, kivilágították a kirakatokat; és lehet öltözni, lehet telefonálni; bent-ről felhívtam Bécsset, az öcsémet; erről jut eszembe — hátulról teszem be, illetve egész délután próbálta-lak hívni titeket is, de kifingott, de már bejelentettem!; és ott is egész udvariasak voltak, mintha teljesen Európában lennének; le vannak sikálva a házak, nem is értem!; reggel még semmi se volt, csak Opera-rúzs meg Opera-kölni, most meg be kell szarni. annyi újság van, hogy vettem belőle hüszat, (kiönti az aktatáskájából) egész rahedli! elalvás előtt fogom ki-tanulmányozni, (böngésszi, lehajolva) Új Irás, Új Ember, Nagyvilág, Világosság, Valóság, Rakéta, mik ezek?! ennyi újság itt sose volt; Tollasbál, Téli Magazin; végre ott tartunk, ahol tartani kell!; SZÜR!; kár, hogy én megöregedtem, mert most kéne kimenni a Vidám Parkba, és előlről kezdeni az egészet fiatalon. de negyed hat van és nemsokára nyugdíjba menap!; behívatott a főnök, kaja-pia, jattoltunk, meggyek. viszont felemelték a fizetésemet is; ez egy ilyen játszotta a bazárit, plusz erre jön a nyereségrészesedés, meg a prémcsi, és kapunk lakbér-hozzájárulást is, képzeld el; ilyen még nem volt, kisfiam! irigyellek; most jön be a Kánaán. mikor a bőség, mikor a mindenki, mikor a szellem — én meg mehetek a tus alá! Pá! (Csámpázva, alsógatyában ki)

Míg Pista vetkőzik, bejön három hivatalos hullaszóllítómentős. Becipelnek egy fémtepsit. Miksa szájából kive- az égő szivart és elnyomják. Az öreg a karjukba kapaszkodva a tepsibe csúszik. Négy sarkánál fogva összekötik az ágyneműjét. Személyes ingóságait, holmijait, mindenét egy kenderzsákba söprik. Csontig csupaszítják az ágyat

LEBOVICS (apja után kiabál) És Anya mikor jön?

Csend. A mentősök épp végeztek. Lebovics az előtérben, közönség előtt leguggol, és a földre hánnya, amit apja karjába pakolt. Nézi, turkálgat a dolgok közt

HULLASZÁLLÍTÓ (Lebovics háta mögött) Felhívhatós maguknak a lifteje?

LEBOVICS (nem fordul hátra, a bűgöcsigáját nézegeti)

Igen, csak nem gombbal! Dörömbölni kell.

HULLASZÁLLÍTÓ Köszönet!

Int, ketten felemelik a tepsit, a már lezárt tepsit. A harmadik hátán Miksa ágyneműje, kezében a zsák, fején a matracok. Kivonulnak. Lebovics szájába veszi a éggömb végét és fújja. A léggömb hihetetlenül nagyra nő. Amikor már a robbanás elkerülhetetlen, gyorsan megpödrí a végénél. Feláll. Szünet. Lebovics elengedi a éggömböt, és az csúnya, füttyülő hangot adva körbeszágul a színen. Követi a szemével. Felemeli a hulahopp-karikát. Hulahoppozni próbál. A szín elsötétedik. Lebovics arca fényben

LEBOVICS (énekel)

Glóri

(a karika a földre esik, felemeli)

Glóri

(a karika a földre esik, felemeli gyorsan)

Glóri, glóri halleluja

(sikerül)

Glóri, glóri, halleluja

Glóri, glóri, halleluja

(abbahagyja a hulahoppozást, felhúzza a bűgöcsigát,

újrakezdi a dalt)

Glóri, glóri, halleluja

(hulahoppozik)

Glóri, glóri, halleluja

Glóri, glóri, halleluja

Glóri, glóri, halleluja

Megáll az énekben, újakezdi. A háttérben a dráma összes szereplője megjelenik. Lebovics hulahoppozik és énekel. Forog a bűgőcsiga

(Teli tüdőből, gyorsan, sose fejezi be a dalt)

GLÓRI, GLÓRI, HALLELUJA
GLÓRI, GLÓRI, HALLELUJA
GLÓRI, GLÓRI, HALLELUJA
GLÓRI, GLÓRI, HALLELUJA
GLÓRI, GLÓRI, HALLELUJA
GLÓRI, GLÓRI, HALLELUJA

Vakító fény, villanás, Demeterné, székestül és Gyuszi Nyuszi ketrece magasba emelkedik. Demeternéről lepotyognak a ruhák. Kontya ezüst fényben szikrázik. Gyuszi feláll a ketrecben és énekel. Demeterné is énekel. Kivilágosodik a színpad. A komédia összes szereplője Lebovicsal együtt énekel. Sosem fejezik be a dalt, mindig újakezdi. Végül erős hangfalakon át harsány férfikórus dörög a gyermekdalt

Vége

Felelős kiadó: Siklósi Norbert, a Lapkiadó Vállalat igazgatója

Borsod megyei Nyomdaipari Vállalat, 1980 -- 3665 -- Felelős vezető : Kilián Béla igazgató